

ctif cfi

19^{de}

ACTIVITEITENVERSLAG

Cel voor **2012**

Financiële

Informatieverwerking

Cel voor Financiële Informatieverwerking

19de Activiteitenverslag
2012

I.	VOORWOORD	5
II.	STATISTIEKEN.....	8
1.	KERNCIJFERS	8
1.1.	Over de afgelopen 5 jaar	8
1.2.	Evolutie van het gemiddeld aantal meldingen per maand	9
1.3.	Aantal doormeldingen in verhouding tot het gecumuleerd aantal ontvangen meldingen aan het eind van de afgelopen vijf jaar	9
2.	ONTVANGEN MELDINGEN	10
2.1.	Aantal meldingen ontvangen van meldingsplichtigen	10
2.2.	Aantal verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten.....	11
2.3.	Aantal mededelingen ontvangen van Douane en Accijnzen, het Federaal parket en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)	11
2.4.	Aantal mededelingen ontvangen van de controleoverheden, toezichhoudende overheden of tuchtoverheden.....	12
2.5.	Aantal meldende ondernemingen en personen / totaal aantal meldingsplichtigen	13
2.6.	Geografische verdeling van de meldingen	15
3.	DOSSIERS.....	16
3.1.	Evolutie van het aantal nieuwe dossiers per referentieperiode.....	16
3.2.	Evolutie van het aantal doorgemelde dossiers.....	16
3.3.	Evolutie van het aantal geseponeerde dossiers.....	16
3.4.	Evolutie van het aantal openstaande dossiers.....	17
3.5.	Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting	18
4.	DOORMELDINGEN	19
4.1.	Aantal nieuwe doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling	19
4.2.	Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers.....	20
4.3.	Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting	22
4.4.	Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het witwasstadium.....	24
4.5.	Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf – Evolutie in de afgelopen 3 jaar.....	25
4.6.	Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf	26
4.7.	Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene	28
4.8.	Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene	29
4.8.1.	Verblijfplaats in België	29
4.8.2.	Verblijfplaats in het buitenland	30
4.9.	Verdeling per parket van de tussen 01/12/2008 en 31/12/2012 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg	31
4.10.	Verzetten CFI – gerechtelijke inbeslagnemingen.....	34
4.11.	Gerechtelijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen	35
4.12.	Opvolging van de informatie meegegeed aan de Minister van Financiën.....	36

III.	TRENDS OP VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME	37
1.	Inleiding	37
2.	Specifieke misdrijven.....	38
2.1.	Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend	38
2.1.1.	Statistieken	38
2.1.2.	Parket	40
2.1.3.	Financiële stromen	41
2.1.4.	Casussen	45
2.2.	Misdrijven in verband met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen	47
2.2.1.	Statistieken	47
2.2.2.	Parket	48
2.2.3.	Financiële stromen	49
2.2.4.	Casussen	53
2.3.	Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	56
2.3.1.	Statistieken	56
2.3.2.	Parket	57
2.3.3.	Financiële stromen	58
2.3.4.	Casussen	61
2.4.	Oplichting	65
2.4.1.	Statistieken	65
2.4.2.	Parket	66
2.4.3.	Financiële stromen	68
2.5.	Handel in clandestiene werkkrachten	70
2.5.1.	Statistieken	70
2.5.2.	Parket	71
2.5.3.	Financiële stromen	72
2.5.4.	Casus	74
2.6.	Illegale drughandel.....	75
2.6.1.	Statistieken	75
2.6.2.	Parket	76
2.6.3.	Financiële stromen	77
2.6.4.	Casus	79
2.7.	Georganiseerde misdaad	80
2.7.1.	Statistieken	80
2.7.2.	Parket	81
2.7.3.	Financiële stromen	82
2.7.4.	Casus	84

2.8.	Mensenhandel.....	85
2.8.1.	Statistieken.....	85
2.8.2.	Parket.....	85
2.8.3.	Financiële stromen.....	86
2.8.4.	Casus.....	88
2.9.	Terrorisme, financiering van terrorisme met inbegrip van financiering van proliferatie.....	89
2.9.1.	Statistieken.....	89
2.9.2.	Parket.....	90
2.9.3.	Financiële stromen.....	91
2.9.4.	Casussen.....	92
2.10.	Corruptie en politiek prominente personen.....	94
2.10.1.	Statistieken.....	94
2.10.2.	Parket.....	95
2.10.3.	Financiële stromen.....	95
2.10.4.	Casus.....	97
3.	Gerechtelijke opvolging.....	98
4.	Rechtspraak van hoven en rechtbanken.....	99
IV.	ANDERE ACTIVITEITEN.....	103
1.	De vierde Europese richtlijn.....	103
2.	Egmont Groep.....	105
3.	Internationale samenwerking.....	106
3.1.	Overzicht van de verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten in 2012.....	107
3.2.	Overzicht van de verzoeken om inlichtingen gericht aan buitenlandse meldpunten in 2012.....	108
3.3.	Technische bijstand.....	111
4.	Vorming van magistraten.....	111
LEXICON.....		112
AFKORTINGEN.....		116

I. VOORWOORD

In 2012 ontving de CFI in toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme een totaal van 21.000 meldingen, een stijging van 12,5% in vergelijking met 2010.

In december 2013 viert de CFI haar twintigjarig bestaan. Er werd echter nog een andere mijlpaal bereikt, namelijk een record inzake de bedragen die de CFI aan de verschillende parketten van het land doormeldde: een totaalbedrag van 2 miljard 250 miljoen EUR. In dit totaal zitten 8 dossiers inbegrepen waarin geld uit georganiseerde misdaad en ernstige en georganiseerde fiscale fraude werd witgewassen en grote hoeveelheden goud ter waarde van zowat 1 miljard EUR werden verkocht, waarna de opbrengsten in contanten werden opgenomen.

Het aantal ontvangen meldingen in 2012 alleen al is goed voor zowat 10% van het totale aantal meldingen dat de CFI sinds haar oprichting ontving (219.698).

De bedragen die betrekking hebben op de informatie die de CFI in 2012 aan de gerechtelijke overheden doormeldde maken eveneens ongeveer 10% uit van het totale bedrag dat door de CFI op 20 jaar tijd (21.795,16 miljoen EUR) werd doorgemeld.

De gerechtelijke opvolging van de informatie die de CFI van 2008 tot 2012 aan alle Belgische parketten doormeldde, leverde een gecumuleerd bedrag van 133,277 miljoen EUR aan boetes en verbeurverklaringen op, of een jaarlijks gemiddelde van 33,44 miljoen EUR, hetzij nagenoeg 1,5% van de opgespoorde bedragen die de CFI in 2012 doormeldde.

Wat betekenen deze statistieken nu?

Vooreerst moeten we durven zeggen dat er geen diagnose kan worden gesteld of eenvoudige antwoorden kunnen worden gegeven op grensoverschrijdende problemen die zo breed en ingewikkeld zijn als witwassen en financiering van terrorisme. België is meer dan ooit een doorvoerland voor witwasverrichtingen. België alleen kan witwassen en financiering van terrorisme niet doeltreffend bestrijden wanneer andere landen of offshoregebieden tegelijkertijd niets doeltreffends ondernemen om deze verschijnselen te bestrijden of zelfs hun financiële stelsel wagenwijd openstellen voor illegaal geld en misdaadgeld.

Die vaststelling mag echter nooit ertoe leiden dat geen aandacht wordt besteed aan de belangen die op het spel staan, aan de bewustmaking van de impact op internationaal, Europees en nationaal vlak en aan de verschillende maatregelen die noodzakelijk moeten worden genomen.

Eerst en vooral moet het belang en de omvang van het witwassen en de financiering van terrorisme worden benadrukt. Vandaag de dag kan het bestaan en het gevaar ervan niet meer worden ontkend. In twintig jaar tijd is de globalisering behoorlijk misbruikt om zowel frauduleuze en als criminele inkomsten te doen toenemen en die vervolgens in het financiële en economische stelsel te injecteren.

Allerhande ingewikkelde constructies en werkwijzen, erop gericht de tegoeden en belangen meermaals te verplaatsen en de verrichtingen te versnipperen, in samenhang met het gebrek aan eenheid binnen de strategische staatsbelangen op internationaal, Europees en nationaal vlak, hebben deze evolutie mogelijk gemaakt. De mogelijkheid om voordeel te halen uit de marktevolutie en uit de micro- en de macro-economische situatie en meer in het algemeen, het snelle aanpassingsvermogen van misdadigers en fraudeurs hebben geleid tot de witwastechnieken zoals we die nu tegenkomen. De voornoemde dossiers in de goudsector zijn hier een goed voorbeeld van.

We moeten dus vaststellen dat de situatie verslechtert, ondanks dat er gelijktijdig en op dezelfde beleidsniveaus talrijke tegenmaatregelen werden genomen, zowel op vlak van de principes, op vlak

van de aanbevelingen van de FAG, de Europese richtlijnen of in nationale wetgeving. De wil om de bewustwording te verbeteren, middelen aan te wenden en doeltreffend en snel te werken is evenwel niet (altijd) even sterk aanwezig.

Om dezelfde redenen kunnen we stellen dat de gevolgen van de wereldwijde financiële crisis in 2008 en de schuldencrisis die erop volgde in 2010 de stromen van de wit te wassen gelden deden toenemen en dat de verplaatsingen waar mogelijk buiten de banksector plaatsvonden.

Evenwel stellen we vast dat in de Belgische financiële sector het nog steeds de kredietinstellingen en wisselkantoren zijn die het meest waakzaam zijn inzake de bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme.

Bekijken we de niet-financiële sector, dan blijven die melders in grote mate nog steeds weinig of niet ontvankelijk voor hun wettelijke verplichtingen in het preventieve luik van de witwasbestrijding. De CFI moet al jaren deze zelfde vaststelling doen. Dit wijst op een verontrustend probleem waarbij niet alleen vragen moeten worden gesteld over de stelselmatige niet-naleving van de wetgeving, maar ook over de doeltreffendheid van de controles waaraan deze sectoren onderworpen zijn.

Statistieken zeggen niet alles en we mogen nooit vergeten dat achter de financiële verrichtingen die verband houden met witwassen of financiering van terrorisme een concrete criminele werkelijkheid schuilt waarbij vaak rechtstreeks of onrechtstreeks geweld wordt gebruikt en de basisrechten van mensen worden geschonden.

Het gaat hierbij om ernstige misdrijven zoals bedoeld in artikel 5 van de wet van 11 januari 1993, waaronder ook de misdrijven die uit de analyse van de activiteiten van de CFI in 2012 naar voren komen: ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend, misbruik van vennootschapsgoederen en misdrijven in verband met de staat van faillissement, illegale handel in goederen, koopwaren en wapens, oplichting, handel in clandestiene werkrachten, drughandel, georganiseerde misdaad, mensenhandel, terrorisme en financiering van terrorisme en corruptie.

Men heeft te vaak de neiging niet te (willen) zien dat alle personen, die bij deze grootschalige fraude of misdrijven betrokken zijn, feitelijke bondgenoten zijn bij het verhullen van de herkomst van de grote winst die ze ten nadele van personen en/of landen maken. Misdaadgeld verbindt! Financiële criminaliteit wordt gezien als witteboordencriminaliteit, waarbij vaak ten onrechte wordt gedacht dat ze wezenlijk minder gevaarlijk is en dus niet prioritair of met gepaste middelen moet worden aangepakt.

Kan dergelijk standpunt in de huidige internationale context nog worden verdedigd, kan nog enkel worden vervolgd op basis van het veiligheidsargument, wanneer de grote winst uit misdrijven dezelfde wegen, tussenpersonen en constructies volgt om witgewassen te worden als de misdrijven zelf?

De jaarverslagen van de CFI van de afgelopen jaren hebben dit probleem steeds willen verduidelijken. (www.ctif-cfi.be). Uit de verschillende statistieken en typologieën blijkt dat een toenemende criminalisering van financiële en economische misdrijven één van de micro-economische gevolgen van witwassen is. Dit leidt tot een groei van netwerken en filières die in de activiteiten van verschillende sectoren binnendringen (bv. bouwsector, industriële schoonmaaksector, tweedehandswagens, handel in goud en edele metalen) door de inbreng van crimineel geld, maar eveneens door andere illegale of zelfs criminele technieken en werkwijzen toe te passen, zowel ten opzichte van personen als van instellingen. Deze methodes tasten andere activiteiten aan, nieuwe opbrengsten worden opnieuw witgewassen en ontsnappen zo aan alle fiscale en sociale verplichtingen.

Door de oneerlijke concurrentie die zo ontstaat, wordt eerst de betrokken sector aangetast en vervolgens de sectoren en partners die tussenkomen, vooraleer andere nefaste gevolgen voor de algemene werking van de maatschappij duidelijk worden. We kennen de schadelijke effecten van

misdaadgeld op bepaalde politieke regimes in ontwikkelingslanden. Sommige aspecten kwamen echter ook aan het licht in het kader van crisissen in bepaalde Europese landen, zoals Griekenland en Cyprus.

Bovendien hebben de witwassers de voorbije twintig jaar steeds meer de oude, dikwijls nationale structuren achter zich gelaten (zie hierover de eerste jaarverslagen van de CFI; uit de beschrijving in de jongste drie jaarverslagen blijkt hoe de behandelde dossiers geleidelijk aan ingewikkelder worden) en doen ze een beroep op flexibele internationale organisaties (gebruik van gespecialiseerde bestuurders en adviseurs, gebruik van ingewikkelde strategieën op het gebied van communicatie, planning van kosten, opbrengsten en investeringen in een streven naar economische rentabiliteit).

Dit is ongetwijfeld een van de voornaamste redenen waarom het zo moeilijk is om tot strafrechtelijke vervolging te komen, met als gevolg een succesgraad van ± 1 % van de opgespoorde bedragen, zoals hierboven reeds werd aangegeven.

Het is dus essentieel dat België op basis van haar eigen ervaring en risico- en dreigingsanalyse, in de schoot van de internationale instellingen waarvan ze deel uitmaakt een actieplan opstelt ter ondersteuning van een coherente, gecoördineerde en doeltreffende aanpak van het witwassen van misdaadgeld en financiering van terrorisme.

Indien dit niet gebeurt, valt te vrezen dat we op bepaalde vlakken de toekomst zullen moeten ondergaan in plaats van ze te beheersen om de essentie van onze nationale en Europese democratische waarden te behouden.

In de zeer nabije toekomst moet worden benadrukt dat de voortzetting van de effectieve invoering in ons land van vereiste procedures ongetwijfeld doorslaggevend zal zijn bij de vierde evaluatie door de FAG van de doeltreffendheid van ons preventieve en repressieve stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

Deze evaluatie zal op het einde van dit jaar van start gaan. Laten we deze kans grijpen!

Jean-Claude DELEPIÈRE

II. STATISTIEKEN

1. KERNCIJFERS

1.1. Over de afgelopen 5 jaar

	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal ontvangen meldingen ⁽¹⁾	15.554	17.170	18.673	20.001	21.000
Aantal nieuwe dossiers ⁽¹⁾	4.875	4.925	4.928	5.183	6.124
Aantal doorgemelde dossiers ⁽¹⁾	937	1.020	1.259	1.345	1.506
Bedragen ⁽²⁾ aangegeven in de doorgemelde dossiers	711,30	2.141,42 ¹	594,93	671,09	2.254,91
Aantal doorgemelde meldingen ⁽³⁾	5.054	4.711	5.119	5.634	5.454
Bedragen ⁽²⁾ aangegeven in de doorgemelde meldingen ⁽³⁾	722,57	2.388,74	1.321,49	978,87	2.540,96
Aantal verzetten ⁽¹⁾	21	38	60	33	36
Totaalbedrag verzetten ^{(2) (3)}	8,99	10,47	135,84	183,59	11,81

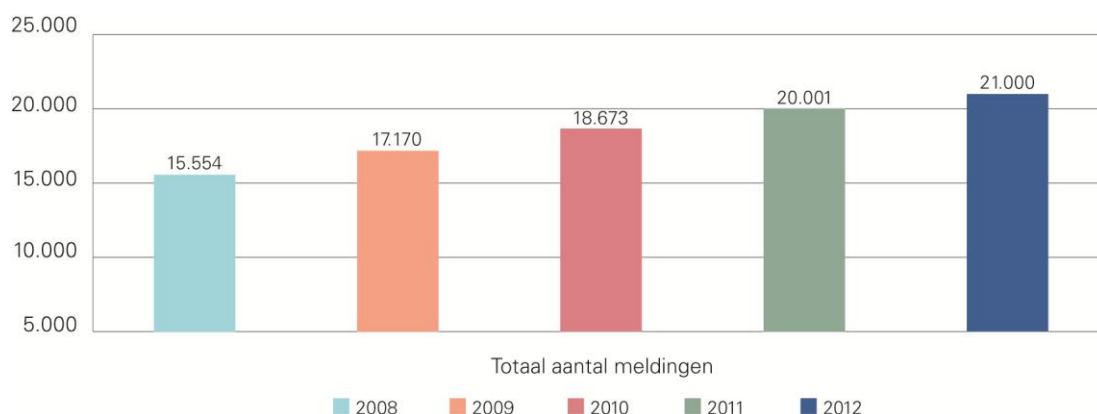
⁽¹⁾ Cf. lexicon

⁽²⁾ Bedragen in miljoen EUR

⁽³⁾ De CFI meldt geen afschriften van meldingen door maar enkel informatie met betrekking tot de verdachte verrichtingen die hierin vermeld worden, aangevuld met haar analyse.

Ook in 2012 namen de activiteiten van de CFI toe, het aantal nieuwe meldingen steeg met 5% en het aantal nieuwe dossiers steeg met 18 %.

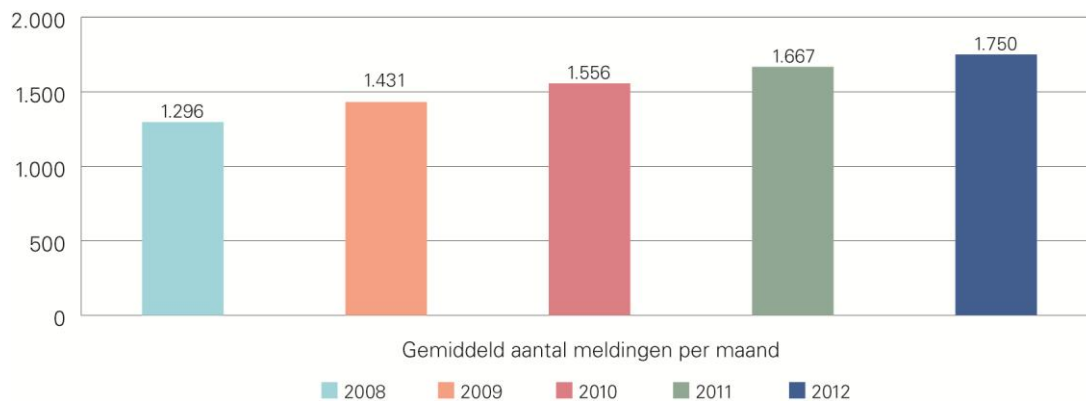
Tegelijkertijd meldde de CFI 1.506 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden. Dit is een stijging van bijna 12 % van het aantal doorgemelde dossiers in vergelijking met 2011. Ook qua doorgemelde bedragen is er in 2012 sprake van een zeer sterke stijging. Dit is het gevolg van de doormelding van 8 dossiers met betrekking tot de verkoop van grote hoeveelheden goud voor bijna dan 1 miljard EUR, gevolgd door opnames van grote sommen in contanten. Deze dossiers worden verderop in het hoofdstuk III Trends (2.1 en 2.7. besproken.

¹ Het bedrag aangegeven in de doorgemelde dossiers in 2009 werd beïnvloed door een omvangrijk dossier waarmee een totaalbedrag van meer dan 1,7 miljard EUR was gemoeid en dat werd doorgemeld omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld uit georganiseerde misdaad. Dit dossier werd nader toegelicht in deel IV “Trends op vlak van witwassen en financiering van terrorisme” van het activiteitenverslag 2009.

1.2. Evolutie van het gemiddeld aantal meldingen per maand

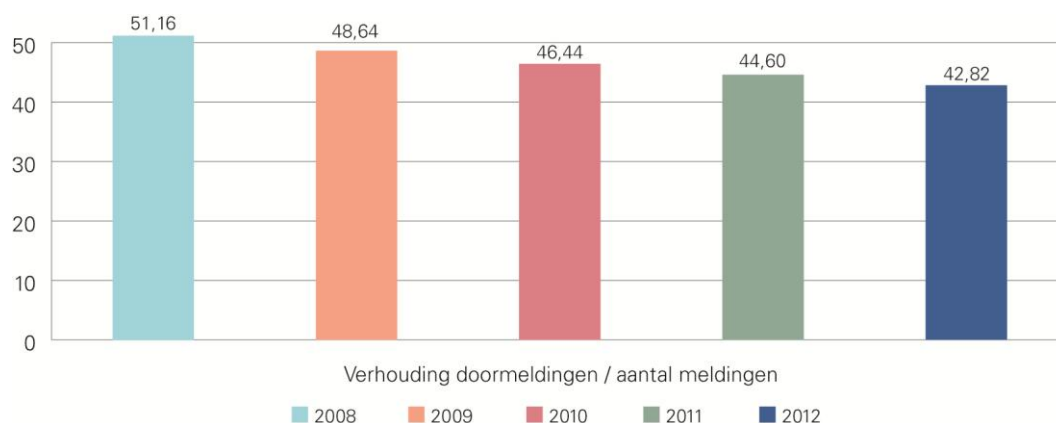
Tussen 1 januari 2012 en 31 december 2012 ontving de CFI 21.000 meldingen. Het gemiddeld aantal meldingen per maand steeg zodoende van 1.667 in 2011 naar 1.750 in 2012 (1.556 in 2010), of een stijging van 5 % (12,5 % sinds 2010).

1.3. Aantal doormeldingen in verhouding tot het gecumuleerd aantal ontvangen meldingen aan het eind van de afgelopen vijf jaar

Onderstaande tabel vermeldt het totaal aantal doorgemelde meldingen in vergelijking met het totaal aantal meldingen ontvangen tussen 1 december 1993 en het eind van de afgelopen vijf jaar.

	2008	2009	2010	2011	2012
Gecumuleerd aantal meldingen	142.847	160.022	178.697	198.698	219.698
Gecumuleerd aantal meldingen doorgemeld aan de parketten	73.087	77.837	82.990	88.624	94.078
Verhouding doormeldingen / aantal meldingen	51,16 %	48,64 %	46,44 %	44,60 %	42,82 %

2. ONTVANGEN MELDINGEN

2.1. Aantal meldingen ontvangen van meldingsplichtigen

	2010	2011	2012	% 2012
Wisselkantoren en agenten die als betalingsinstellingen optreden (<i>money remittance</i>) ⁽¹⁾	11.491	12.364	11.716	55,79
Kredietinstellingen	3.870	3.831	4.768	22,70
Uitbaters van casino's ⁽²⁾	912	952	916	4,36
De Post – bpost	471	634	800	3,81
Notarissen	163	319	587	2,80
Externe accountants, externe belastingsconsulenten, externe erkende boekhouders, externe erkende boekhouders-fiscalisten	46	52	99	0,47
Levensverzekeringsondernemingen	76	81	84	0,40
Nationale Bank van België	0	52	80	0,38
Bedrijfsrevisoren	28	18	23	0,11
Vastgoedmakelaars	26	28	22	0,10
Beursvennootschappen	25	23	20	0,10
Hypothecaire ondernemingen	42	37	17	0,08
Verzekeringbemiddelaars	18	13	10	0,05
Advocaten	0	1	10	0,05
Betalingsinstellingen die als beheerders van kredietkaarten optreden ⁽³⁾	10	4	7	0,03
Beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging	1	1	5	0,02
Gerechtsdeurwaarders	3	5	4	0,02
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	0	1	2	0,01
Handelaars in diamant	1	6	1	-
Ondernemingen voor consumentenkrediet	5	4	1	-
Leasingondernemingen	0	1	1	-
Bewakingsondernemingen	0	1	1	-
Vereffeninginstellingen ⁽⁴⁾	7	0	1	-
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	1	0	1	-
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER ⁽⁴⁾	0	0	1	-

	2010	2011	2012	% 2012
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	0	0	1	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER ⁽⁴⁾	0	0	0	-
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Deposito- en Consignatiekas	0	0	0	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	-
Marktondernemingen	0	0	0	-
Betalingsinstellingen ⁽⁴⁾	0	0	0	-

⁽¹⁾ Sinds de inwerkingtreding van het KB van 2 juni 2012 tot aanpassing van de lijst van ondernemingen onderworpen aan de wet van 11 januari 1993.

⁽²⁾ De 916 meldingen in 2012 slaan op 1.158 verrichtingen voor een totaalbedrag van 23,37 miljoen EUR. Criterium 3 van het KB van 6 mei 1999 (opstellen van indicatoren voor casino's) komt het vaakst voor met 1.149 verrichtingen voor een totaalbedrag van 23,29 miljoen EUR.

⁽³⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 21 december 2009 op het statuut van de betalingsinstellingen en van de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld en de toegang tot betalingssystemen.

⁽⁴⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18/01/2010 tot wijziging van de wet van 11/01/1993.

2.2. Aantal verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten

	2010	2011	2012	% 2012
Buitenlandse meldpunten ^{(1) (2)}	381	420	464	2,21

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 22 §2 van de wet van 11/01/1993

⁽²⁾ Cf. lexicon

2.3. Aantal mededelingen ontvangen van Douane en Accijnzen, het Federaal parket en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)

	2010	2011	2012	% 2012
Douane en Accijnzen ⁽¹⁾	1.096	1.153	1.308	6,23
FOD Financiën ⁽²⁾	-	-	13	0,06
FOD Economie ⁽²⁾	-	-	12	0,06
Veiligheid van de Staat ⁽²⁾	-	-	5	0,02
Andere administratieve diensten ⁽²⁾	-	-	1	-
Federaal parket ⁽³⁾	0	0	0	-
Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF) ⁽²⁾	0	0	0	-

⁽¹⁾ Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

⁽²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18/01/2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993.

⁽³⁾ Overeenkomstig artikel 33 § 4 van de wet van 11 januari 1993.

2.4. Aantal mededelingen ontvangen van de controleoverheden, toezichhoudende overheden of tuchtoverheden

	2010	2011	2012	% 2012
Controleoverheden ⁽¹⁾⁽²⁾	0	0	19	0,09

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 31 van de wet van 11/01/1993

⁽²⁾ Cf. lexicon

ALGEMEEN TOTAAL (2.1 – 2.4)	18.673	20.001	21.000	100
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	------------

2.5. Aantal meldende ondernemingen en personen / totaal aantal meldingsplichtigen

<i>Financiële beroepen</i> ⁽¹⁾	2010	2011	2012	meld. ond. / pers.
Kredietinstellingen	58	66	65	110
Wisselkantoren	14	14	17	17
Levensverzekeringsondernemingen	10	9	13	51
Beursvennootschappen	7	6	6	22
Hypothecaire ondernemingen	3	2	4	127
Verzekeringsbemiddelaars	3	2	3	17.160
Betalingsinstellingen die als uitgevers of beheerders van kredietkaarten optreden	1	1	2	2
Ondernemingen voor consumentenkrediet	2	2	1	85
Beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging	1	1	1	11
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	1	1	1
De Post – bpost	1	1	1	1
Nationale Bank van België	0	1	1	1
Leasingondernemingen	0	1	1	116
Vennootschap voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	1	0	1	22
Vereffeninginstellingen ⁽²⁾	1	0	1	1
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	0	0	1	23
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER ⁽²⁾	0	0	1	8
Deposito- en Consignatiekas	0	0	0	1
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	0
Marktondernemingen	0	0	0	1
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER ⁽²⁾	0	0	0	3
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0
Totaal	103	107	120	

⁽¹⁾ Cf. lexicon

⁽²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18/01/2010 tot wijziging van de wet van 11/01/1993.

<i>Niet-financiële beroepen</i> ⁽¹⁾	2010	2011	2012	meld. ond. / pers.
Notarissen	91	158	224	1.423
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	27	39	39	9.322
Bedrijfsrevisoren	13	9	11	1.561
Vastgoedmakelaars	8	13	9	8.855
Casino's	9	9	9	9
Advocaten	0	1	7	16.344
Gerechtsdeurwaarders	2	3	3	550
Handelaren in diamant	1	3	1	1.800
Bewakingsondernemingen	0	1	1	7
Totaal	151	236	304	

⁽¹⁾ Cf. lexicon

2.6. Geografische verdeling van de meldingen

Onderstaande tabel⁽¹⁾ geeft de evolutie weer van de afgelopen drie jaar van de verdeling van het aantal meldingen per gerechtelijk arrondissement in functie van de plaats waar de hoofdverrichting zich voordeed.

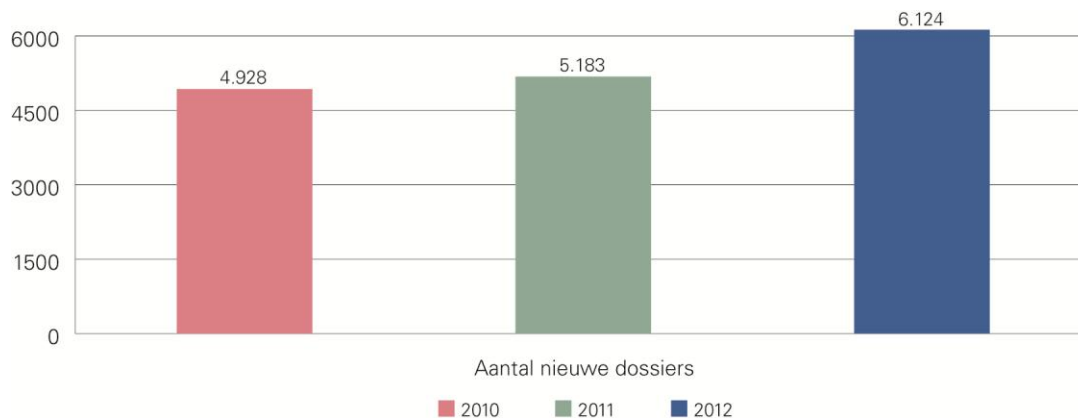
Gerechtelijk arrondissement	2010	2011	2012	% 2012
Brussel	9.387	10.248	10.382	51,08
Antwerpen	3.029	3.253	3.339	16,43
Luik	855	963	931	4,58
Gent	802	953	905	4,45
Brugge	707	686	826	4,06
Charleroi	534	553	606	2,98
Hasselt	302	341	410	2,02
Bergen	409	298	336	1,65
Tongeren	417	307	315	1,55
Kortrijk	304	306	314	1,54
Verviers	195	210	284	1,40
Dendermonde	152	175	277	1,36
Namen	280	241	256	1,26
Nijvel	107	136	235	1,16
Leuven	242	200	204	1,00
Turnhout	124	136	161	0,79
Mechelen	149	148	141	0,69
Doornik	109	147	125	0,62
Dinant	61	62	48	0,24
Oudenaarde	51	44	46	0,23
Aarlen	25	27	38	0,19
Veurne	26	35	33	0,16
Hoei	25	18	30	0,15
Ieper	18	24	28	0,14
Eupen	36	30	27	0,13
Neufchâteau	16	9	16	0,08
Marche-en-Famenne	15	13	12	0,06
Totaal	18.377	19.563	20.325	100

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

3. DOSSIERS

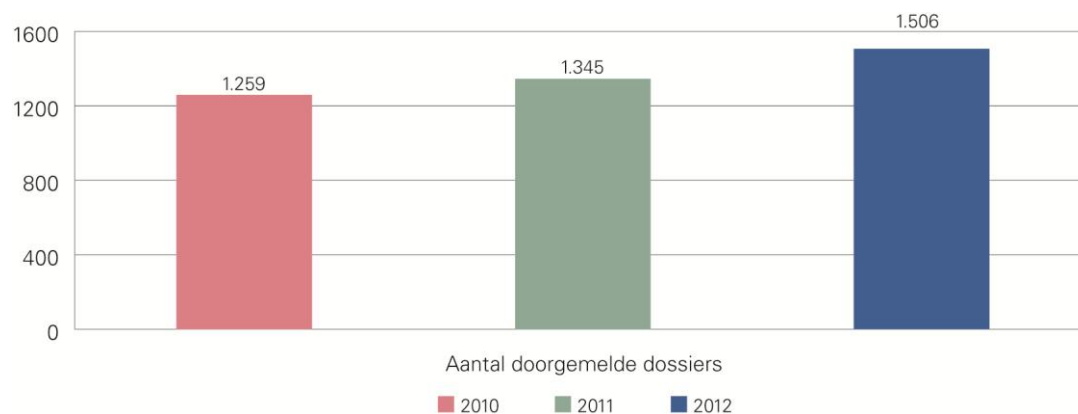
3.1. Evolutie van het aantal nieuwe dossiers per referentieperiode

Na een eerste ontleding van de meldingen werden 6.124 nieuwe dossiers geopend in 2012. Dit aantal ligt 18 % hoger dan het aantal nieuwe dossiers in 2011.

3.2. Evolutie van het aantal doorgemelde dossiers

In 2012 werden 1.506 dossiers doorgemeld aan de parketten, nadat het onderzoek door de CFI ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet van 11 januari 1993 aan het licht had gebracht. De doormeldingen betreffen dossiers die zowel in 2012 als voordien werden geopend.

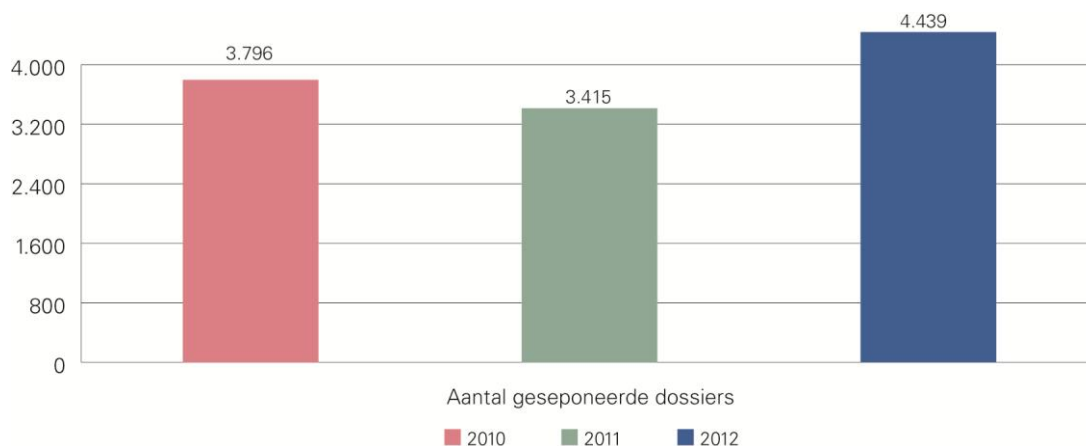
3.3. Evolutie van het aantal geseponeerde dossiers

Tussen 1 januari 2012 en 31 december 2012 seponeerde de CFI 4.439 dossiers wegens het ontbreken van ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet van 11 januari 1993.

Aantal geseponeerde dossiers ⁽¹⁾	
2010	3.796
2011	3.415
2012	4.439

⁽¹⁾ Cf. lexicon

Sinds het begin van haar activiteiten in 1993 seponeerde de CFI 36.851 dossiers op een totaal van 55.204 geopende dossiers. Deze geseponeerde dossiers vertegenwoordigen 105.446 meldingen, hetzij 47,99 % van het totale aantal (219.726).

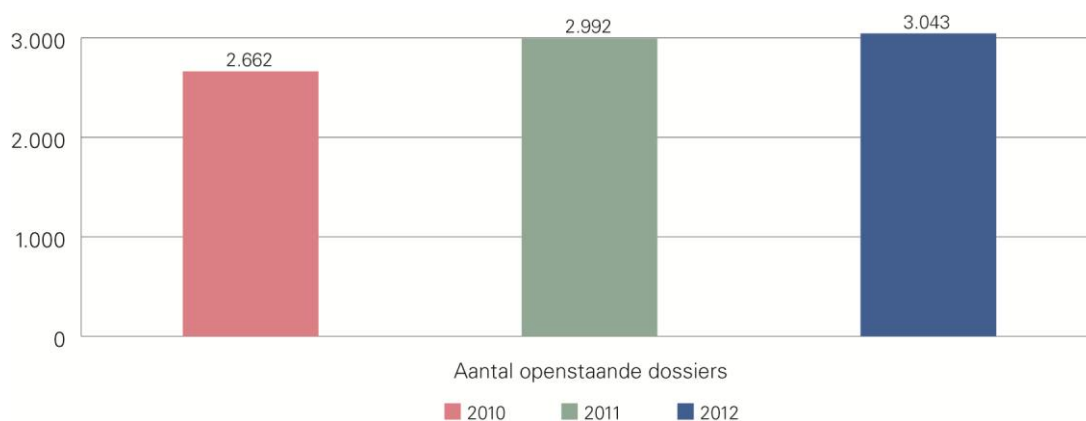
In het kader van de terugkoppeling van informatie lichtte de CFI de betrokken instellingen hiervan in met de verduidelijking dat deze seponeringen voorlopig zijn (dossiers kunnen door de CFI worden heropend) en hen niet vrijstellen van bijkomende meldingen indien zich nieuwe verdachte verrichtingen² voordoen.

3.4. Evolutie van het aantal openstaande dossiers

Op 31 december 2012 waren nog 3.043 dossiers in behandeling, geopend in 2012 en voordien.

Aantal openstaande dossiers ⁽¹⁾	
op 31/12/2010	2.662
op 31/12/2011	2.992
op 31/12/2012	3.043

⁽¹⁾ Cf. lexicon

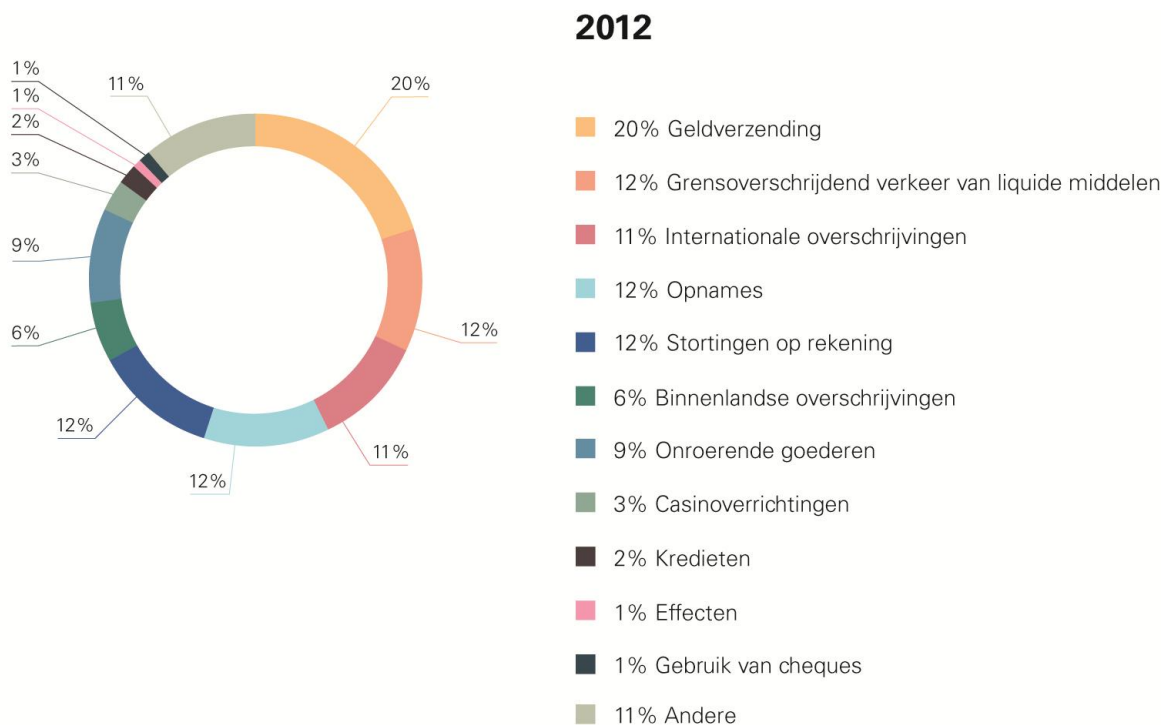
² Cf. lexicon

3.5. Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting

Verrichtingen ⁽¹⁾	2010	2011	2012	% 2012
Geldverzending	1.002	1.051	1.170	20,27
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	683	650	712	12,34
Internationale overschrijvingen	469	600	639	11,07
Opnames	499	527	703	12,18
Stortingen op rekening	485	418	677	11,73
Binnenlandse overschrijvingen	304	255	362	6,27
Onroerende goederen	127	245	495	8,58
Casino verrichtingen	196	239	184	3,19
Kredieten	93	82	92	1,59
Gebruik van cheques	60	54	73	1,26
Effecten	55	40	40	0,69
Andere	684	728	624	10,82
Totaal	4.657	4.889	5.771	100

(1) In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

(2) Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

4. DOORMELDINGEN

De CFI bundelt de meldingen van verdachte verrichtingen die betrekking hebben op één zaak. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of van financiering van terrorisme wordt dit dossier doorgemeld aan de bevoegde procureur des Konings of de federale procureur.

In 2012 meldde de CFI 1.506 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.254,91 miljoen EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe meldingen (aanvullende meldingen³) ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal meldde de CFI in 2012 5.454 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen) door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.540,96 miljoen EUR.

Deze doorgemelde dossiers en meldingen worden hieronder onderverdeeld per categorie van meldende instelling, aard van verrichting en onderliggend misdrijf.

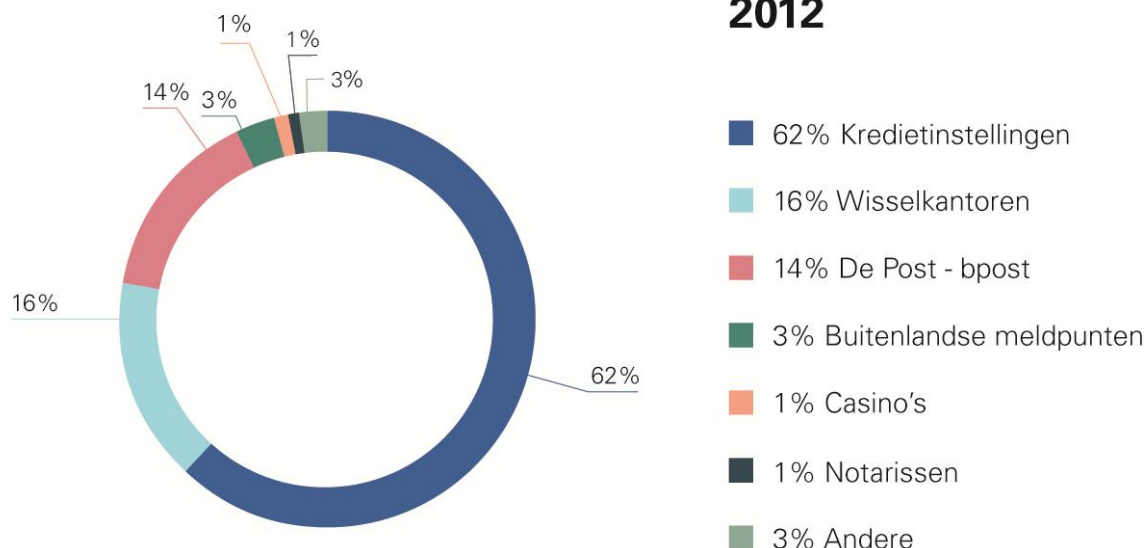
4.1. Aantal nieuwe doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling

Evolutie van het aantal nieuwe aan de parketten doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling in de afgelopen 3 jaar

	2010	2011	2012	% 2012
Kredietinstellingen	761	835	934	62,02
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	341	210	241	16,00
De Post – bpost	64	199	207	13,75
Buitenlandse meldpunten	22	41	52	3,45
Notarissen	19	8	14	0,93
Casino's	23	15	11	0,73
Douane	12	9	5	-
Andere	17	28	42	2,79
Totaal	1.259	1.345	1.506	100

³ Cf. lexicon

2012

4.2. Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers

Evolutie van de bedragen⁽¹⁾ in de doorgemelde dossiers in de afgelopen 3 jaar

	2010	2011	2012	% 2012
Kredietinstellingen	513,23	548,27	1.910,00	84,70
Buitenlandse meldpunten	7,96	40,09	219,17	9,72
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	18,01	37,61	42,93	1,90
De Post – bpost	11,70	16,94	17,55	0,78
Boekhouders en fiscalisten	0,16	8,74	5,38	0,24
Notarissen	11,52	4,09	19,62	0,87
Bedrijfsrevisoren	15,13	2,77	30,56	1,36
Douane	5,54	1,62	1,68	0,07
Casino's	3,44	1,42	3,80	0,17
Andere	8,24	9,54	4,22	0,19
Totaal	594,93	671,09	2.254,91	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van de doormeldingen aan de parketten in 2010, 2011 en 2012

	2010		2011		2012	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Kredietinstellingen	1.668	1.213,74	1.805	763,77	1.993	2.133,59
Wisselkantoren	2.859	25,64	3.070	56,02	2.745	48,80
Buitenlandse meldpunten	86	11,47	93	54,50	109	258,06
Levensverzekerings-ondernemingen	10	0,56	16	25,91	23	2,92
De Post – bpost	246	13,51	369	21,45	340	22,93
Boekhouders en fiscalisten	13	0,49	22	9,90	25	6,86
Notarissen	56	18,73	28	7,47	52	22,83
Bedrijfsrevisoren	6	15,13	7	2,77	5	32,90
Casino's	106	4,93	154	2,27	57	5,29
Douane	44	7,00	35	1,77	44	2,34
Andere	25	10,29	35	31,81	61	4,44
Totaal	5.119	1.321,49	5.634	978,87	5.454	2.540,96

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

De bovenstaande bedragen worden gevormd door de optelsom van pure witwasverrichtingen en al dan niet fictieve handelsverrichtingen. Bij deze verrichtingen (onder meer in dossiers in verband met btw-carrousel fraude) is het bijzonder moeilijk precies vast te stellen welk deel wordt witgewassen en welk deel al dan niet fictieve handelsverrichtingen zijn.

Zoals vermeld in de kerncijfers (cf. 1.1.) is de sterke stijging van de gemelde bedragen door de kredietinstellingen het gevolg van de doormelding van 8 dossiers met betrekking tot de verkoop van grote hoeveelheden goud voor bijna 1 miljard EUR, gevolgd door opnames van grote sommen in contanten.

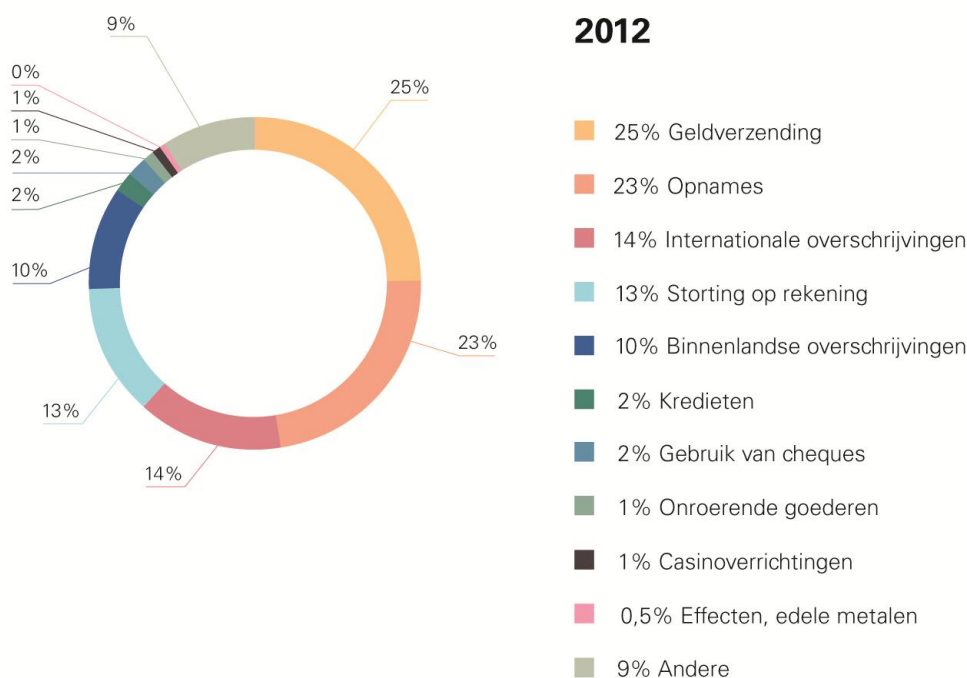
4.3. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting

Belangrijkste verrichtingen in de doorgemelde dossiers – Evolutie in de afgelopen 3 jaar⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2010	2011	2012	% 2012
Geldverzending	312	256	369	25,38
Opnames	270	270	324	22,30
Internationale overschrijvingen	146	175	207	14,23
Stortingen op rekening	90	148	184	12,65
Binnenlandse overschrijvingen	120	125	137	9,42
Kredieten	30	21	32	2,20
Gebruik van cheques	32	39	27	1,86
Onroerende goederen	17	7	16	1,10
Casinoverrichtingen	23	15	11	0,76
Effecten, edele metalen	8	8	14	0,96
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	23	8	5	0,34
Andere	168	232	128	8,80
Totaal	1.239	1.304	1.454	100

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

Verrichtingen waar contanten worden gebruikt (geldverzending, opnames, stortingen op rekening, casinoverrichtingen) komen steeds vaker voor. In 2011 kwamen in 53 % van de doorgemelde dossiers verrichtingen in contanten voor, in 2012 ging het om 62 % van de doorgemelde dossiers.

Verdeling van de doormeldingen in 2010, 2011 en 2012 volgens de aard van de verrichting⁽¹⁾

Zoals blijkt uit onderstaande tabel worden de cijfers van de doorgemelde bedragen in 2012 in hoge mate beïnvloed door de doormelding van 8 dossiers in verband de verkoop van goud (gevolgd door opnames in contanten).

Aard van de verrichtingen	2010		2011		2012	
	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾
Opnames / verkoop edele metalen	-	-	-	-	8	984,66
Internationale overschrijvingen	295	526,63	388	284,13	451	485,33
Opnames	502	156,36	511	129,79	601	134,29
Binnenlandse overschrijvingen	261	86,74	262	190,59	299	117,38
Stortingen op rekening	200	52,61	251	56,83	315	108,83
Geldverzending	2.807	28,75	2.879	54,51	2.744	37,05
Onroerende goederen	48	18,14	28	14,63	53	23,07
Gebruik van cheques	57	13,44	70	12,14	51	19,49
Kredieten	59	13,29	56	9,70	98	18,12
Casinoverrichtingen	104	4,88	154	2,27	57	5,29
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽³⁾	44	7,01	34	1,74	44	2,34
Effecten	21	7,71	15	3,90	22	1,37
Andere	635	394,46	893	164,14	608	345,68
Totaal	5.033	1.310,02	5.541	924,37	5.345	2.282,9

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Bedragen in miljoen EUR

⁽³⁾ Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

4.4. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het witwasstadium

Het aandeel van elk witwasstadium in het witwasproces is ook erg veranderd sinds 1993. Witwassers passen hun werkwijzen aan naarmate het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme uitbreidt en doeltreffender wordt. Ze beperken hun inbrengverrichtingen in landen met doeltreffende witwasbestrijding en voeren in deze landen verrichtingen voor circulatie en investering uit.

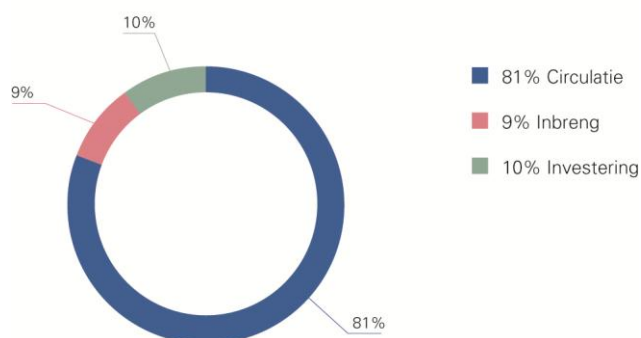
	Aantal doorgemelde dossiers		Aantal doorgemelde dossiers ⁽¹⁾	
	2012	% 2012	2012	% 2012
Inbreng ⁽²⁾	128	8,50	407,35	18,07
Circulatie ^{(2) (3)}	1.215	80,68	1.497,60	66,42
Investing ⁽²⁾	158	10,49	348,85	15,47
Poging tot witwassen	5	0,33	1,11	0,05
Totaal	1.506	100	2.254,91	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

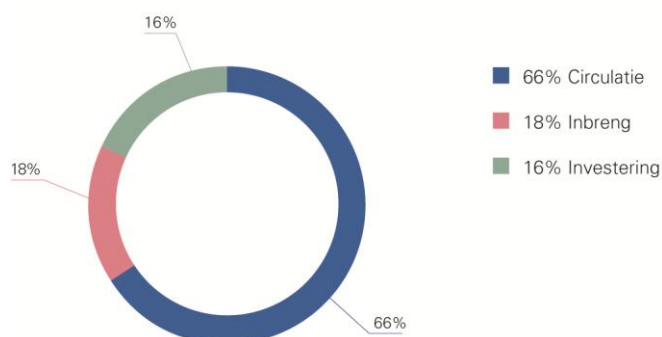
(2) Cf. lexicon

(3) Met inbegrip van opnames in contanten na de verkoop van edele metalen (goud) ter waarde van 1 miljard EUR die als circulatieverrichtingen worden beschouwd.

Aantal 2012

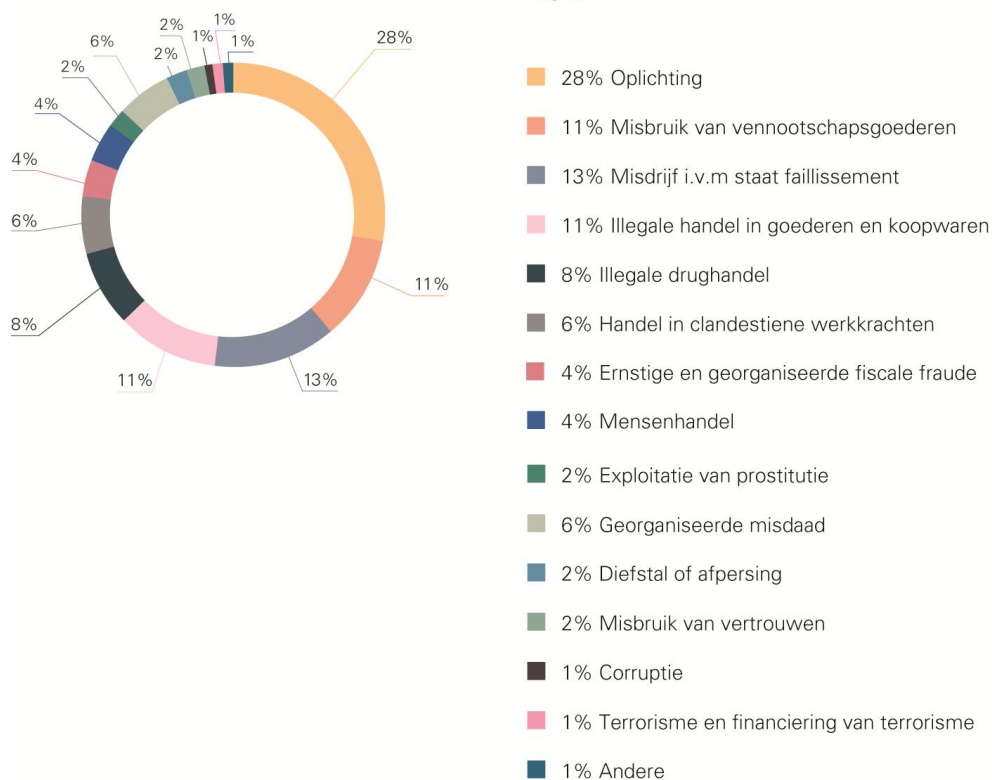
Bedrag 2012

4.5. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf – Evolutie in de afgelopen 3 jaar

Onderliggend misdrijf	2010	2011	2012	% 2012
Oplichting	306	343	426	28,29
Misbruik van vennootschapsgoederen	86	155	170	11,29
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	115	137	194	12,88
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	92	136	164	10,89
Illegale drughandel	138	114	118	7,84
Handel in clandestiene werkkrachten	187	92	86	5,71
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	123	71	59	3,92
Mensenhandel	53	70	54	3,59
Exploitatie van prostitutie	23	49	36	2,39
Georganiseerde misdaad	46	43	87	5,78
Diefstal of afpersing	20	36	32	2,12
Misbruik van vertrouwen	16	29	31	2,06
Verduistering en corruptie	12	23	15	1,00
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	19	22	20	1,32
Andere	23	25	14	0,92
Totaal	1.259	1.345	1.506	100

2012

4.6. Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf

Evolutie in de afgelopen 3 jaar⁽¹⁾

Onderliggend misdrijf	2010	2011	2012	% 2012
Georganiseerde misdaad	23,54	23,28	1.048,60	46,50
Oplichting	33,61	52,80	429,35	19,04
Illegale handel in goederen en koopwaren	142,00	112,78	264,38	11,72
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	192,67	97,73	190,25	8,44
Corruptie	5,96	23,35	84,32	3,74
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	77,11	65,20	76,69	3,40
Misbruik van vennootschapsgoederen	34,13	145,28	55,99	2,48
Handel in clandestiene werkkrachten	33,67	43,57	45,31	2,01
Mensenhandel	6,50	12,12	16,43	0,73
Illegale drughandel	10,99	24,36	12,51	0,55
Misbruik van vertrouwen	4,39	7,47	7,95	0,35
Verlenen van beleggingsdiensten, diensten van valutahandel of van geldoverdracht zonder vergunning	4,42	14,97	6,75	0,30
Exploitatie van prostitutie	1,88	6,73	5,10	0,23
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	6,29	1,97	1,90	0,08
Onwettig openbaar aantrekken van spaargelden	12,29	0,96	0,46	0,02
Andere	5,48	36,52	8,95	0,40
Totaal	594,93	671,09	2.254,94	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

De CFI stelde volgende onderliggende misdrijven vast in dossiers die in 2012 in verband met de verkoop van goud gevolgd door opnames in contanten werden doorgemeld: georganiseerde misdaad (cf. Hoofdstuk III Trends 2.7.), ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend (cf. Hoofdstuk III Trends 2.1.). Dit verklaart de grote schommelingen bij deze twee misdrijven.

In een dossier met betrekking tot oplichting werd een overschrijving van 375 miljoen EUR aangekondigd maar uiteindelijk niet uitgevoerd, dit beïnvloedt het totale witgewassen bedrag voor dit misdrijf (cf. Hoofdstuk III. Trends 2.4.).

Verdeling volgens onderliggend misdrijf van doormeldingen in 2010, 2011 en 2012

Onderliggend misdrijf	2010		2011		2012	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Georganiseerde misdaad	376	373,34	298	28,15	358	1.072,23
Oplichting	1.032	49,39	1.232	90,82	1.209	437,99
Illegale handel in goederen en koopwaren	461	150,90	865	131,21	734	327,61
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	322	459,70	326	249,25	228	276,89
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	376	108,36	472	84,59	424	112,19
Corruptie			71	34,45	88	91,69
Misbruik van vennootschapsgoederen	222	46,26	308	179,15	315	72,35
Handel in clandestiene werkrachten	774	57,56	744	60,46	468	69,65
Illegale drughandel	534	16,26	472	28,19	526	19,34
Mensenhandel	400	8,11	204	14,59	364	18,88
Misbruik van vertrouwen	37	6,79	45	7,49	83	13,32
Exploitatie van prostitutie	243	2,30	251	7,22	354	7,45
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	92	8,93	123	5,77	130	4,18
Diefstal of afpersing	133	0,75	97	1,73	132	2,77
Andere	116	32,84	197	90,25	41	14,42
Totaal	5.119	1.321,49	5.634	978,87	5.454	2.540,96

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

4.7. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers in 2010, 2011 en 2012.

Nationaliteit	2010	2011	2012	% 2012
Belgische	557	704	881	58,50
Nederlandse	97	63	70	4,65
Franse	44	70	69	4,58
Portugese	58	25	33	2,19
Congolese (DRC)	11	22	29	1,93
Marokkaanse	30	39	27	1,79
Servische	-	3	27	1,79
Italiaanse	16	29	26	1,73
Turkse	29	31	25	1,66
Ivoriaanse	20	4	22	1,46
Braziliaanse	110	28	21	1,39
Russische	21	18	19	1,26
Nigeriaanse	31	25	17	1,13
Britse	17	15	16	1,06
Roemeense	14	21	15	1,00
Kameroense	15	20	15	1,00
Bulgaarse	17	21	14	0,93
Duitse	10	12	11	0,73
Spaanse	9	7	8	0,53
Pakistaanse	-	9	7	0,47
Albanese	7	8	7	0,47
Poolse	3	7	7	0,47
Indische	5	7	7	0,47
Iraanse	-	6	6	0,40
Griekse	7	3	6	0,40
Congolese	2	5	6	0,40
Chinese	7	7	5	0,33
Algerijnse	-	3	5	0,33
Litouwse	2	1	5	0,33
Tunesische	1	7	5	0,33
Rwandese	-	2	4	0,27
Angolese	-	8	3	0,20
Israëlische	8	2	3	0,20
Andere	111	113	85	5,62
Totaal	1.259	1.345	1.506	100

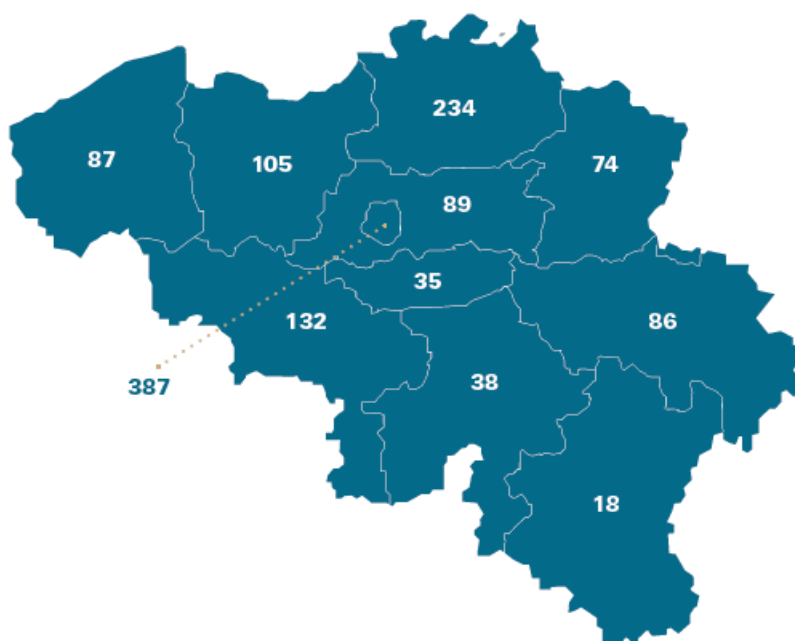
4.8. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene in de 1.506 dossiers doorgemeld in 2012.

4.8.1. Verblijfplaats in België

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 1.285 doorgemelde dossiers waarvan de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in België.

	Aantal dossiers	%
Brussel	387	30,12
Antwerpen	234	18,21
Henegouwen	132	10,27
Oost-Vlaanderen	105	8,17
Vlaams-Brabant	89	6,94
West-Vlaanderen	87	6,77
Luik	86	6,69
Limburg	74	5,76
Namen	38	2,96
Waals-Brabant	35	2,71
Luxemburg	18	1,40
Totaal	1.285	100

4.8.2. Verblijfplaats in het buitenland

Onderstaande tabel geeft de onderverdeling weer van de 221 doorgemelde dossiers waarvan de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in het buitenland.

Land van verblijf	van 01/01/12 tot 31/12/12	%
Frankrijk	50	22,62
Nederland	31	14,03
Roemenië	10	4,52
Verenigd Koninkrijk	9	4,07
Duitsland	9	4,07
Luxemburg	8	3,62
Nigeria	5	2,26
Zwitserland	5	2,26
Tunesië	4	1,81
Rusland	4	1,81
Polen	4	1,81
Italië	4	1,81
Spanje	3	1,36
Monaco	3	1,36
Portugal	3	1,36
Verenigde Staten	3	1,36
Andere	66	29,87
Totaal	221	100

De betrokkenen hebben hoofdzakelijk de Belgische (58,50 %), Franse, en Nederlandse nationaliteit. Vele betrokkenen zijn ook afkomstig uit Oost-Europa of Afrika of zijn onderdanen uit deze gebieden. Burgers uit het Amerikaanse of Aziatische continent komen weinig of niet voor. De Braziliaanse en Portugese nationaliteit komen ook in talrijke doorgemelde dossiers voor, evenwel in mindere mate dan het afgelopen jaar.

4.9. Verdeling per parket van de tussen 01/12/2008 en 31/12/2012 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg⁴

Parket	Totaal	%	Ver ⁽¹⁾	MS	VCR	GO	BV	Over	ZG	VO ⁽²⁾
Brussel	2.233	36,81%	58	1	16	87	5	10	1344	590
Antwerpen	899	14,82%	35		17	37	6		663	134
Gent	277	4,57%	22	1	15	6	1		158	74
Luik	266	4,38%	13		13	26	1	3	116	90
Charleroi	255	4,20%	4		5	15		2	79	134
Federaal parket	209	3,44%	6		5	12	2	2	81	98
Dendermonde	203	3,35%	8		10	22			97	63
Hasselt	175	2,88%	10	1	5	3	1		132	23
Turnhout	163	2,69%	5		3	8			84	57
Brugge	162	2,67%	12		10	12	1	2	88	35
Tongeren	152	2,51%	14		7	13			81	35
Bergen	138	2,27%	2	1	1	8			54	73
Kortrijk	125	2,06%	8		3	2	2	5	66	39
Leuven	124	2,04%	3		5	6			58	47
Namen	105	1,73%	3		6	8			31	54
Doornik	100	1,65%	5	1	5	8	1	5	32	37
Nijvel	88	1,45%	1		2	8			22	40
Mechelen	76	1,25%	3		3	4	2		17	47
Oudenaarde	55	0,91%				1			23	31
Verviers	48	0,79%	5		1	1		1	27	13
Aarlen	39	0,64%				1		4	6	25
Eupen	35	0,58%	1			1		5	15	11
Veurne	28	0,46%	2		1	5		1	10	9
Ieper	28	0,46%	9		1		2		11	4
Dinant	27	0,45%	2		1	4		1	9	10
Hoei	26	0,43%	2		3	2			14	5
Marche-en-Famenne	17	0,28%	3		1	5			2	6
Neufchâteau	14	0,23%	4		1	2			5	1
Totaal	6.067	100	239	5	140	307	24	41	3.325	1.785

(1) Tegen bepaalde vonnissen werd hoger beroep aangetekend.

(2) In 201 dossiers werd de CFI nog niet op de hoogte gebracht van het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg.

In 2012 werd in vijf dossiers tussen beklaagden en het parket een minnelijke schikking getroffen.

Legende:

Ver : Veroordeling
MS: Minnelijke schikking
VCR : Verwijzing naar correctionele rechtbank
GO : Gerechtelijk onderzoek
BV : Buitenvervolginstelling
Over : Dossiers door de Belgische gerechtelijke overheden overgemaakt aan een buitenlandse gerechtelijke overheid
ZG : Zonder gevolg na vooronderzoek door het parket
VO : Vooronderzoek

⁴ Deze tabel werd opgesteld op basis van informatie en afschriften van vonnissen die op 31/03/2013 in het bezit van de CFI waren.

De CFI ontleedde de vonnissen waarvan ze tot 31 december 2011 een afschrift ontving en waarvoor tussen 2007 en 2011 een vonnis werd uitgesproken.

Typologie van veroordelingen

In de referentieperiode kunnen we op basis van de statistieken van de CFI met betrekking tot gerechtelijke opvolging vier soorten veroordelingen onderscheiden:

Eerste categorie: veroordelingen enkel voor witwassen

In ongeveer 20 % van de gevallen werd enkel een veroordeling voor witwassen uitgesproken, waarbij de rechter geen band met een welbepaald onderliggend misdrijf vaststelde en enkel rekening hield met een illegale herkomst van de fondsen. Dit toont aan dat witwassen een autonoom misdrijf is. De vervolging van het wanbedrijf van artikel 505 van het Strafwetboek hangt niet af van het formele bewijs van het onderliggende misdrijf.

Tweede categorie: vonnissen voor witwassen waarbij de rechter een of meerdere onderliggende misdrijven vaststelde

Ongeveer 60 % van de gevallen zijn vonnissen voor witwassen waarbij de rechter een of meerdere onderliggende misdrijven vaststelde.

Hierbij weerhield de rechter het vaakst ernstige en georganiseerde fiscale fraude, drughandel en oplichting als onderliggend misdrijf. In meer dan 40 % van de vonnissen uit deze tweede categorie is sprake van één van deze misdrijven.

In een vonnis kan een veroordeling voor verschillende onderliggende misdrijven worden uitgesproken. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende misdrijven:

- oplichting / misbruik van vertrouwen / misdrijf in verband met de staat van faillissement;
- ernstige en georganiseerde fiscale fraude / oplichting / misbruik van vertrouwen;
- drughandel / georganiseerde misdaad;
- mensenhandel / exploitatie van prostitutie / handel in clandestiene werkrachten / georganiseerde misdaad;

Derde categorie: veroordelingen voor financiering van terrorisme

In drie dossiers werd een veroordeling voor financiering van terrorisme uitgesproken.

Vierde categorie: veroordelingen voor een of meerdere onderliggende misdrijven waarbij witwassen niet werd weerhouden

Ongeveer 20 % van de gevallen zijn veroordelingen voor een of meerdere misdrijven waarbij de rechter witwassen niet weerhield.

In geval van meerdere misdrijven worden zoals bij de veroordelingen in de eerste categorie misdrijven gegroepeerd. De meest voorkomende misdrijven zijn drughandel, oplichting, ernstige en georganiseerde fiscale fraude. In meer dan 65 % van de vonnissen van de vierde categorie werd één van deze misdrijven weerhouden.

Verdeling per gerechtelijk arrondissement

42 % van de vonnissen werd in Brussel uitgesproken en 15 % van vonnissen werd in Antwerpen uitgesproken.

De top drie van de meest voorkomende vonnissen in Brussel is als volgt:

- witwassen in verband met drughandel
- witwassen in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude
- misdrijven zonder witwassen (vierde categorie)

De top drie van de meest voorkomende vonnissen in Antwerpen is als volgt:

- enkel witwassen
- witwassen in verband met illegale handel in goederen en koopwaren
- witwassen in verband met oplichting

Verhoudingsgewijs veroordeelt Antwerpen vaker enkel voor witwassen (eerste categorie) dan Brussel.

4.10. Verzetten CFI – gerechtelijke inbeslagnemingen

De onderstaande tabel geeft voor 2012 de verdeling weer van de totaalbedragen die de CFI blokkeerde per parket waarheen het dossier werd doorgemeld.

De tabel vermeldt ook de verdeling per parket van de bedragen die het gerecht in 2012 in beslag nam in de dossiers die als dringend kunnen worden beschouwd omdat de CFI besliste tot verzet over te gaan of omdat er nog grote bedragen in beslag konden worden genomen.

Op te merken valt dat een parket kan beslissen het verzet van de CFI niet te verlengen of andersom kan beslissen om geld in beslag te nemen in een dringend dossier waarin de CFI geen verzet aantekende omdat de omstandigheden dit niet vereisten.

Parket	Verzetten CFI Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Gerechtelijke inbeslagnemingen Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Gerechtelijke inbeslagnemingen / Verzetten CFI (%)
Kortrijk	-	6.396.773,94	-
Brussel	7.096.471,48	3.887.270,13	54,78
Antwerpen	948.550,00	552.749,73	58,27
Turnhout	-	367.331,05	-
Nijvel	350.000,00	350.000,00	100
Tongeren	234.030,55	229.924,04	98,24
Mechelen	30.000,00	200.000,00	-
Charleroi	188.508,45	181.257,49	96,15
Dendermonde	377.505,71	159.850,00	42,34
Gent	-	98.240,36	-
Luik	-	32.060,23	-
Hasselt	405.122,98	-	-
Federaal parket	56.574,25	-	-
Oudenaarde	39.142,88	-	-
Totaal	9.725.906,3	12.455.456,97	

⁽¹⁾ Bedragen in EUR

In 2012 verzette de CFI zich in twee gevallen tegen de uitvoering van een verrichting zonder het dossier vervolgens door te melden aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.088.135,07 EUR.

4.11. Gerechtigelijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen

Onderstaande tabel⁵ geeft de verdeling weer van de boetes en verbeurdverklaringen uitgesproken door rechtbanken en hoven per parket in de dossiers die de afgelopen 5 jaar (2008 tot 2012) werden doorgemeld en waarover de CFI werd ingelicht. Bij de analyse van deze cijfers dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat voor een groot aantal doorgemelde dossiers de bewijsgraring langer dan vijf jaar in beslag kan nemen. Dit is onder meer het geval bij dossiers die verband houden met economische en financiële criminaliteit, die meer dan 50 % van de doorgemelde dossiers uitmaken. Tegen bepaalde vonnissen werd overigens hoger beroep aangetekend.

	Boetes 2008 tot 2012⁽¹⁾	Verbeurdverklaringen 2008 tot 2012⁽¹⁾	Totaal⁽¹⁾
Antwerpen	422.332,00	1.908.519,00	2.330.851,00
Bergen	89.238,00	28.928.846,00	29.018.084,00
Brugge	967.430,00	19.959.902,00	20.927.332,00
Brussel	2.012.733,00	33.068.666,00	35.081.399,00
Charleroi	203.392,00	1.364.438,00	1.564.740,00
Dendermonde	15.063,00	92.133,00	107.196,00
Dinant	146.800,00	411.490,00	558.290,00
Doornik	210.270,00	4.298.922,00	4.509.192,00
Eupen	7.700,00	130.320,00	138.020,00
Gent	1.671.047,00	2.984.619,00	4.655.666,00
Hasselt	1.259.475,00	1.335.977,00	2.595.452,00
Hoei	11.000,00	95.020,00	106.020,00
Ieper	19.800,00	11.105,00	30.905,00
Kortrijk		22.060,00	22.060,00
Leuven	7.500,00		7.500,00
Luik	53.937,00	2.100.656,00	2.154.593,00
Marche-en-Famenne	11.000,00	75.000,00	86.000,00
Mechelen	37.395,00	1.622.805,00	1.660.200,00
Namen	8.250,00	742.927,00	751.177,00
Nijvel	772.525,00	11.130.741,00	11.903.266,00
Oudenaarde	2.000,00	7.650,00	9.650,00
Tongeren	722.957,00	9.161.512,00	9.884.469,00
Turnhout	109.287,00	3.831.401,00	3.940.628,00
Verviers	5.000,00	358.214,00	363.214,00
Veurne		871.449,00	871.449,00
Totaal	8.766.131,00	124.514.372,00	133.277.353,00

⁽¹⁾ Bedragen in EUR

⁵ Deze tabel werd opgesteld op basis van informatie en afschriften van vonnissen die op 31/03/2013 in het bezit van de CFI waren.

4.12. Opvolging van de informatie meegedeeld aan de Minister van Financiën

Wanneer de CFI aan de gerechtelijke overheden een dossier doormeldt dat verband houdt met ernstige en georganiseerde fiscale fraude brengt de CFI de Minister van Financiën op de hoogte. Dit geldt ook wanneer de CFI een dossier doormeldt dat verband houdt met illegale handel in goederen en koopwaren en/of illegale drughandel, beide behorende tot de bevoegdheden van de Administratie der Douane en Accijnzen⁶.

Deze maatregel is al enkele jaren van toepassing en is bedoeld om de Federale Overheidsdienst Financiën de mogelijkheid te bieden op te treden wanneer informatie erop wijst dat vennootschappen en natuurlijke personen bij fiscale fraude (voornamelijk btw-carrouselfraude) of illegale handel in goederen en koopwaren betrokken zijn. De overheidsdienst kan de terugbetalingen van btw-tegoeden blokkeren van een vennootschap die ervan verdacht wordt in een btw-carrousel betrokken te zijn of beslissen controles uit te voeren bij een vennootschap die hiervan verdacht wordt.

De minister van Financiën wees het vast comité voor de strijd tegen de fiscale fraude (AFC) van de Federale Overheidsdienst Financiën, algemene directie van de belasting en invordering, aan om de mededelingen van de CFI te ontvangen.

Het AFC, de BBI, het AOIF en de Administratie der Douane en Accijnzen werken sinds 2011 aan de opvolging om de omvang van de fiscale herzieningen en opgelegde boetes te beoordelen die voortvloeien uit de ontleding van de informatie die door de CFI werd meegedeeld.

Op basis van de eerste resultaten van deze analyse eind 2012 kan worden afgeleid dat het stelsel doeltreffend werkt. Tussen 2009 en 2011 werd niet minder dan 42 miljoen EUR aan herzieningen en boetes geïnd.

De helft van dit bedrag heeft betrekking op herzieningen, het overige deel bestaat uit boetes.

De grootste dossiers houden verband met btw-carrouselfraude.

Op basis van deze goede resultaten onderzocht de CFI de vraag van de regering over de wijze waarop met het AFC, de SIOD en de arbeidsauditeur wordt gecommuniceerd kon worden verbeterd, om zo het werk van deze diensten en de inning van verschuldigde bedragen te vergemakkelijken.

Hiertoe besliste de regering onlangs om de wet van 11 januari 1993 te wijzigen zodat de CFI doeltreffender met het AFC, de SIOD en de arbeidsauditeur kan communiceren.

⁶ Cf. art. 35 § 2 par. 7 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

III. TRENDS OP VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

1. Inleiding

Op basis van het operationele werk van de analisten en na typologische⁷ en strategische⁸ analyse van de in 2012 doorgemelde dossiers werden een aantal trends op vlak van witwassen en financiering van terrorisme vastgesteld.

De beschrijving van de trends inzake witwassen en financiering van terrorisme bevat voor de meest relevante onderliggende misdrijven een overzicht van de specifieke statistieken, de financiële stromen⁹ en ten slotte één of meerdere casussen als illustratie. De analyse van de trends gebeurde op basis van de dossiers die in 2012 aan de gerechtelijke overheden werden doorgemeld. De keuze van de misdrijven die verder uitgewerkt werden, is mede bepaald door het belang van deze onderliggende misdrijven in de in 2012 doorgemelde dossiers. Het gaat meer bepaald om onderliggende criminaliteitsvormen die naar aantal dossiers of naar grootte van bedrag als belangrijke drijfveren voor witwassen kunnen worden beschouwd. Daarnaast werden een aantal inbreuken weerhouden die op kwantitatief vlak minder belangrijk zijn, maar die relevant zijn als illustratie van een nieuwe trend en die een invloed kunnen hebben op de nationale risicobeoordeling inzake witwassen.

De onderliggende misdrijven van witwassen die de CFI vaststelt (ernstige en georganiseerde fiscale fraude, oplichting, illegale handel in goederen en koopwaren en wapens, illegale drughandel, mensenhandel,...) en de bestrijding van terrorisme en financiering van terrorisme behoren tot de voornaamste prioriteiten van de regering op het gebied van veiligheid¹⁰. De regering beschouwt het antiwitwasstelsel als een belangrijk middel om illegaal verworven vermogensvoordelen verbeurd te verklaren en zo voor bijkomende inkomsten voor de staat te zorgen.

De specifieke statistieken vermelden per criminaliteitsvorm telkens het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen en financiering van terrorisme van de dossiers die in 2012 werden doorgemeld. Deze dossiers werden opgesplitst per parket met aanduiding van het gevolg dat de parketten aan de dossiers hebben gegeven.

Daarnaast geeft de analyse van de financiële stromen een beeld van het grensoverschrijdende karakter van de verrichtingen. Bij witwassen en financiering van terrorisme is het internationale aspect van de verrichtingen immers een belangrijk gegeven.

De grensoverschrijdende aard van de verrichtingen in de dossiers heeft tot gevolg dat de op nationaal vlak vastgestelde verrichtingen niet altijd het volledige witwasproces weergeven.

Deel 3 in dit hoofdstuk behandelt nieuwe trends, deel 4 bespreekt de gerechtelijke opvolging en deel 5 van dit hoofdstuk bevat rechtspraak van hoven en rechtbanken.

⁷ Cf. lexicon

⁸ Cf. lexicon

⁹ Cf. lexicon

¹⁰ Cf. Nationaal veiligheidsplan 2012-2015 – Samen zorgen voor een veilige en leefbare samenleving – <http://www.polfed-fedpol.be/pub/pdf/NVP2012-2015.pdf>

2. Specifieke misdrijven

2.1. Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend

2.1.1. Statistieken

In 2012 meldde de CFI 59 dossiers door aan de gerechtelijke overheden omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend.

Er zijn twee soorten dossiers waarbij de nationale schatkist of die van een ander land wordt opgelicht en die voornamelijk met ernstige en georganiseerde fiscale fraude verband houden:

- dossiers in verband met btw-carrousel fraude;
- dossiers in verband met andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude.

Bij deze laatste dossiers zijn al dan niet ingewikkelde constructies van Europese en/of internationale omvang betrokken. In de witwasketen worden vaak juridische, economische en financiële kunstgrepen gebruikt.

Zoals bekend maken deze georganiseerde structuren, met de bedoeling de werkelijke economische begunstigde te verhullen, gebruik van alle mogelijke geografische, wettelijke, juridische, materiële en menselijke afbakeningen om de verrichtingen en hun werkelijke drijfveer zo ondoorzichtig mogelijk te maken (schermvennootschappen, stromannen, valsheid in geschrifte, belastingparadijzen,...). In dergelijke dossiers zijn vaak grote bedragen gemoeid.

Zoals de afgelopen weken ook uit de *Offshore Leaks* bleek blijven belastingparadijzen problematisch, ondanks de inspanningen van de internationale gemeenschap sinds 2008. De CFI krijgt ook bij haar dagelijkse werking met dit feit te maken.

Hoewel administratieve samenwerking tussen meldpunten eenvoudiger is dan samenwerking op gerechtelijk en fiscaal vlak, vormt de transparantie van financiële verrichtingen met deze centra voor de CFI nog steeds een belemmering om witwassen en aanverwante misdrijven doeltreffend te bestrijden.

Uit de financiële stromen blijkt dat de CFI financiële verrichtingen met offshorecentra vaststelde, ontleedde en met een onderliggend misdrijf in verband kon brengen. De CFI krijgt echter ook vaak te maken met verrichtingen waarbij het moeilijk is de werkelijke economische begunstigde te achterhalen omdat er ondoorgrondelijke juridische constructies worden gebruikt.

Onze preventieve stelsels werken thans veel doeltreffender dan twintig jaar geleden. Om dit te ontwijken doen misdadigers en fraudeurs tegenwoordig dikwijls een beroep op minder veeleisende financiële centra.

De financiële verrichtingen die thans worden opgespoord zijn grotendeels circulatieverrichtingen, en veel minder inbrengverrichtingen (cf. Hoofdstuk I – 4.4. Witwasstadia).

De financiële sector en de CFI krijgen tegenwoordig te maken met financiële verrichtingen die moeilijker te ontleden zijn en moeilijker met mogelijke fraude of misdrijven in verband kunnen worden gebracht.

Het spoor van misdaadgeld volgen wordt bemoeilijkt door het bankgeheim dat in zulke offshorecentra nog steeds van kracht is. België kan in het kader van een verzoek om inlichtingen van een buitenlands meldpunt dan wel financieel onderzoek verrichten, maar dit is nog niet overal in Europa en elders het geval.

Het fiscaal alibi wordt door deze financiële centra vaak ingeroepen om internationale samenwerking beduidend te beperken.

Het afschaffen van belastingparadijzen en de voordelen voor diegenen die hun financiële activiteiten ondoorzichtig willen maken moet voor de internationale gemeenschap een prioriteit zijn, anders blijft de strijd tegen witwassen en aanverwante misdrijven een hol begrip.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	123	71	59	3,92
Bedragen ⁽¹⁾	192,67	97,73	190,25	8,44

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

In vergelijking met 2011 daalde het aantal dossiers dat de CFI in 2012 aan de gerechtelijke overheden doormeldde in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzondere ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend. De bedragen lopen echter opnieuw gelijk met die van 2010.

De sterke daling of zelf het verdwijnen van dossiers in verband met btw-carrouselfraude op preventief vlak is ongetwijfeld een van de verwezenlijking van de afgelopen twintig jaar.

In 2003 meldde de CFI nog 140 dossiers door in verband met dergelijke btw-fraude. Vanaf 2004 daalt het aantal dossiers in verband met btw, van 140 dossiers in 2003 naar 78 dossiers in 2004, 55 dossiers in 2005, 33 dossiers in 2008 en 29 dossiers in 2010. In 2012 werden slechts 7 dossiers in verband met btw-carrouselfraude doorgemeld.

Dit is het resultaat van een verbeterde aanpak door politie en gerecht maar ook van een verbeterde preventieve aanpak. Op 3 juni 2007 werden na advies van de CFI een aantal indicatoren van ernstige en georganiseerde fiscale fraude ter beschikking gesteld van de financiële sector. Met behulp van deze indicatoren konden financiële instellingen financiële verrichtingen die met btw-carrouselfraude verband hielden veel sneller opsporen en zo ook dergelijke bedrieglijke verrichtingen veel sneller een halt toeroepen door de rekeningen in kwestie te sluiten.

De afgelopen jaren stelde de CFI steeds vaker vast dat de opbrengst van fiscale fraude in witwasdossiers niet echt ingewikkeld of georganiseerd was om dit dossier omwille van ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzondere ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend te kunnen doormelden.

Daarentegen had het witgewassen bedrag (meerdere miljoenen EUR) op zich al een doormelding aan het parket kunnen verantwoorden.

Om deze leemte en de gevolgen ervan weg te werken (seponering van dossiers door de CFI die volgens de regels van de FAG niettemin als ernstig kunnen worden beschouwd) en het Belgische stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme in overeenstemming te brengen met de nieuwe aanbevelingen van de FAG en de definitie van “tax crime” die in februari 2012 werd goedgekeurd, besliste de regering om het onderliggend misdrijf van de wet van 11 januari 1993 “ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend” te vervangen door “ernstige fiscale fraude (al dan niet georganiseerd)”.

De mate van ingewikkeldheid of organisatie van de fraude (gebruik van ingewikkelde juridische constructies, weinig doorzichtige financiële centra,...) wordt een aspect van de ernst, zonder dat dit steeds aanwezig moet zijn, zoals het bedrag van de fraude of het gebruik van valse of vervalste documenten.

Deze nieuwe definitie zou de doeltreffendheid van het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme op lange termijn moeten verbeteren.

Verdeling volgens soort fraude in 2012

	Aantal dossiers		Bedragen⁽¹⁾	
	2012	% 2012	2012	% 2012
Andere fiscale fraude	52	88,14	162,62	85,48
Btw- carouselfraude	7	11,86	27,63	14,52
Totaal	59	100	190,25	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van de in 2012 voor btw-carrousel doorgemelde dossiers volgens de aard van de goederen

	Aantal	Bedragen⁽¹⁾
Koopwaren en dranken	3	23,37
Telefonie, informatica, hifi en video	1	1,53
Auto's en auto-onderdelen	1	1,52
Andere	2	1,21
Totaal	7	27,63

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

2.1.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. 42,37% en 22,03% van de dossiers werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel en Antwerpen. Deze dossiers vertegenwoordigen eveneens het hoogste bedrag aan witwassen.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	25	42,37	95,56	50,23
Antwerpen	13	22,03	36,21	19,03
Gent	4	6,78	14,56	7,65
Veurne	1	1,69	13,09	6,88
Turnhout	1	1,69	10,99	5,78
Brugge	2	3,39	8,59	4,51
Aarlen	1	1,69	3,89	2,04

Dendermonde	3	5,08	3,07	1,61
Leuven	1	1,69	1,53	0,80
Luik	2	3,39	1,32	0,69
Tongeren	2	3,39	0,78	0,41
Bergen	1	1,70	0,29	0,16
Hasselt	1	1,70	0,26	0,14
Eupen	1	1,70	0,09	0,05
Charleroi	1	1,70	0,03	0,02
Totaal	59	100	190,25	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 52,54% van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 8,47% van een gerechtelijk onderzoek.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	31	52,54
Seponering	22	37,29
Gerechtelijk onderzoek	5	8,47
Vonnis	1	1,70
Totaal	59	100

2.1.3. Financiële stromen

De voornaamste vaststellingen van de financiële stromen zijn:

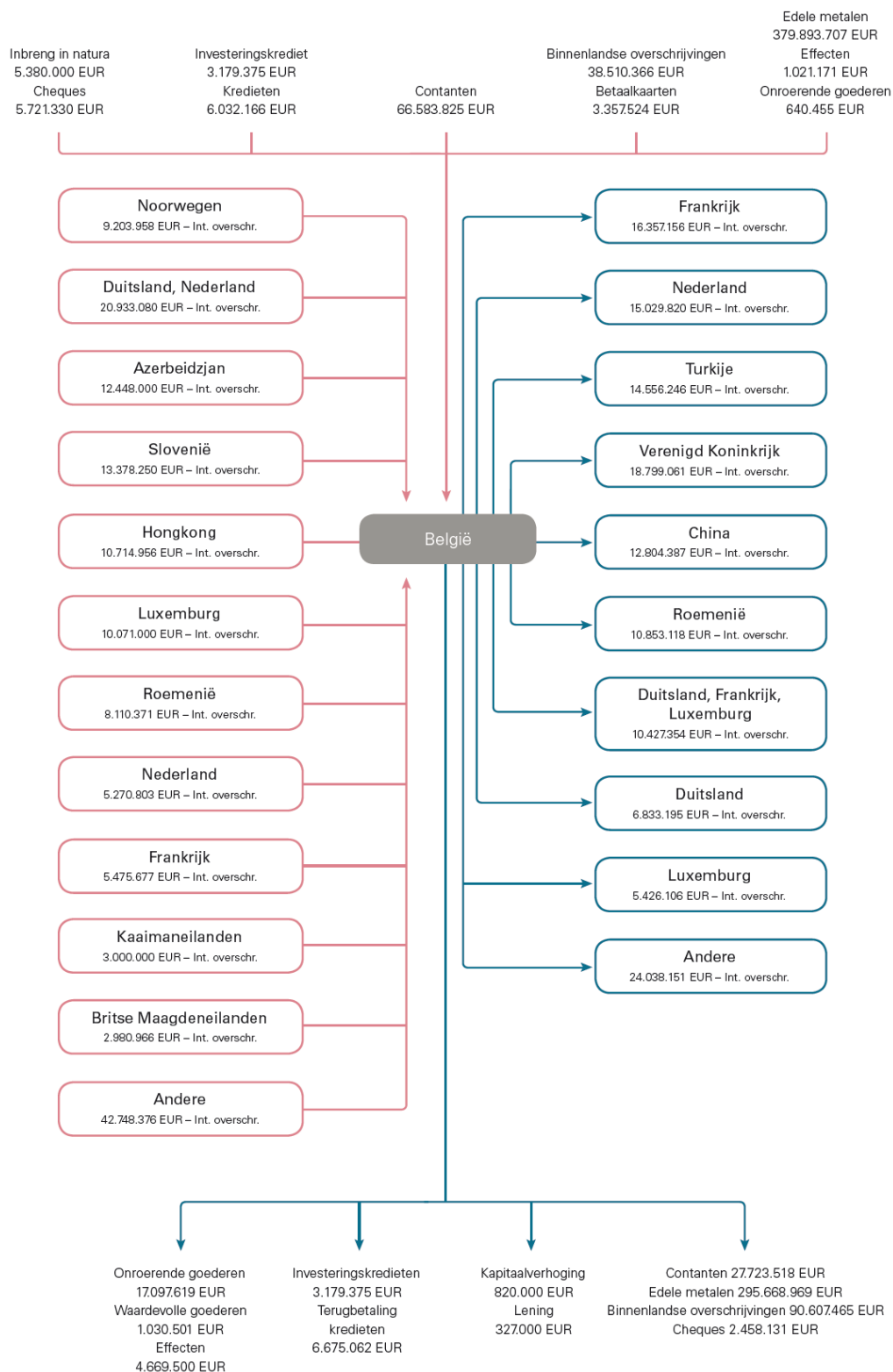
- Op vlak van ernstige en georganiseerde fiscale fraude meldde de CFI in 2012 twee soorten dossiers door: dossiers waarbij goud als een veilige waarde of belegging wordt beschouwd om geld uit diverse onderliggende misdrijven wit te wassen en dossiers waar goud wordt gebruikt om bedrieglijke btw-verrichtingen uit te voeren en de opbrengst van deze bedrieglijke activiteiten wit te wassen. Dit onderscheid is in de financiële stromen terug te vinden (aan- en verkoop van edele metalen ter waarde van verschillende miljoenen EUR en overschrijvingen met Noorwegen);
- Met betrekking tot ernstige en georganiseerde fiscale fraude komen dit jaar in de financiële stromen steeds vaker landen voor die om hun gebrek aan transparantie gekend staan (Kaaimaneilanden, Britse Maagdeneilanden, Cyprus, Saint Kitts en Nevis, Marshalleilanden, Seychellen).

De verrichtingen met goud die in 2012 werden vastgesteld kunnen onder meer aan de hand van de stijgende goudwaarde op de internationale markten worden verklaard. De waarde van goud kende onlangs in 2013 opnieuw een daling. Goud verloor ongeveer 10 % aan waarde en is hierdoor minder aantrekkelijk als veilige waarde.

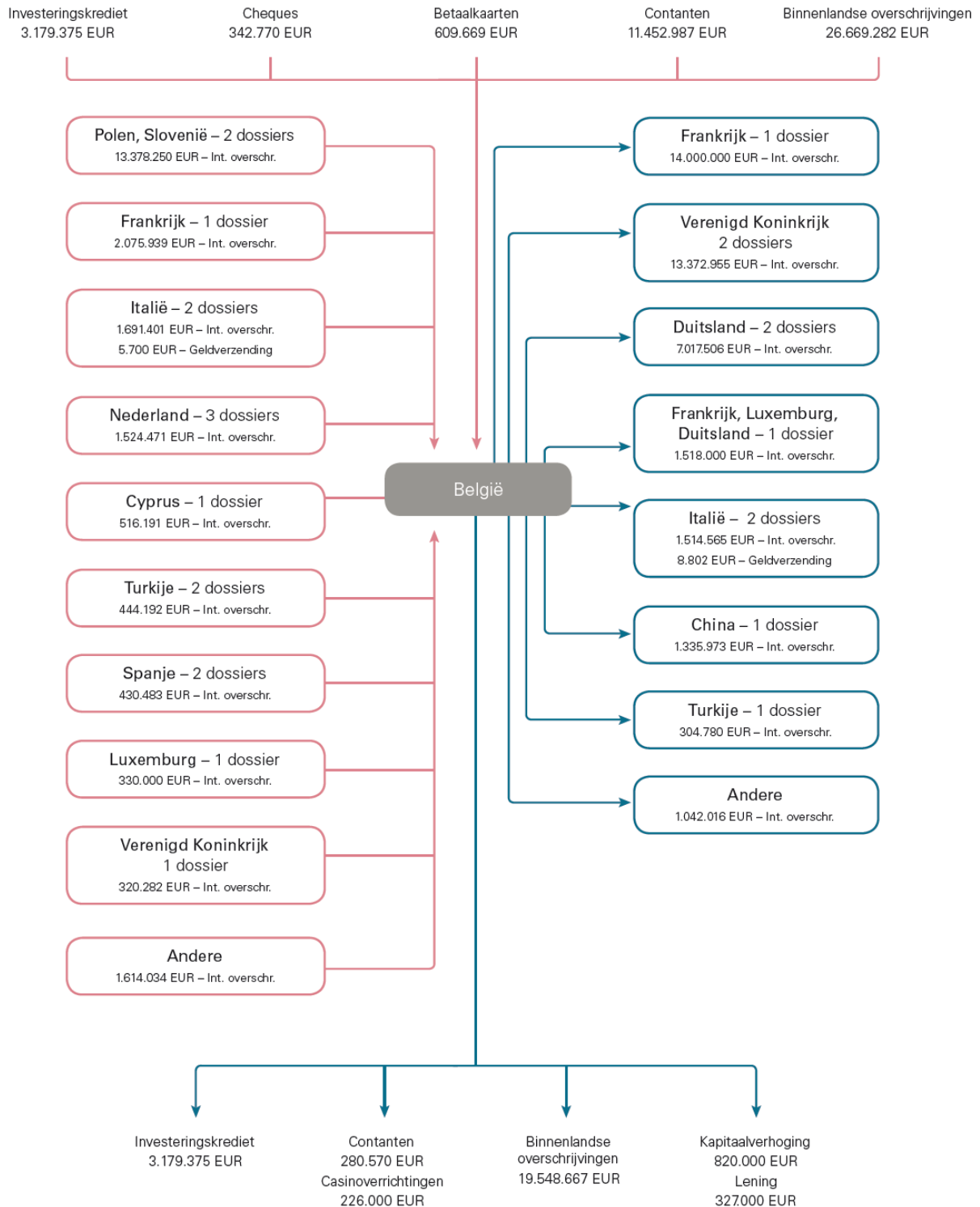
Recyclagebedrijven van oude (edele) metalen, juweliers en (een toenemend aantal) handelaars die deze edele metalen (steeds vaker) opkopen zijn niet aan klantenonderzoeksvereisten onderworpen en zijn niet verplicht aan de CFI te melden indien ze vaststellen of vermoeden dat verrichtingen met witwassen verband houden. Enkel het verbod op contanten is op deze sector van toepassing indien de verkoopprijs hoger is dan 5.000 EUR (3.000 EUR in 2014).

Het is duidelijk dat omwille van de contante opkoop van goud de sector van goudhandel (**groot- of kleinhandelaars**) een risico inhoudt voor witwassen en financiering van terrorisme. De regering besliste maatregelen te nemen om deze handelaars te verbieden klanten die hen edele metalen verkopen voor bedragen van meer dan 5.000 EUR (3.000 EUR in 2014) in contanten uit te betalen.

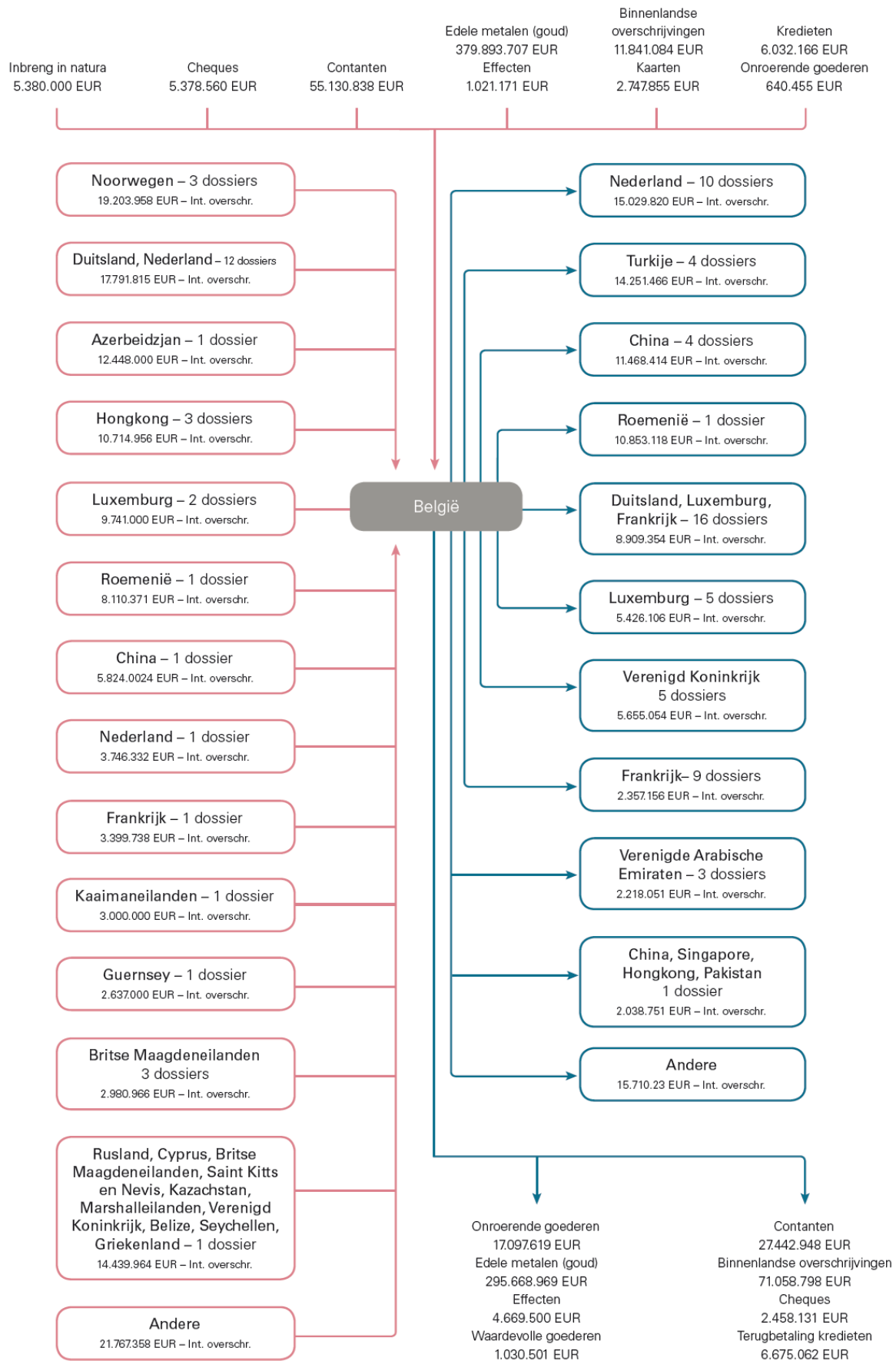
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – Schematisch overzicht

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – btw-carrouselfraude – schematisch overzicht

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – andere fraude – schematisch overzicht

2.1.4. Casussen

Casus 1

Misdrijf	Witwassen Ernstige en georganiseerde fiscale fraude Illegale handel in goederen en koopwaren
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, China, Singapore, Hongkong, Pakistan
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen ⁽¹⁾	- Gevoelige sector (textielsector) - Stortingen in contanten via geldautomaten voor stortingen en opnames in contanten - Doorsluisrekeningen - Stromannen

⁽¹⁾ Cf. lexicon

X leidde verschillende Belgische vennootschappen in de textielsector, in het bijzonder handel in lederen jassen. Hij opende bij verschillende banken in België rekeningen op naam van deze vennootschappen.

Hierna vonden op deze rekeningen belangrijke financiële verrichtingen plaats. Het ging voornamelijk om stortingen in contanten uitgevoerd via geldautomaten voor stortingen en opnames in contanten in hetzelfde bankkantoor, gevolgd door internationale overschrijvingen naar China, Singapore, Hongkong en Pakistan. Gelet op de mededelingen waren deze overschrijvingen waarschijnlijk betalingen voor koopwaren, zonder dat echter naar een welbepaalde levering of een factuurnummer werd verwezen.

Op het eerste gezicht vloeiden deze financiële verrichtingen voort uit handelsactiviteiten van Belgische vennootschappen: de gestorte contanten zouden de opbrengst van verkochte koopwaren zijn en de internationale overschrijvingen zouden bestemd zijn om de door hen geopende winkels te bevoorraden.

Verschiedene factoren wezen er echter op dat een groot deel van deze financiële verrichtingen deel uitmaakten van de illegale activiteiten van X.

- Politie informatie toonde aan dat naar een van de vennootschappen onder leiding van X een onderzoek werd ingesteld en dat deze vennootschap veel btw-schulden had. De Bijzondere Belastinginspectie onderzocht deze en andere vennootschappen onder leiding van X.
- Bovendien konden gelijksoortige verrichtingen worden uitgevoerd via andere rekeningen op naam van vennootschappen en natuurlijke personen rond X worden uitgevoerd. Uit het verloop van de financiële verrichtingen bleek dat op rekeningen van verschillende vennootschappen en natuurlijke personen soortgelijke verrichtingen (stortingen in contanten gevolgd door internationale overschrijvingen) plaatsvonden zonder dat hiervoor enige economische verantwoording bestond.

Op de verschillende rekeningen werd zo op enkele maanden tijd een totaalbedrag van ongeveer 2 miljoen EUR in contanten gestort.

Een groot deel van de verrichtingen in dit dossier leek deel uit te maken van een ingewikkeld witwasproces met internationale handelsverrichtingen. Over het algemeen is deze werkwijze bedoeld om koopwaren (vaak uit Azië) in te voeren en door te verkopen zonder de rechten te betalen die voor dergelijke verrichtingen verschuldigd zijn.

Om sporen uit te wissen worden de financiële verrichtingen die met deze activiteiten verband houden uitgevoerd op doorsluisrekeningen op naam van stromannen (geen gekende economische activiteit die dergelijke financiële verrichtingen op hun privérekeningen zou kunnen verantwoorden, verschillende politionele voorgaanden...).

Ook verschillende Belgische vennootschappen die bij deze verrichtingen betrokken waren dienden mogelijk als dekmantel voor illegale verrichtingen.

Hierbij kan worden afgeleid dat een groot deel van de financiële verrichtingen in dit dossier op handelsverrichtingen slaan die buiten de officiële en aangegeven activiteiten van de betrokken vennootschappen en zelfs buiten het wettelijke en officiële kader werden uitgevoerd.

Een groot deel van de koopwaren die verkocht werden in winkels uitgebaat door de verschillende vennootschappen onder leiding van de betrokkenen kon op die manier worden ingevoerd zonder de verschuldigde belastingen te betalen of er kon meer worden ingevoerd dan de hoeveelheden die officieel aan de overheden werd aangegeven.

De verkoop van deze koopwaren (grotendeels op de zwarte markt) zorgde voor illegale opbrengst (in contanten). Een deel hiervan wordt gebruikt om de uitvoerders van koopwaren in Azië te betalen.

Om sporen uit te wissen en mogelijke opsporing naar de precieze context van de verrichtingen in de toekomst te bemoeilijken werden deze betalingen via rekeningen op naam van stromannen of schermvennootschappen uitgevoerd.

Casus 2

Misdrijf	Witwassen Ernstige en georganiseerde fiscale fraude Illegale handel in goederen en koopwaren (dranken)
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België, Verenigd Koninkrijk
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Aanzienlijke verrichtingen in contanten - Gevoelige sector (dranken, sigaretten)

Op de rekening van BVBA A vonden bijna uitsluitend stortingen in contanten plaats, in drie jaar tijd ging het om een totaalbedrag van zowat 35.000.000,00 EUR.

In dezelfde periode bestonden de debetverrichtingen op deze rekening voornamelijk uit overschrijvingen naar de rekening van vennootschap B, een belangrijke groothandel in tabaksartikelen, snoepgoed, dranken en telefoonkaarten. Het totaalbedrag van deze overschrijvingen bedroeg meer dan 32.000.000,00 EUR. Gelet op de mededelingen bij deze overschrijvingen leken ze verband te houden met de aankoop van koopwaren zoals dranken en sigaretten. De vennootschap B kwam echter niet voor op de lijst met belangrijkste leveranciers van BVBA A.

Het gecrediteerde geld bleef nooit lang op de rekening. Gezien de hoge bedragen op deze rekening was het opvallend dat het rekeningsaldo gedurende die drie jaar nooit meer dan 45.000,00 EUR bedroeg.

Uit informatie van de Administratie der Douane en Accijnzen bleek dat BVBA A en haar zaakvoerder ongunstig gekend zijn bij de Belgische douane en voor verschillende inbreuken voorkomen in de nationale gegevensbank van overtreders inzake douane en accijnzen, in het bijzonder voor illegale handel in namaaksigaretten bestemd voor de Britse markt.

Het gebruik van contanten in het witwasproces is bedoeld om de werkelijke herkomst van de fondsen te verhullen. Zo wordt het zeer ingewikkeld te achterhalen of de stortingen in contanten op verkoopverrichtingen in België of in het buitenland betrekking hebben.

De verrichtingen op de rekening van BVBA A hielden mogelijk verband met grootschalige fiscale fraude en/of illegale handel in goederen en koopwaren.

2.2. Misdrijven in verband met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen

2.2.1. Statistieken

Het aantal doorgemelde dossiers in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen nam in 2012 fors toe in vergelijking met 2010 en 2011, de evolutie die in 2011 werd vastgesteld zet zich dus verder.

Ook de Federale Politie kwam tot deze vaststelling. Het nadeel ten gevolge van faillissementen loopt naar schatting op tot zowat 700 miljoen EUR¹¹.

Deze twee onderliggende misdrijven van witwassen tekenen zich af vanaf 2007 en het begin van de vastgoedcrisis in de Verenigde Staten en de financiële crisis in 2008.

In 2004 meldde de CFI slechts 59 dossiers door in verband met een misdrijf in verband met de staat van faillissement. In 2007 steeg het aantal dossiers dat in verband met deze twee misdrijven werd doorgemeld echter tot 164 dossiers en deze stijging zet zich sindsdien verder (174 dossiers in 2008, 201 in 2010, 292 in 2011 en 364 in 2012).

De stijging van het aantal doorgemelde dossiers is ongetwijfeld deels toe te schrijven aan het toenemend aantal faillissementen dat in 2008 in België werd opgetekend en met de verslechterde economische toestand verband houdt.

De bedragen van de doorgemelde dossiers namen echter af, waarschijnlijk omdat deze dossiers sneller werden opgespoord maar ook omdat de CFI in 2011 een groot dossier doormelde inzake mogelijk misbruik van vennootschapsgoederen met aftrek van risicokapitaal (notionele intresten), voor een totaalbedrag van zowat 100 miljoen EUR (cf. 2.2.4. van het activiteitenverslag 2011 van de CFI).

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	201	292	364	24,17
Bedrag aan witwassen ⁽¹⁾	111,24	210,48	132,68	5,88

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

¹¹ Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2011

2.2.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (31,04%), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	113	31,04	34,78	26,22
Antwerpen	47	12,91	20,38	15,36
Gent	19	5,22	16,05	12,10
Brugge	12	3,30	14,64	11,04
Charleroi	27	7,42	6,38	4,81
Bergen	16	4,40	6,00	4,52
Hasselt	16	4,40	4,99	3,76
Dendermonde	17	4,67	3,88	2,92
Kortrijk	8	2,20	3,50	2,64
Turnhout	10	2,75	2,98	2,24
Luik	12	3,30	2,93	2,21
Leuven	8	2,20	2,44	1,84
Doornik	12	3,30	2,38	1,80
Federaal parket	1	0,27	2,21	1,66
Tongeren	5	1,37	1,55	1,17
Nijvel	10	2,75	1,32	0,99
Marche-en- Famenne	2	0,55	1,07	0,81
Namen	5	1,37	1,03	0,77
Oudenaarde	5	1,37	0,97	0,73
Dinant	1	0,27	0,82	0,62
Eupen	2	0,55	0,70	0,53
Aarlen	3	0,82	0,66	0,50
Verviers	3	0,82	0,32	0,24
Mechelen	5	1,37	0,27	0,20
Veurne	3	0,82	0,23	0,18
Hoei	1	0,27	0,15	0,11
Ieper	1	0,27	0,05	0,03
Totaal	364	100	132,68	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 60,99% van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	222	60,99
Seponering	120	32,97
Gerechtelijk onderzoek	17	4,67
Verwijzing naar een rechtbank	1	0,27
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	0,27
Vonnis	3	0,83
Totaal	364	100

2.2.3. Financiële stromen

De kenmerken die bij dossiers met betrekking tot een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement werden vastgesteld zijn:

Op vlak van het profiel van de vennootschap

- Negatief eigen vermogen en achtereenvolgende verliezen.
- Om de werkelijke economische begunstigde te verhullen trachten natuurlijke personen die als zaakvoerder optreden vaak op de achtergrond te blijven door de verrichtingen door een stroman te laten uitvoeren. Een stroman wordt vooral gebruikt wanneer betrokkenen in verband kunnen worden gebracht met vennootschappen die kort na hun oprichting failliet gingen om zo activa van de vennootschap te onttrekken.

Op vlak van de verdachte verrichtingen

- De verrichtingen worden voornamelijk via het bankstelsel verricht.
- Er wordt vaak een persoonlijke rekening als doorsluisrekening gebruikt.
- De rekeninghouder is vaak de bestuurder van de handelsvennootschap.
- Het geld wordt witgewassen door het vrijwel onmiddellijk in contanten op te nemen, naar binnen- of buitenland over te schrijven en nadien te gebruiken.
- De fondsen zijn voornamelijk afkomstig uit en bestemd voor België.
- Internationale vertakkingen komen soms voor, maar doorgaans zijn vooral buurlanden of weinig doorzichtige financiële centra betrokken.

Verrichtingen in verband met faillissement kunnen eenvoudig zijn, soms gaat men gepland tewerk. De gepleegde inbreuken kunnen worden ingedeeld in twee groepen: enerzijds de georganiseerde en geplande faillissementen en anderzijds de eerder spontane faillissementen waarbij de inbreuken eerder worden gepleegd in een poging om “de meubelen te redden”¹².

Naargelang het soort faillissement kunnen eenvoudige of meer ingewikkelde werkwijzen worden gebruikt.

¹² Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2011

In tegenstelling tot een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement bestaat er geen verband tussen misbruik van vennootschapsgoederen en faillissement. Misbruik van vennootschappen kan dus zowel voorkomen bij financieel gezonde vennootschappen als bij vennootschap op de rand van het faillissement. Bovendien kan dit misdrijf vennootschappen treffen die geen handelsvennootschappen zijn, in het bijzonder verenigingen zonder winstoogmerk.

Uit verschillende dossiers bleek een band tussen een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen omdat in beide gevallen sprake kan zijn van onttrekking van activa van een handelsvennootschap. Misbruik van vennootschapsgoederen kan gevolgen hebben voor de financiële toestand van een vennootschap en zo aan een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement voorafgaan. Niet zelden meldt de CFI dossiers door voor deze beide onderliggende misdrijven.

Kenmerken van dossiers in verband met de staat van faillissement komen ook voor in dossiers die met betrekking tot misbruik van vennootschapsgoederen worden doorgemeld.

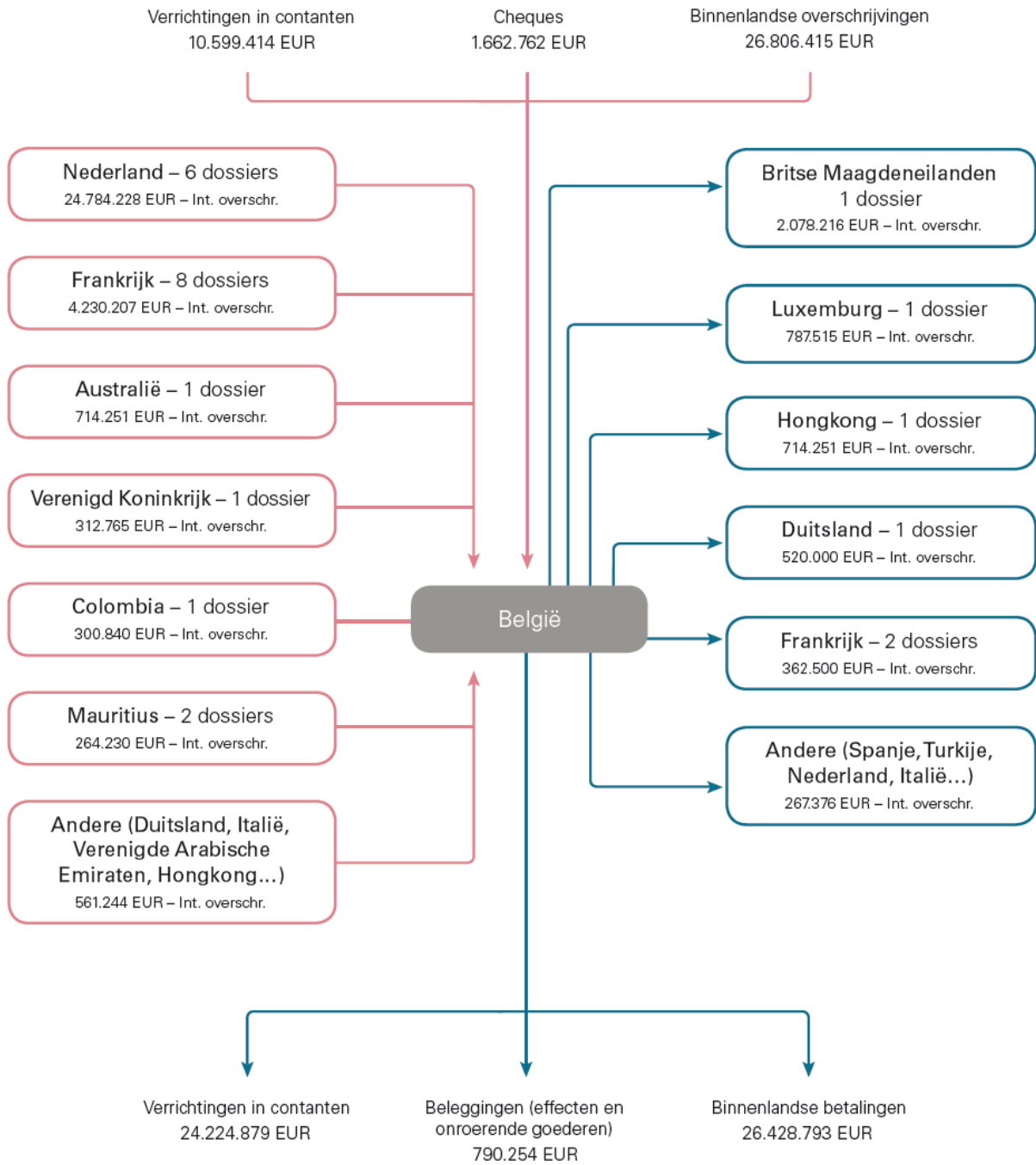
Op vlak van het profiel van de rechtspersoon

- Vaak is de financiële toestand van de vennootschap zorgwekkend: negatieve cijfers, dagvaardingen van de RSZ, negatieve solvabiliteit of negatief eigen vermogen.

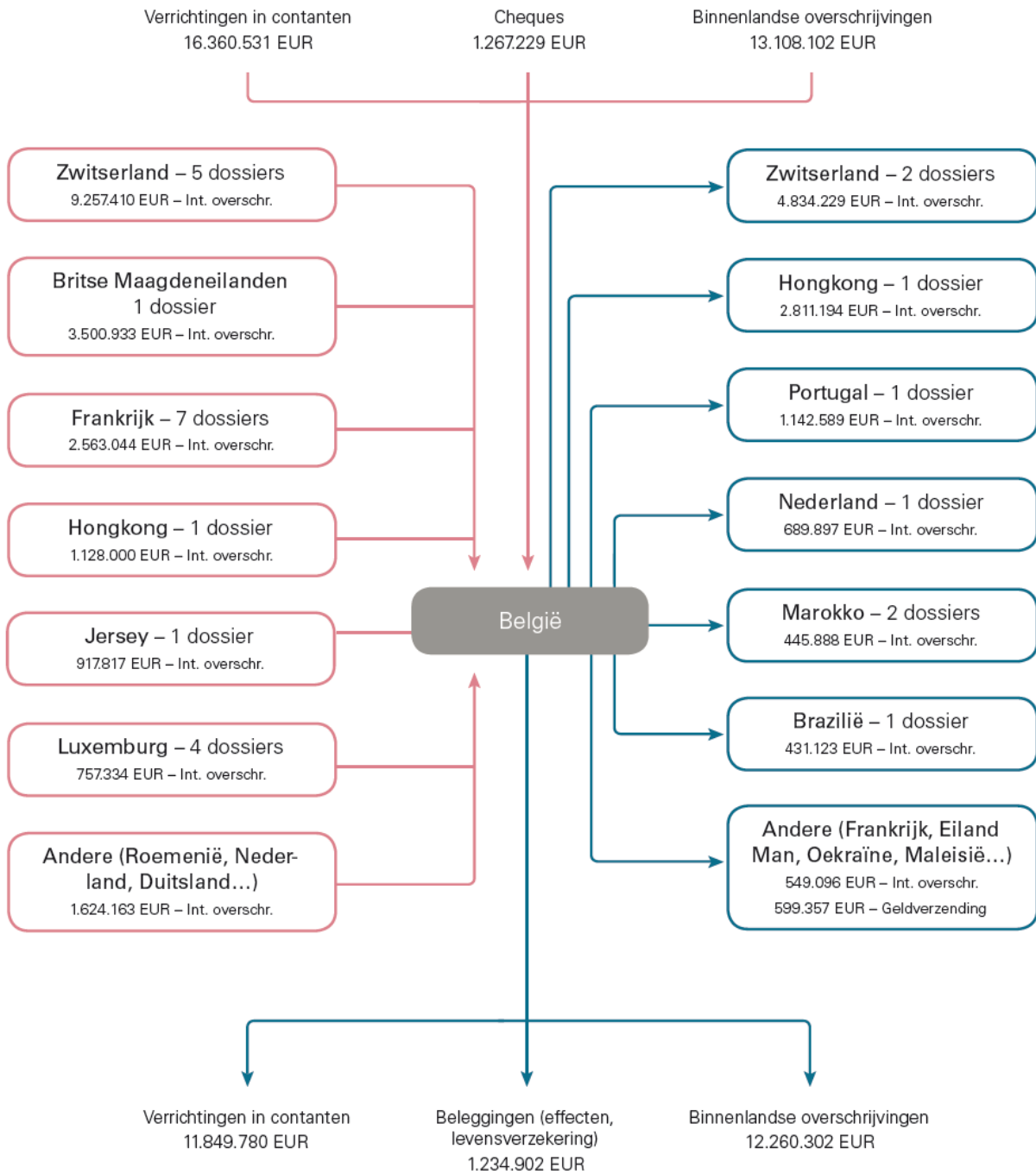
Op vlak van de verdachte verrichtingen

- De verrichtingen worden voornamelijk via het bankstelsel uitgevoerd.
- Voor fondsen van de activa van de rechtspersoon wordt vaak een persoonlijke rekening als doorsluisrekening gebruikt.
- De bestuurder van de rechtspersoon voert verrichtingen uit die niet met het maatschappelijke doel stroken of die niet met de financiële toestand van deze vennootschap overeenstemmen.
- De bestuurder voert op de rekening van de vennootschap debetverrichtingen uit: fondsen van de activa van de rechtspersoon worden op de persoonlijke rekening van de bestuurder gecrediteerd, voornamelijk via stortingen in contanten of overschrijvingen. Vaak worden op de persoonlijke rekening onmiddellijk opnames in contanten of overschrijvingen uitgevoerd, meestal met zichzelf als begunstigde.
- Op de persoonlijke rekening van de bestuurder van de rechtspersoon vinden soms aanzienlijke creditverrichtingen plaats, hoewel op de rekening van de rechtspersoon geen enkele verrichting wordt uitgevoerd.
- De mededelingen van sommige overschrijvingen verwijzen soms naar facturen. Dit geeft aan dat de verrichtingen op de persoonlijke rekening in verband kunnen worden gebracht met beroepsactiviteiten die voor persoonlijke doeleinden worden uitgevoerd, ten nadele van de belangen van de rechtspersoon, schuldeisers of vennoten.
- Vaker dan in voorgaande jaren werden ook internationale vertakkingen vastgesteld. Het gaat vooral om overschrijvingen van en naar weinig doorzichtige financiële centra.

Misdrijven i.v. m. de staat van faillissement – schematisch overzicht

Misbruik van vennootschapsgoederen – Schematisch overzicht

2.2.4. Casussen

Casus 1

Misdrijf	Witwassen Misbruik van vennootschapsgoederen
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Oprichten van vennootschappen Stortingen in contanten Opnames in contanten Binnenlandse overschrijvingen Kredietaanvraag
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Oprichten van vennootschappen - Persoonlijke rekening wordt als doorsluisrekening gebruikt - Bestuurder debiteert de rekening van een vennootschap - Investing in onroerende goederen - Gebruik van een stroman

De vennootschap A, opgericht door X, had een ruim maatschappelijk doel, waaronder het uitbaten van een café en het aanbieden van telefonie- en koeriersdiensten. Een handelsrekening werd geopend en gecrediteerd door middel van een overschrijving in opdracht van de persoonlijke zichtrekening van X, met verwijzing naar het maatschappelijk kapitaal. Nog geen twee maanden later bood X zijn ontslag aan en werd Y tot nieuwe zaakvoerder benoemd.

Uit verdere opzoeken bleek dat X in het verleden reeds aan de wieg van vennootschap B stond en twee maanden na de oprichting zijn ontslag aanbood.

De persoonlijke rekeningen op naam van X werden door meerdere stortingen in contanten gecrediteerd. Opvallend genoeg vonden de meeste stortingen in contanten plaats in dezelfde maand waarin X besloot om zijn ontslag als zaakvoerder aan te bieden. Betrokkene zou wel nog verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse bestuur. De handelsrekening werd voornamelijk door opnames in contanten gedebiteerd en werd vervolgens vereffend.

Drie dagen na deze vereffening richtte X samen met zijn vrouw de vennootschap C op, eveneens met een ruim maatschappelijk doel. Net in deze periode vroeg X gelden in contanten op van zijn persoonlijke rekeningen.

Gelet op het tijdstip en de aard van de financiële verrichtingen, was het vermoeden groot dat minstens een deel van de fondsen van de voormalige handelsrekening van BVBA A afkomstig was. In deze optiek zette X de oprichting van vennootschappen voort en gebruikte hiervoor fondsen die reeds in een andere vennootschap werden geïnvesteerd. Dergelijke handelwijze duidt op een misbruik van vennootschapsgoederen.

Bovendien ontvingen zowel X als Y maandelijkse werkloosheidsuitkeringen op hun zichtrekeningen, zelfs tijdens hun mandaat als zaakvoerder.

X bezit tevens een onroerend goed dat hij verhuurt. De provisie van zijn zichtrekening werd dan ook voornamelijk gevormd door de inningen van huurinkomsten. In het kader van een kredietaanvraag voor een nieuwe opbrengstwoning beweerde X over bijna 200.000,00 EUR aan eigen middelen te

beschikken. Hiervan leverde betrokkene evenwel nooit het bewijs, noch toelichting omtrent de herkomst van de fondsen.

Casus 2

Misdrijf	Witwassen Misdrijf in verband met de staat van faillissement
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (schoonmaak) - Oprichten van vennootschappen, VZW's

X, Y en Z richtten samen BVBA A op. Volgens de oprichtingsakte stelde deze vennootschap aan gezinnen en bedrijven personeel ter beschikking voor klusjes als schoonmaken, wassen, strijken, naaiwerk verrichten, koken, boodschappen doen, tuinieren en andere huishoudelijke taken. In de praktijk ging het om een bedrijf dat met dienstencheques personeel ter beschikking stelde.

Deze vennootschap werd vier jaar na de oprichting failliet verklaard.

Informatie van de curator in dit faillissement toonde aan dat de curator verschillende elementen vaststelde die op mogelijke misdrijven in verband met de staat van faillissement wezen. De failliete vennootschap zette in 2011 haar activiteiten stop, liet toen een schuld bij de RSZ van meer dan 100.000,00 EUR achter en vele werknemers werden niet betaald. De vennootschap legde echter geen bekentenis van staking van betaling af binnen de maand na de vaststelling van deze toestand en werd pas een jaar later op dagvaarding van de RSZ failliet verklaard.

De vennootschap zette haar activiteiten in april 2011 voorgoed stop. In deze periode richtte X samen met Y en W de VZW B op. Het officiële doel van deze VZW is het bevorderen en aanmoedigen van netheids- en schoonmaakwerken. Hiervoor worden “alle middelen voor de verdeling van dienstencheques gebruikt, in het bijzonder door opleiding voor de gebruikers te voorzien”. In de praktijk ging het ook hier om een bedrijf dat met dienstencheques personeel ter beschikking stelde.

Verschiedende factoren geven aan dat het handelsfonds van BVBA A onttrokken werd:

- De data komen overeen;
- Beide vennootschappen zijn bedrijven voor dienstencheques;
- De twee handelsbenamingen lijken op elkaar;
- De twee vennootschappen zijn op hetzelfde adres gevestigd;
- De aktes voor de verplaatsing van de maatschappelijke zetel, maatschappelijk en ander kapitaal van BVBA A en de oprichtingsakte van BVBA B werden allebei op dezelfde dag bij de Griffie van Brussel neergelegd;
- De activiteiten van VZW B gingen kort na de oprichting van start, wat erop wijst dat ze de activiteiten van een andere vennootschap overnam;
- X was zowel bij de oprichting van VZW A als de VZW B betrokken. X is overigens zowel bestuurder als afgevaardigde voor het dagelijkse bestuur van VZW B;
- Hoewel X sinds 2008 officieel geen vennoot van BVBA A meer was bleek uit zijn rekening dat hij tot 27/04/2011 geld van BVBA A ontving. Zo werd zijn rekening tussen 07/01/2011 en 27/04/2011 (toen de vennootschap haar activiteiten stopzette) voor een totaalbedrag van 10.100,00 EUR door overschrijvingen van de rekening van BVBA A gecrediteerd.

Al deze elementen doen vermoeden dat de betrokkenen het handelsfonds onttrokken. De betrokkenen namen de activiteit van BVBA A over (cliënteel en werknemers,...) brachten ze in een VZW onder, betaalden de schulden van BVBA A niet terug en lieten de BVBA failliet gaan.

De rekening van VZW B werd tussen eind augustus 2011 en september 2012 hoofdzakelijk gecrediteerd door de overhandiging van dienstencheques, voor een totaalbedrag van zowat 750.000,00 EUR. Dit bevestigt dat de VZW werkzaam was als bedrijf dat met dienstencheques personeel ter beschikking stelt.

De activiteit van VZW B en de fondsen die hieruit voortvloeiden leken het gevolg van de onttrekking van het handelsfonds en een misdrijf in verband met de staat van faillissement.

De rekening van VZW B werd in dezelfde periode door talrijke uitbetalingen van salarissen gedebiteerd. X was een van de begunstigden van deze overschrijvingen.

Andere debetverrichtingen bestonden uit opnames in contanten voor een totaalbedrag van bijna 30.000,00 EUR.

Uit de gegevensbank met betrekking tot hoofdelijke aansprakelijkheid en verplichting tot inhouding bleek dat VZW B belastingsschulden had.

Casus 3

Misdrijf	Witwassen Misbruik van vennootschapsgoederen Ernstige en georganiseerde fiscale fraude
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Oprichting van private stichtingen

De private stichting A werd in april 2009 opgericht. Aan het hoofd van de stichting stonden private stichting B, accountant X, Y en Z. In de oprichtingsakte bij notaris W werd het doel van de stichting zeer ruim omschreven.

Eén maand na de oprichting, in mei 2009, werd private stichting A tot afgevaardigd bestuurder van NV C benoemd. Sinds 2004 staan Y en Z aan het hoofd van deze NV.

Eind 2009 werd 40.000,00 EUR overgeschreven van de rekening van NV C naar de rekening van de stichting, zonder mededeling. De gelden werden vervolgens in verschillende schijven naar de persoonlijke rekeningen van Z overgeschreven. Sinds die overschrijving en tot begin 2011 werden soortgelijke verrichtingen verschillende keren uitgevoerd, voor een totaalbedrag van meer dan 115.000,00 EUR.

Ontleding van de financiële situatie van NV C leert dat de vennootschap in het boekjaar 2010 (wanneer de overschrijvingen voornamelijk plaatsvonden) met een aanzienlijk overgedragen verlies kampte en dat jaar opnieuw verlies boekte. Dit gegeven maakt de overschrijvingen nog meer verdacht.

Vermoedelijk werd met deze verrichtingen getracht de indruk te wekken dat via de stichtingen dividenden aan de bestuurders werden uitbetaald.

Via de Bijzondere Belastinginspectie van de Federale Overheidsdienst Financiën werd echter vernomen dat er met betrekking tot de aanslagjaren 2009 tot en met 2012 in NV C geen dividenden werden uitgekeerd.

Dit gebrek aan economische verantwoording voor de verrichtingen doet vermoeden dat de stichting als tussenstap in het misbruik van vennootschapsgoederen werd gebruikt.

Nadat de rekening gedurende een jaar inactief was, werd maandelijks 3.000,00 EUR overgeschreven naar de rekening van de stichting in opdracht van BVBA E, een andere vennootschap van Z. Gezien de negatieve financiële gegevens over de BVBA, waren die verrichtingen eveneens verdacht.

Enkele maanden na de oprichting van stichting A in juni 2009 werd private stichting D opgericht. Opnieuw werd private stichting B medebestuurder en X vaste vertegenwoordiger. De oprichtingsakte werd eveneens bij notaris W verleden met een ruim omschreven doel.

In 2010 werd private stichting D als zaakvoerder van BVBA E aangeduid. Sinds begin 2010 werden regelmatig gelden van de rekening van BVBA E naar de rekening van de stichting overgeschreven. In totaal gaat het om meer dan 270.000,00 EUR. Van dit bedrag werd slechts minder dan een derde terug naar de rekening van de BVBA getransfereerd. Verder werd bijna 80.000,00 EUR in contanten op de rekening van de stichting gestort. Opvallend is dat van de rekening enorme afrekeningen van de kredietkaart werden gedebiteerd, in totaal ging het om meer dan 30.000,00 EUR. Dergelijke debetverrichtingen doen sterk vermoeden dat de gelden voor persoonlijke uitgaven van de betrokkenen werden gebruikt. Dit vermoeden wordt versterkt door een hele reeks aankopen met een bankkaart. Verder versterken ook opnames van meer dan 25.000,00 EUR in contanten dit vermoeden.

Ook hier moet gewezen worden op het opeenvolgende overgedragen verlies gedurende de drie laatst neergelegde boekjaren door BVBA E.

Belangrijk op te merken is dat Z politieel gekend was voor economische inbreuken.

In dit dossier werden blijkbaar private stichtingen opgericht om vennootschapsgelden te onttrekken. Door te laten uitschijnen dat het om de uitbetaling van dividenden gaat, waren de stichtingen een bijkomende schakel in de onttrekking van de fondsen uit de vennootschap.

2.3. Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren

2.3.1. Statistieken

In 2012 meldde de CFI 164 dossiers door met ernstige aanwijzingen van witwassen voortkomend uit illegale handel in wapens, goederen en koopwaren. De witwasverrichtingen in deze dossiers hebben een totale waarde van 268,38 miljoen EUR of 11,72 % van het totaalbedrag van alle doorgemelde bedragen in 2012. Wat het aantal doorgemelde dossiers betreft komt illegale handel in wapens, goederen en koopwaren op de vierde plaats. Op vlak van doorgemelde bedragen neemt illegale handel in wapens, goederen en koopwaren de derde plaats in.

Dit is het gevolg van de doormelding van verschillende dossiers in verband met diamanthandel. Dit verschijnsel wordt verder uitgediept in de rubriek financiële stromen en de rubriek casussen.

Uit deze dossiers blijkt dat het begrip illegale handel in goederen en koopwaren een hele reeks inbreuken op handelswetgeving omvat. Naast illegale handel in goederen en koopwaren komen vaak ook andere onderliggende misdrijven voor, zoals namaak, oplichting of fiscale fraude.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	92	136	164	10,89
Bedragen ⁽¹⁾	142,00	112,78	264,38	11,72

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van de in 2012 doorgemelde dossiers volgens soort illegale handel in goederen en koopwaren

Soort handel	van 01/01/12 tot 31/12/12	Bedragen ⁽¹⁾
Mineralen, goud, edelstenen en juwelen	43	231,53
Telefoonkaarten	7	16,98
Auto's en auto-onderdelen	67	5,95
Gestolen goederen	6	3,14
Namaakgoederen	9	1,20
Textiel	6	0,64
Telefonie, informatica, hifi en video	2	0,60
Tabak, sigaretten en alcohol	3	0,49
Wapens	1	0,10
Andere	20	3,75
Totaal	164	264,38

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

2.3.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met illegale handel in goederen en koopwaren en in wapens volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (43,90%) werd door de CFI doorgemeld aan het parket van Brussel. 26,83 % van de dossiers, die het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen (85,87%), werd doorgemeld naar het parket van Antwerpen.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Antwerpen	44	26,83	227,02	85,87
Brussel	72	43,90	13,05	4,94
Hasselt	3	1,83	12,87	4,87
Eupen	1	0,61	3,18	1,20
Turnhout	5	3,05	2,37	0,90
Luik	6	3,66	2,33	0,88
Bergen	5	3,04	0,71	0,26
Brugge	2	1,22	0,61	0,23

Nijvel	4	2,44	0,61	0,23
Charleroi	3	1,83	0,47	0,18
Verviers	3	1,83	0,35	0,13
Tongeren	4	2,44	0,22	0,08
Doornik	1	0,61	0,12	0,04
Federaal parket	2	1,22	0,11	0,04
Mechelen	2	1,22	0,09	0,04
Veurne	1	0,61	0,07	0,03
Gent	2	1,22	0,05	0,02
Ieper	1	0,61	0,04	0,02
Leuven	1	0,61	0,04	0,02
Namen	1	0,61	0,03	0,01
Hoei	1	0,61	0,03	0,01
Totaal	164	100	264,38	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met illegale handel in goederen en koopwaren en in wapens volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 57,93% van de doorgemelde dossiers beslist werd te seponeren en in 40,24% van de doorgemelde dossiers een opsporingsonderzoek aan de gang is.

	2012	% 2012
Seponering	95	57,93
Opsporingsonderzoek	66	40,24
Gerechtelijk onderzoek	2	1,22
Vonnis	1	0,61
Totaal	164	100

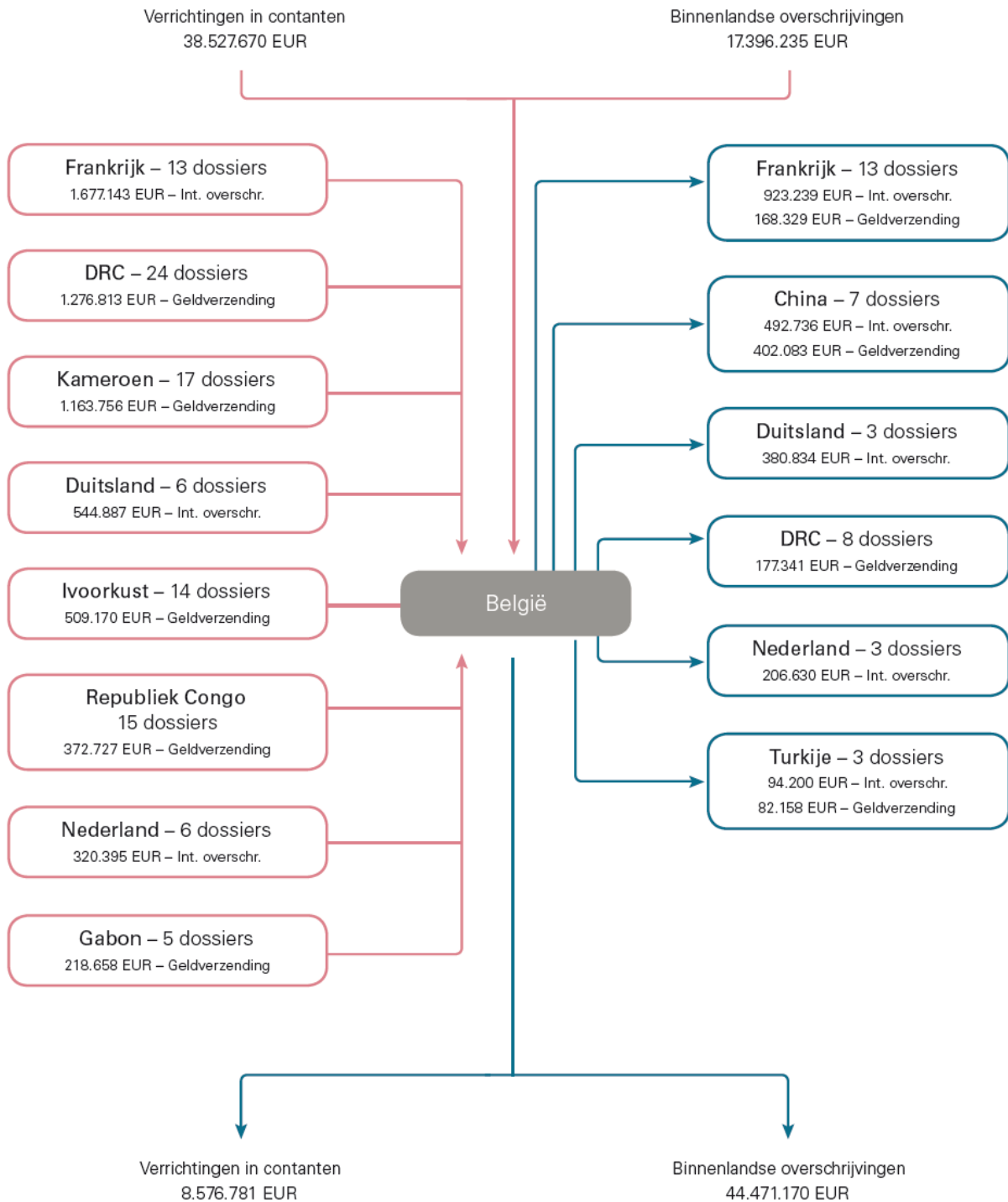
2.3.3. Financiële stromen

De hierboven vermelde diversiteit in de dossiers is ook terug te vinden in de financiële stromen die met illegale handel in verband worden gebracht.

Naast de buurlanden komen ook een aantal Afrikaanse landen frequent voor als bronland van fondsen. Als bestemmingslanden van fondsen –en dus herkomstlanden van goederen– fungeren naast de buurlanden ook Turkije en China, twee landen die een reputatie hebben als producent van namaakgoederen of goedkope textielproducten.

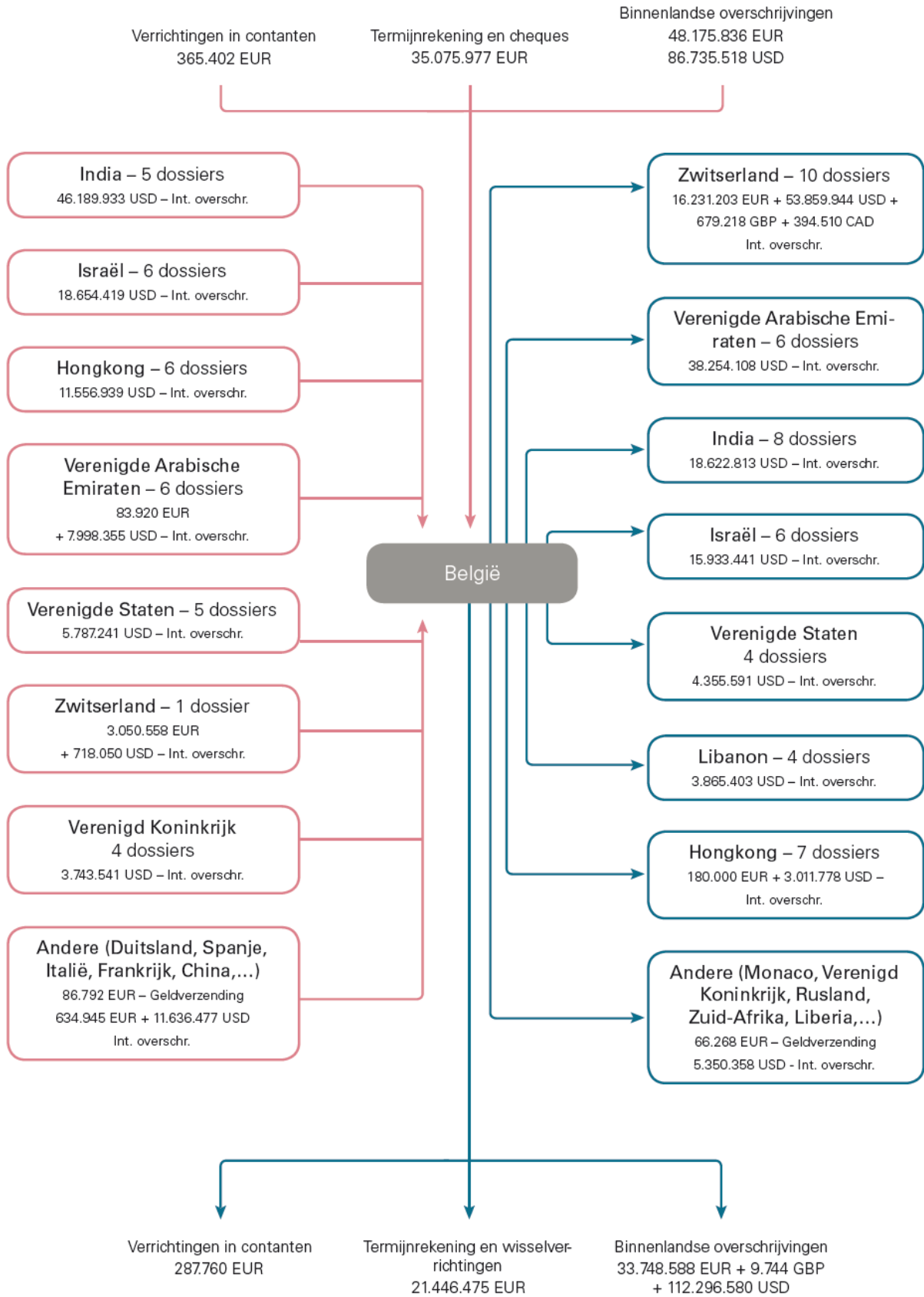
Afrikaanse landen zoals de DRC komen vaak voor in dossiers van illegale handel in voertuigen. De buurlanden zijn dan weer bron en bestemming voor geldstromen en goederen in dossiers van internethandel buiten elk officieel kader.

Illegale handel in goederen en koopwaren

Daar de illegale handel in diamant op zich bijzondere aandacht verdient, werd een apart schema opgesteld dat de financiële stromen van dit type van illegale handel in goederen in kaart brengt.

Illegale diamanthandel – schematisch overzicht

Wanneer we kijken naar de oorsprong van de fondsen in deze dossiers valt op dat deze vooral komen uit België zelf via binnenlandse overschrijvingen. Het voorkomen van verrichtingen in contanten is erg beperkt.

Wat betreft de internationale instroom kan, gelet op de grootte van de bedragen, gesteld worden dat de fondsen hun oorsprong vinden in India, Israël, Hongkong, de Verenigde Arabische Emiraten, de Verenigde Staten, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. Dit zijn voornamelijk internationale overschrijvingen via bankrekeningen in USD.

België is ook bij de bestemming van de financiële stromen het voornaamste land. De fondsen werden overgeschreven naar andere Belgische rekeningen. Ook hier zijn er beperkte verrichtingen in contanten.

De fondsen werden internationaal verstuurd naar Zwitserland, de Verenigde Arabische Emiraten, India, Israël, de Verenigde Staten, Libanon en Hongkong. Net zoals bij de inkomende transfers betreft het hier internationale overschrijvingen via bankrekeningen in USD.

Het feit dat India, Israël, de Verenigde Arabische Emiraten (meer bepaald Dubai) en Hongkong bij internationale overschrijvingen tussenkomen kan worden verklaard doordat deze landen op de internationale diamantmarkt tegenwoordig een steeds belangrijker rol spelen.

2.3.4. Casussen

Casus 1

Misdrijf	Witwassen Illegale handel in goederen en koopwaren
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebuurde middelen	Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Frankrijk, China, Turkije
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sectoren (bouw- en textielsector) - Geen economische verantwoording

De Belgische vennootschap A onder leiding van de Fransman X voerde officieel allerhande goederen (in het bijzonder textiel) uit.

Op de rekening van vennootschap A werden tussen juli en december 2011 verscheidene verdachte debet- en creditverrichtingen uitgevoerd. Bouwbedrijven uit Frankrijk schreven meer dan 450.000,00 EUR naar de rekening over. Dit geld werd vervolgens naar Frankrijk, China en Turkije overgeschreven.

Op basis van verschillende elementen kan worden afgeleid dat vennootschap A een schermvennootschap is en de structuur ervan wordt misbruikt om financiële verrichtingen uit te voeren voor handelsactiviteiten die buiten het wettelijke en officiële kader worden uitgevoerd:

- De vennootschap diende in 2011 echter geen btw-aangifte in. De belastingdienst vermoedde tevens dat deze vennootschap in België nooit werkelijk activiteiten uitvoerde. Ze diende overigens nooit jaarrekeningen in. In 2010 bestond de omzet van vennootschap A uitsluitend uit leveringen aan één Franse vennootschap. Het btw-nummer van deze vennootschap verviel in mei 2010 en werd in oktober 2010 geschrapt. Hierdoor valt te betwijfelen of de verrichtingen met deze vennootschap wel rechtmatig of echt zijn.

- Voor de internationale overschrijvingen naar China en Turkije werd geen invoer van goederen uit deze landen aan de douane aangegeven. Dit wijst erop dat X, via de vennootschap A, koopwaren invoerde zonder de rechten te betalen die voor dergelijke verrichtingen verschuldigd zijn.

Er was bovendien geen economische verantwoording voor de overschrijvingen van Franse bouwbedrijven naar vennootschap A die allerhande goederen (in het bijzonder textiel) in- en uitvoert.

We kunnen dus terecht betwijfelen of de koopwaren (textiel) werkelijk aan deze Franse bouwbedrijven werden geleverd.

Zo kon een deel van de koopwaren dat uit China en Turkije werd ingevoerd op de zwarte markt in België en/of Frankrijk worden verkocht. De overschrijvingen van de Franse bedrijven waren dus enkel bedoeld om de verkoop op de zwarte markt te verhullen.

Al deze informatie wijst op een mogelijke band tussen de twee sectoren waarin verschillende maar complementaire onwettige activiteiten werden uitgevoerd en de betrokkenen in hun gemeenschappelijk belang samenwerkten.

Uit de ontlede creditverrichtingen blijkt een duidelijke band met activiteiten in de bouwsector, die bijzonder gevoelig is voor tewerkstelling van clandestiene werkkrachten. De ontlede debetverrichtingen hielden daarentegen verband met de verkoop van ingevoerde producten uit China en Turkije. Er werden echter geen aankoop- of verkoopverrichtingen aangegeven in België en de koopwaren werden dus vermoedelijk op de zwarte markt verkocht.

Bedrijven in de bouwsector hebben veel contanten nodig om hun werknemers te betalen, vennootschappen die allerhande goederen verhandelen en koopwaren op de markt verkopen beschikken daarentegen over grote sommen contant geld.

Mogelijk werd compensatie gebruikt om te vermijden dat contanten in het officiële bankstelsel terechtkomen en te voorkomen dat banken of overheden deze omvangrijke verrichtingen in contanten zouden opmerken.

We kunnen aannemen dat de contante opbrengst van de verkoop van goederen op de zwarte markt persoonlijk aan de bestuurders van de bouwbedrijven werd overhandigd. Deze bestuurders schreven vervolgens gelijksoortige bedragen naar de rekening van vennootschap A over.

Beide partijen halen hier voordeel uit omdat de meest verdachte (contante) verrichtingen niet op bankrekeningen plaatsvinden. Door financiële verrichtingen van verschillende sectoren (bouwsector/handel) op dezelfde rekening uit te voeren zijn deze verrichtingen moeilijker te vatten en worden opzoeken naar de identiteit van de uiteindelijke begunstigden van deze verrichtingen bemoeilijkt.

Om sporen uit te wissen werden de financiële verrichtingen die bij deze activiteiten horen op doorsluisrekeningen van een schermvennootschap uitgevoerd.

De CFI stelde in verscheidene doorgemelde dossiers vast dat verschillende criminele netwerken deze werkwijze gebruikten om geld wit te wassen.

Casus 2

Misdrijf	Witwassen Illegale wapenhandel
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België, Verenigde Arabische Emiraten, China, Libië
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Aanzienlijke verrichtingen met Dubai - Gevoelige sector (wapens) - Banden met Libië - “OFAC SDN” lijst

X, van Syrische afkomst, baatte als eenmanszaak een groothandel in andere consumentenartikelen uit. Vennootschap A uit Dubai crediteerde via internationale overschrijving meer dan 100.000,00 EUR op de persoonlijke rekening van X. De mededeling verwees naar de verkoop van kogelvrije vesten.

De namen van X en de contactpersoon van de vennootschap A leken op elkaar. Gelet op de gelijksoortige namen was X, de begunstigde van de overschrijving, waarschijnlijk nauw verwant met de opdrachtgevende vennootschap A.

Een maand later werd de zakelijke rekening van X opnieuw gecrediteerd door een internationale overschrijving van zowat 100.000,00 EUR, zonder mededeling, van de Zwitserse rekeningen van Y.

Y kwam overigens voor op de “OFAC SDN” lijst in verband met het regime van Khaddafi. Hij zou voor de betaling van een lading militaire uitrusting verantwoordelijk zijn geweest.

Een deel van het geld werd in USD omgewisseld en de USD-rubriek van de zakelijke rekening van X werd in het kader van een documentair krediet voor meer dan 80.000,00 USD gedebiteerd. Dit documentair krediet hield verband met de Chinese vennootschap C die onder meer kogelvrije vesten verhandelt.

Uit de documenten die aan de bank werden overhandigd bleek bovendien dat dit documentair krediet met de verkoop van 1020 kogelvrije vesten door C aan X samenhangt.

De overschrijving van A naar X was een creditverrichting op de zakelijke rekening van X voor het documentair krediet in afwachting van de overschrijving van Y.

Op basis van deze informatie kan worden afgeleid dat X bij de Chinese vennootschap C minstens 1.020 kogelvrije vesten kocht en ze mogelijk aan aanhangers van Moe’ammur KHADDAFI verkocht. Verder kan nog worden vermeld dat de verrichtingen in september 2011 en oktober 2011 werden uitgevoerd, dus kort voor de dood van Moe’ammur KHADDAFI op 20/10/2011.

Volgens het btw-nummer is de eenmanszaak van X een groothandel in andere consumentenartikelen. De verrichtingen die op de rekening werden uitgevoerd en hierboven worden beschreven stemmen echter niet overeen met deze activiteit.

Artikel 10 van de wet van 25 maart 2003 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie bepaalt: “Geen Belg of in België verblijvende of handel drijvende vreemdeling mag, tegen een vergoeding of om niet, ongeacht de herkomst en de bestemming van de goederen en ongeacht of zij op het

Belgische grondgebied komen, wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie verhandelen, uitvoeren naar of leveren in het buitenland of met dat doel voorhanden hebben of hierbij als tussenpersoon optreden zonder houder te zijn van een door de Minister van Justitie uitgereikte vergunning. Deze vergunning kan worden aangevraagd voor onbepaalde duur of voor een nader omschreven operatie”.

De verkochte kogelvrije vesten waren in dit geval duidelijk voor militair gebruik bestemd en dus had X voor dergelijke verrichtingen een vergunning moeten aanvragen.

In ieder geval dient te worden opgemerkt dat de Verenigde Naties eind februari 2011 een embargo instelden op de verkoop van wapens en materieel dat met Libië verband houdt. De bovenvermelde verrichtingen kunnen dus met illegale wapenhandel in verband worden gebracht.

Na de bovenvermelde verrichtingen werd de rekening van X gedebiteerd door twee opnames in contanten van 10.000,00 EUR en 5.000,00 EUR en allerhande uitgaven met kredietkaart. Geld voortkomend uit illegale wapenhandel kon aan de hand van deze verrichtingen worden witgewassen.

Casus 3

Misdrijf	Witwassen Illegale handel in diamanten
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België, Verenigde Arabische Emiraten
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Diamantsector

De CFI meldde gelijktijdig 25 dossiers door die wegens de overeenkomsten in verrichtingen en de onderlinge verbanden tussen de betrokkenen met elkaar in verband konden worden gebracht. Het betrof dossiers inzake diamantvennootschappen die allen bij dezelfde bank in België handelsrekeningen hebben.

Uit onderzoek van de verschillende rekeningen van de betrokkenen bleek dat diverse diamanthandelaars verrichtingen uitvoerden waarbij men de uiteindelijke opdrachtgever niet kon/wilde aanduiden/identificeren en/of de nodige stavingdocumenten niet kon voorleggen of waarbij het om betalingen aan derden ging.

In bepaalde gevallen werden stavingstukken voorgelegd waaruit bleek dat het om de verkoop van ruwe diamant ging. Deze diamanten kunnen niet worden verhandeld zonder geldig Kimberley-certificaat. De betrokkene kon/wilde deze documenten niet aanleveren ter verduidelijking van de verrichting(en), waardoor de herkomst van de ruwe diamanten niet kon worden aangetoond.

In een aantal dossiers werden de rekeningen van de diamantvennootschappen gespijsd door overschrijvingen afkomstig van buitenlandse wisselkantoren waardoor de identiteit van de uiteindelijke opdrachtgever verhuld werd en tevens niet werd/kon worden meegedeeld.

Uit de analyse van de belangrijkste geldstromen kon worden opgemerkt dat de Verenigde Arabische Emiraten als belangrijkste land naar voren komt dat diamanten levert aan de Antwerpse diamantairs.

Verschillende klanten en leveranciers die in deze dossiers voorkomen zijn reeds door de CFI gekend als hoofdbetrokkene of tussenkomende persoon in dossiers die werden doorgemeld naar het parket wegens het bestaan van aanwijzingen van witwassen vermoedelijk afkomstig uit een illegale handel in diamanten.

Al deze elementen doen vermoeden dat betrokkenen via de door hen opgezette constructie fondsen voortkomend uit een illegale handel in goederen en koopwaren (diamanten) witwassen.

2.4. Oplichting

2.4.1. Statistieken

Op basis van het aantal doorgemelde dossiers is oplichting in 2012 net als de voorbije jaren het belangrijkste aan witwassen onderliggend misdrijf. Het aandeel van de dossiers doorgemeld met oplichting als onderliggend misdrijf is met 28% zelfs nog gestegen in vergelijking met vorig jaar.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	306	343	426	28,29
Bedragen ⁽¹⁾	33,61	52,80	429,35	19,04

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Ook het totale bedrag aan witwassen in de wegens oplichting doorgemelde dossiers is dit jaar sterk gestegen en bedraagt met meer dan 429 miljoen EUR nu 19% van het totale bedrag in de doorgemelde dossiers in 2012.

Het doorgemelde bedrag van 429,35 miljoen EUR moet worden gerelativeerd. De CFI meldde in 2012 een dossier door waarin gevraagd werd 350 miljoen EUR over te maken. Deze verrichting werd niet uitgevoerd omdat het vermoedelijk om een poging tot oplichting ging. Als we dit bedrag van 375 miljoen EUR buiten beschouwing laten is het bijgestelde bedrag in verband witwassen voortkomend uit oplichting 54,35 miljoen EUR, wat een sterke stijging is in vergelijking met 2010.

De oorzaak voor het feit dat oplichting in 2012 het belangrijkste aan witwassen onderliggend misdrijf is, kan gevonden worden in de verdere evolutie van een aantal fenomenen die de voorbije jaren reeds werden vastgesteld en die onder meer met de groei van het internet samenhangen.

Het aantal doorgemelde dossiers stijgt vanaf 2000 (30 dossiers) naar 87 dossiers in 2004, 172 dossiers in 2007 en overschrijdt in 2010 de kaap van 300 dossiers per jaar.

Zo heeft een groot deel van het aantal dossiers inzake oplichting betrekking op de diverse vormen van massafraude of ‘mass marketing fraud’, een vorm van oplichting waarbij gebruik gemaakt wordt van massacommunicatiemiddelen die toelaten om tegelijkertijd een zeer grote groep potentiële slachtoffers te viseren. Eens de potentiële slachtoffers gevonden zijn wordt gepoogd om hen om diverse redenen één of meerdere voorschotten te laten betalen, vandaar dat er ook gesproken kan worden van ‘voorschotfraude’ als specifieke vorm van massafraude. Voorschotfraude is een vorm van massafraude omdat de potentiële slachtoffers op grote schaal en via massacommunicatie gevisieerd worden. De redenen voor het ontfutselen van een voorschot aan de slachtoffers kunnen origineel en uiteenlopend zijn en evolueren bovendien voortdurend. De belangrijkste fraudemechanismen die voorkwamen in de dossiers in 2012 zijn ‘Nigeriaanse fraude’ of ‘419-fraude’¹³, ‘date- of romance scam’¹⁴ en ‘Sidi-Salem’-oplichting¹⁵.

Massafraude is duidelijk niet enkel een Belgisch probleem. De Egmont Groep heeft in 2012 eveneens een project opgezet om de geldstromen van internationale massafraude in kaart te brengen. Het

¹³ Cf. lexicon

¹⁴ Cf. lexicon

¹⁵ Op de webstek van de CFI staat meer informatie over de modus operandi van deze oplichting – rubriek Waarschuwingen – www.ctif-cfi.be

rapport, waarvan de publicatie voorzien is voor midden 2013, beschrijft de indicatoren van witwaspraktijken uit massafraude en identificeert de trends en patronen in de wereldwijde geldstromen die gepaard gaan met deze vormen van oplichting.

Op nationaal vlak werd in 2010 het ‘Nationaal Coördinatieplatform tegen Massafraude’ opgericht, een samenwerking tussen politie, gerecht en betrokken overheidsdiensten, georganiseerd door de Algemene Directie Controle en Bemiddeling (ADCB) van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. De CFI neemt deel aan de vergaderingen en ondersteunt het coördinatieplatform ten volle bij de inspanningen om op termijn tot één centraal informatiepunt voor massafraude te komen.

Een andere opvallende vaststelling in de dossiers die de CFI in 2012 doormeldde wegens aanwijzingen van het witwassen van geld uit oplichting heeft betrekking op het verband met internet of met één of andere vorm van cybercriminaliteit. Niet enkel worden de slachtoffers bij massafraude benaderd via internet, maar in verschillende dossiers is er tevens sprake van geslaagde aanvallen op het online-bankingsysteem via ‘hacking’ of ‘phishing’¹⁶. De slachtoffers bevinden zich meestal in de buurlanden en de buit wordt via frauduleuze betalingsopdrachten aan Belgische tussenpersonen, zogenaamde ‘money-mules’¹⁷, gerecupereerd. Het verschijnen van Nederland en vooral Duitsland als land van oorsprong van de fondsen in de financiële stromen uit oplichting is hier deels een gevolg van.

Tot slot werden in 2012 ook verschillende dossiers doorgemeld wegens aanwijzingen van witwassen van geld uit oplichting via het vervalsen van papieren overschrijvingsopdrachten. Het gaat om dossiers waarbij overschrijvingsopdrachten worden vervalst van Belgische rekeninghouders bij Luxemburgse banken. De Belgische klanten sturen hun overschrijvingsopdrachten per post naar de Luxemburgse financiële instellingen en de oplichters slagen er in om deze documenten te onderscheppen. Vervolgens wijzigen zij het (Belgische) rekeningnummer van de begunstigde en proberen de fondsen nadien zo snel mogelijk op te nemen in contanten of over te schrijven naar het buitenland. De rekeningnummers die hiervoor gebruikt worden behoren toe aan ‘money-mules’. In een aantal gevallen werd vermoedelijk een valse identiteit gebruikt om de rekeningen te openen. Uit de dossiers blijkt dat de overschrijvingsopdrachten zowel uit de brievenbussen van de Luxemburgse banken worden onderschept als bij de post na verzending en alvorens bij de banken terecht te komen. In een aantal gevallen kreeg de Belgische bank waar de rekening aangehouden werd om de fondsen te ontvangen argwaan, omdat het bedrag van de overschrijving uit Luxemburg niet in verhouding was tot het profiel van de rekeninghouder.

Omwille van deze typologie van frauduleuze overschrijvingen komt Luxemburg als één van de belangrijkste landen van oorsprong naar voren in de financiële stromen met betrekking tot oplichting.

2.4.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met oplichting volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (31,22%) werd door de CFI doorgemeld aan het parket van Brussel. De hoogste bedragen aan witwassen werden echter naar het parket van Mechelen (87,63%) en Tongeren doorgemeld.

¹⁶ Cf. lexicon

¹⁷ Cf. lexicon

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Mechelen	9	2,11	376,22	87,63
Tongeren	13	3,05	18,44	4,29
Brussel	133	31,22	7,43	1,73
Marche-en-Famenne	2	0,47	4,30	1,00
Antwerpen	46	10,80	4,03	0,94
Gent	18	4,23	3,73	0,87
Doornik	12	2,82	1,92	0,45
Dendermonde	10	2,35	1,81	0,42
Nijvel	8	1,88	1,47	0,34
Oudenaarde	5	1,17	1,37	0,32
Federaal parket	21	4,93	1,25	0,29
Charleroi	22	5,16	1,05	0,24
Namen	11	2,58	0,89	0,21
Hasselt	12	2,82	0,77	0,18
Bergen	15	3,52	0,76	0,18
Kortrijk	15	3,52	0,73	0,17
Brugge	13	3,05	0,68	0,16
Luik	22	5,16	0,60	0,14
Leuven	8	1,88	0,48	0,11
Turnhout	6	1,41	0,37	0,09
Aarlen	7	1,64	0,36	0,08
Eupen	1	0,23	0,26	0,07
Dinant	6	1,41	0,24	0,06
Hoei	1	0,23	0,08	0,02
Ieper	3	0,70	0,04	0,01
Verviers	4	0,95	0,03	0,01
Neufchâteau	2	0,47	0,03	0,01
Veurne	1	0,24	0,01	0,01
Totaal	426	100	429,35	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met oplichting volgens beslissing parket

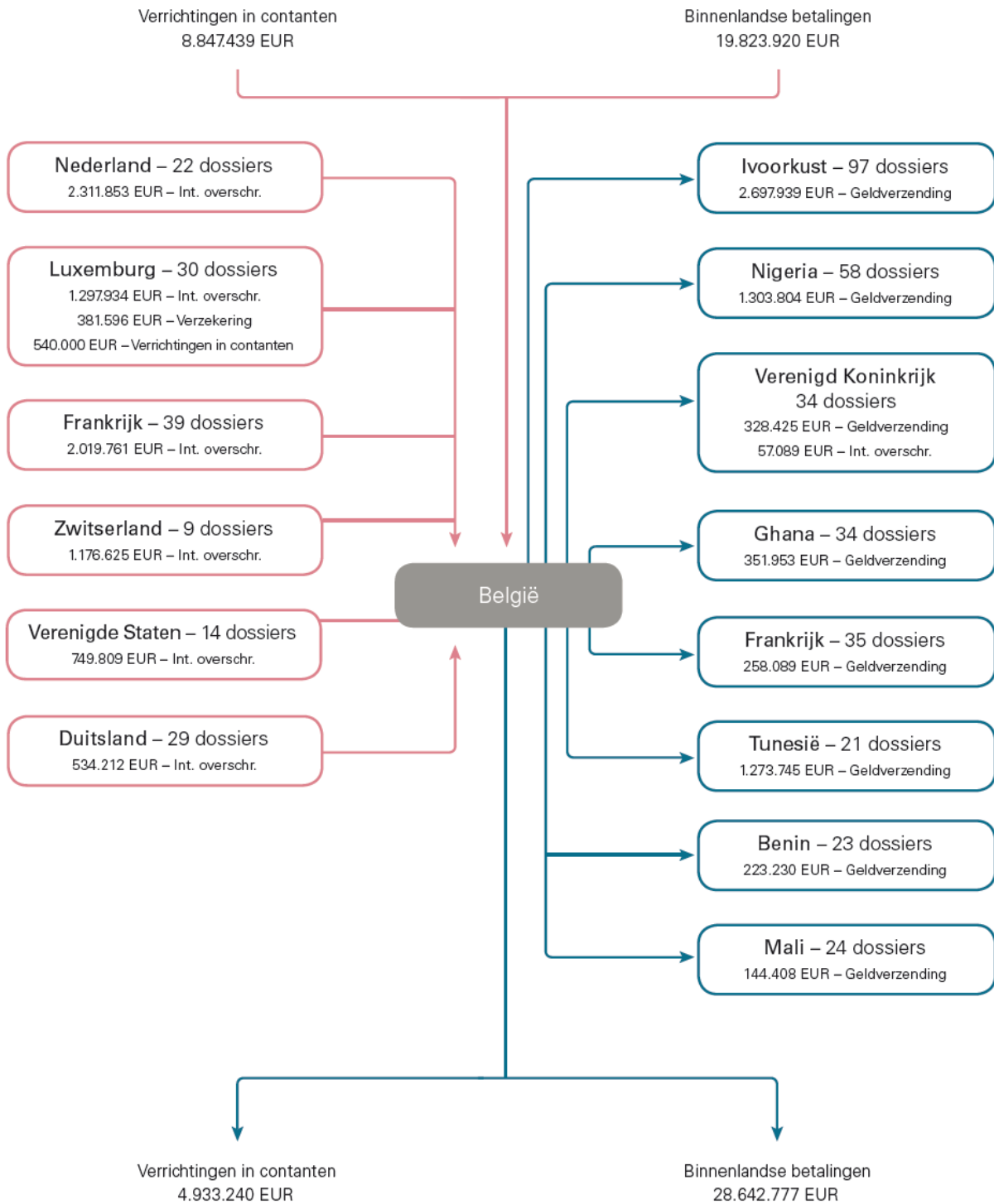
Uit onderstaande tabel blijkt dat in 58,45 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 37,56 % van een seponering.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	249	58,45
Seponering	160	37,56
Vonnis	1	0,23
Gerechtelijk onderzoek	14	3,29
Verwijzing naar een rechtbank	1	0,23
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	0,23
Totaal	426	100

2.4.3. Financiële stromen

Het belang van de dossiers rond massafraude als vorm van oplichting komt ook duidelijk tot uiting in de analyse van de financiële stromen. Onze buurlanden komen vaak voor als oorsprong van de fondsen omdat België dikwijls fungeert als tussenschakel voor de verzending van geld uit deze buurlanden naar West-Afrika in dossiers van massafraude. Uit de financiële stromen blijken Ivoorkust, Nigeria, Ghana, Benin en Mali de belangrijkste West-Afrikaanse bestemmingslanden voor massafraude te zijn. Tunesië is eveneens prominent aanwezig als bestemmingsland voor fondsen omwille van de 'Sidi-Salem'-fraude, waarbij wijn uit Tunesië verkocht wordt. De fondsen bij massafraude worden bijna uitsluitend via systemen van geldverzending ontvangen en verstuurd.

Oplichting – schematisch overzicht

2.5. Handel in clandestiene werkrachten

2.5.1. Statistieken

In 2012 werden 86 dossiers doorgemeld met ernstige aanwijzingen van handel in clandestiene werkrachten als onderliggend misdrijf van witwassen, voor een totaalbedrag van 45,31 miljoen EUR.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	187	92	86	5,71
Bedragen ⁽¹⁾	33,67	43,57	45,31	2,01

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

De CFI meldt al verschillende jaren dossiers door aan de gerechtelijke overheden in verband met vennootschappen in de bouwsector of industriële schoonmaaksector. Deze bedrijven staan onder leiding van Brazilianen of Portugezen en worden voor handel in clandestiene werkrachten en mensenhandel gebruikt.

Door gebruik te maken van een vervalste Portugese identiteit of een stroman kochten Braziliaanse “ondernemers” handelsvennootschappen naar Belgisch recht, vaak via gespecialiseerde trusts voor vrij lage prijzen. Het maatschappelijk doel werd, indien nodig, gewijzigd zodat de activiteiten op de bouwsector en industriële schoonmaak van toepassing zijn. Zodra deze eerste formaliteiten vervuld zijn worden deze bedrijven korte tijd gebruikt om fiscale en sociale fraude te plegen. De vennootschappen worden daarna omwille van hoge belastingschuld op dagvaarding failliet verklaard. Bij de uitspraak van het faillissement is diegene die werkelijk verantwoordelijk is en de fraude opzette reeds onvindbaar. Hij wordt immers afgeschermd door een stroman of een valse identiteit of nam reeds ontslag en verkocht de vennootschap kort voor het faillissement door aan een andere Braziliaan.

De verdachte verrichtingen in deze dossiers zijn voornamelijk overschrijvingen naar andere bedrijven (vaak met een goede naam) in dezelfde sector, gevolgd door opnames in contanten die theoretisch gezien bedoeld zijn om werknemers te betalen die illegaal voor de vennootschap werken. Gelet op de nationaliteit of de herkomst van de betrokkenen in deze dossiers wordt vaak geld naar Brazilië en Portugal verstuurd. Zo wordt een deel van de opbrengst van deze fraude naar het land van herkomst van de betrokkenen verstuurd.

Om zich beter te wapenen tegen de controles van inspectiediensten en de politie hebben fraudeurs hun modus operandi verbeterd en schakelen ze nu Portugese bedrijven in die officieel met gedetacheerd personeel werken.

De meest ingewikkelde modus operandi verloopt als volgt: illegale Braziliaanse werknemers worden in België geworven en naar Portugal gebracht. In Portugal worden illegalen op basis van een fictieve huurovereenkomst ingeschreven bij het Portugese ministerie van financiën. Met deze inschrijving ontvangen ze een “kaart van belastingplichtige” op hun echte naam. Eens terug in België ontvangen de illegale werknemers, vaak met tussenkomst van een vervalser die hun werkgever kent, tegen betaling een vals Portugees verblijfsdocument met hun echte Braziliaanse naam (dezelfde als die op hun paspoort en Portugees kaart van belastingplichtige). Vervolgens wordt voor elke illegale werknemer met een daartoe opgerichte Portugese vennootschap een arbeidsovereenkomst opgesteld. Er wordt ook een Limosa-aangifte ingediend, deze elektronische aangifte is verplicht voor elke buitenlandse werknemer (loontrekkende, zelfstandige, stagiair) die tijdelijk in België komt werken of voor rekening van Belgische gebruiker komt werken. Men zorgt ook voor (echte of vervalste) detacheringsdocumenten. Deze werknemers kunnen met deze documenten vanuit België over heel Europa “verspreid” worden om op verschillende bouwerven te werken.

Dit is geen louter Belgische aangelegenheid, maar een verschijnsel van internationale omvang¹⁸. Bovendien gaat het in dergelijke dossiers niet enkel om Brazilianen, in deze dossiers zijn ook andere nationaliteiten zoals Roemenen, Bulgaren en Tsjechen betrokken.

Naast detachering maken fraudeurs of uitbuiters van werkkrachten soms ook gebruik van schijnzelfstandigheid om werknemers goedkoper tewerk te stellen.

Voorals de bouwsector en nachtwinkels krijgen hiermee te maken. Blijkbaar nemen nachtwinkels schijnzelfstandigen in dienst die amper of geen aandelen in deze winkels hebben, of worden ze als aandeelhouder vermeld zonder dat ze deze aandelen hebben betaald. Die zogenaamde zelfstandigen hebben geen toegang tot de rekeningen van de vennootschap, beslissen niet zelf over hun verlof of uurrooster en slapen vaak in de achterkeuken of de kelder¹⁹.

De verrichtingen in de dossiers met “schijnzelfstandigen” zijn vaak buitenlandse overschrijvingen naar bankrekeningen in Roemenië, Polen of Bulgarije van werknemers die voor “lege vennootschappen” naar Belgisch recht “in onderaanneming” werken.

2.5.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met handel in clandestiene werkkrachten volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (67,44%), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werden door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	58	67,44	23,00	50,76
Turnhout	2	2,33	4,41	9,73
Tongeren	3	3,49	4,13	9,12
Antwerpen	8	9,30	3,48	7,68
Gent	6	6,98	2,91	6,42
Dendermonde	3	3,49	2,36	5,21
Hasselt	2	2,33	2,15	4,74
Namen	1	1,16	2,10	4,63
Charleroi	2	2,33	0,67	1,47
Dinant	1	1,15	0,10	0,24
Totaal	86	100	45,31	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

¹⁸ Zie onder meer Tracfin, *Rapport d'activités 2010*; FAG, *Money Laundering Risks Arising from Trafficking of Human Beings and Smuggling of Migrants*, 2011.

¹⁹ Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel 2010 – Sociale fraude bestrijden is mensenhandel voorkomen – Jaarverslag 2010 Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, blz. 107.

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met handel in clandestiene werkkrachten volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 76,75% van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 23,25% van een seponering.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	66	76,75
Seponering	20	23,25
Totaal	86	100

2.5.3. Financiële stromen

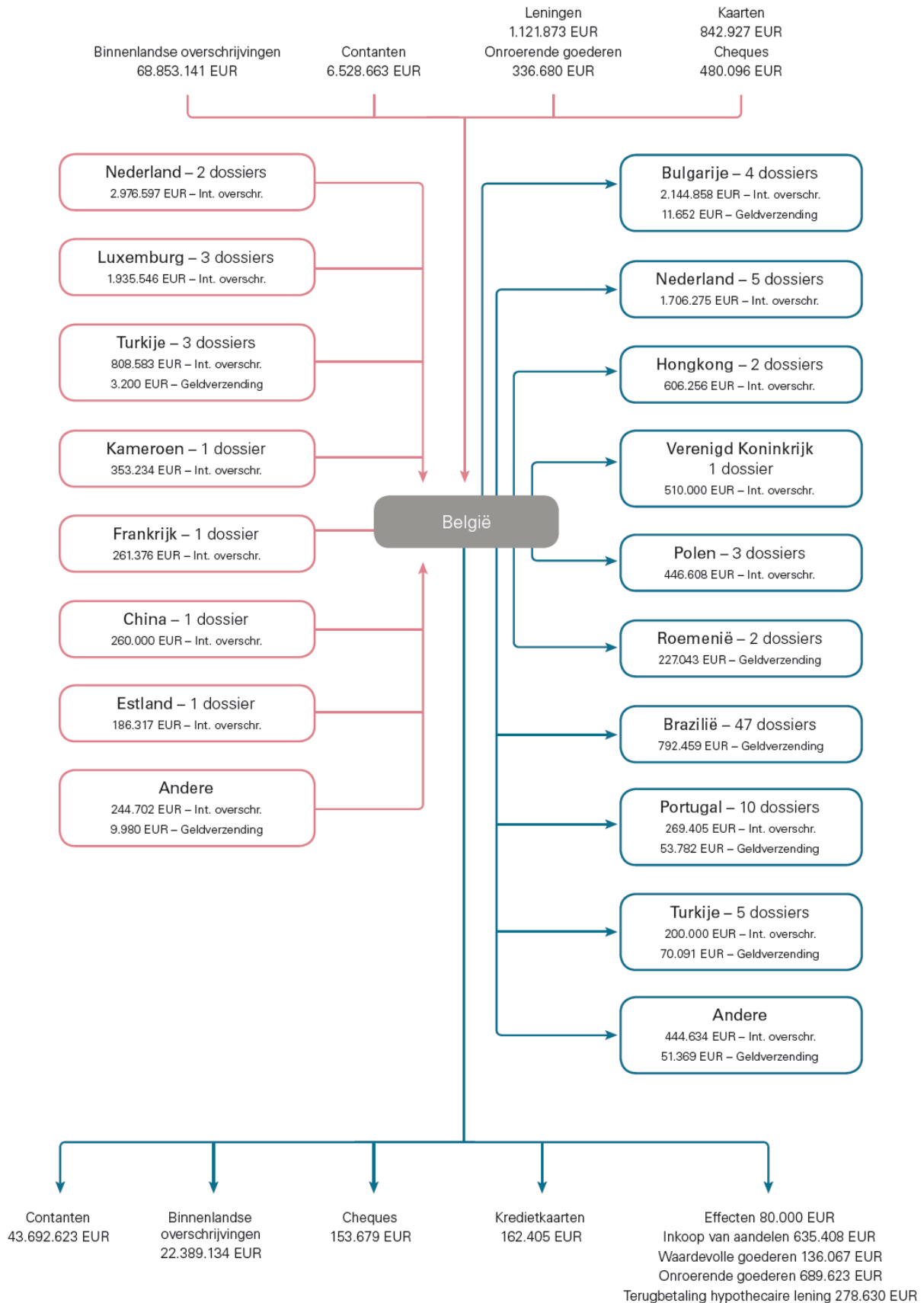
De financiële verrichtingen die voor fraude met betrekking tot handel in clandestiene werkkrachten worden gebruikt zijn ook in de financiële stromen 2012 terug te vinden:

- in de bouwsector en industriële schoonmaaksector worden binnenlandse overschrijvingen uitgevoerd, gevolgd door opnames in contanten in dossiers in verband met handel in Braziliaanse en Portugese clandestiene werkkrachten;
- in dossiers met “Braziliaanse filières”²⁰ wordt vaak geld naar Portugal en Brazilië verzonden;
- er wordt geld verzonden naar landen die als leverancier van clandestiene werkkrachten gekend staan zoals Roemenië, Bulgarije, Polen, Turkije en Pakistan;
- in het laatste witwasstadium²¹ wordt het traditionele financiële stelsel gebruikt. Fondsen worden, hetzij rechtstreeks of via de terugbetaling van hypothecaire leningen in onroerende goederen, in waardevolle goederen of aandelen geïnvesteerd of voor aankopen met kredietkaarten gebruikt.

²⁰ Cf. lexicon

²¹ Cf. lexicon

Handel in clandestiene werkrachten – schematisch overzicht

2.5.4. Casus

Misdrijf	Witwassen Misbruik van vennootschapsgoederen Handel in clandestiene werkrachten
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Frankrijk, Portugal
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen economische verantwoording - Aanzienlijke verrichtingen in contanten - Persoonlijke rekening wordt als doorsluisrekening gebruikt - Stroman

X had een persoonlijke zichtrekening waarvan de provisie voornamelijk werd gevormd door particuliere overschrijvingen met verwijzingen naar facturen. Vennootschap A werd vaak als begunstigde van deze overschrijvingen opgegeven. A was de vennootschap van Y, de vader van X. Het vermoeden was groot dat de persoonlijke rekening van de zoon voor beroepsdoeleinden werd gebruikt.

De fondsen werden in contanten opgenomen, aangewend voor de betalingen van aankopen en naar diverse zelfstandigen actief in de bouwsector overgeschreven. De opnames in contanten laten moeilijk toe om de verdere aanwending van de fondsen na te gaan. De diverse betalingen aan zelfstandigen versterkten het vermoeden dat de persoonlijke rekening van X voor beroepsdoeleinden werd gebruikt.

X stond niet als zelfstandig btw-plichtige ingeschreven en hield geen mandaten aan in vennootschappen naar Belgisch recht.

Opmerkelijk genoeg was Y de volmachthouder van de persoonlijke zichtrekening van X, waardoor hij op legale wijze in naam van zijn zoon financiële verrichtingen kon stellen. Dit versterkte opnieuw het vermoeden dat de beroepsactiviteiten van de vader langs de persoonlijke rekening van de zoon verliepen.

De statuten van A vertoonden opvallende statutaire wijzigingen. Het maatschappelijke adres werd tweemaal gewijzigd (en terug op het oude adres geplaatst), maar vooral de recente aanstelling van personen met de Portugese nationaliteit als werkende vennoot was opvallend.

Z, één van de aangestelde werkende vennoten, was tevens één van de grootste begunstigden. De betrokkene ontving bijna 100.000,00 EUR op zijn persoonlijke rekening in opdracht van de persoonlijke rekeningen op naam van X. Z was zaakvoerder van de vennootschap B. De gekende handelsrekening vertoonde opvallend weinig financiële verrichtingen, terwijl zijn persoonlijke rekening een creditomzet van meer dan 300.000,00 EUR vertoonde. Z had echter niet de bevoegdheid om professionele verrichtingen via zijn persoonlijke rekening te stellen, gezien de betrokkene niet als zelfstandig btw-plichtige ingeschreven stond.

De persoonlijke rekening van Z werd tevens door een persoonlijke Franse rekening geprovisioneerd. Z was in Frankrijk gekend. De betrokkene had aan de Franse bank verklaard dat hij een ambachtsman is, wat hem toeliet om financiële verrichtingen te stellen zonder argwaan te wekken.

De provisie van de Franse rekening werd gevormd door overschrijvingen van bouwondernemingen. De fondsen werden in contanten opgenomen of overgeschreven naar diverse rekeningen op naam van natuurlijke personen in Portugal. In de mededelingen werd verwezen naar ‘salarissen’ en ‘betalingen’. De meeste begunstigen staan als werkend vennoot bij A geregistreerd.

Het vermoeden is groot dat Z als stroman voor (de vennootschappen van) Y handelde. De betrokkene trad op als tussenpersoon en stond persoonlijk in voor de betalingen van de werkende vennoten van A. Bovendien werd de handelsrekening van A door meerdere overschrijvingen gecrediteerd met verwijzingen naar facturen. Opmerkelijk genoeg waren meerdere betalende klanten eveneens opdrachtgever van overschrijvingen op de persoonlijke rekening van X.

Bovendien hield Y schulden aan bij de RSZ voor een bedrag van bijna 500.000,00 EUR.

2.6. Illegale drughandel

2.6.1. Statistieken

De CFI meldde in 2012 een vergelijkbaar aantal dossiers door in verband met illegale drughandel dan in 2011. De bedragen van deze dossiers daalden wel aanzienlijk (12,51 miljoen EUR in plaats van 24,35 miljoen EUR).

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	138	114	118	7,84
Bedragen ⁽¹⁾	10,99	24,35	12,51	0,55

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Er werd reeds vastgesteld dat deze verrichtingen sinds de invoering van de euro steeds moeilijker vast te stellen zijn. Ook de toename van het aantal drughandelaars en de opsplitsing van hun verrichtingen spelen hierbij een rol.

Ten tijde van de oprichting van de CFI werd ongeveer 40 % van de dossiers voor illegale drughandel doorgemeld (285 dossiers van 718 dossiers die in 2000 werd doorgemeld), tegenwoordig is dit slechts 7,84 % van de doorgemelde dossiers. Wat de doorgemelde bedragen betreft werd in 2000 een bedrag van bijna 92 miljoen EUR verdachte verrichtingen doorgemeld. In 2012 daalde dit bedrag tot 12,5 miljoen EUR.

Het is echter opmerkelijk dat er zo weinig verrichtingen met dit misdrijf worden vastgesteld. België hoort immers net als Nederland, Spanje en Portugal bij de grootste invoerders van drugs. De federale politie schat de jaarlijkse opbrengst op ongeveer 450 miljoen EUR²².

Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat België slechts een doorvoerland is en de organisatoren, zoals bij andere misdrijven, zich meestal in het buitenland bevinden.

²² Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2011

2.6.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met illegale drughandel volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (31,36%), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werden door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	37	31,36	4,56	36,44
Antwerpen	23	19,49	2,46	19,65
Tongeren	9	7,63	1,48	11,80
Brugge	3	2,54	1,00	8,03
Luik	6	5,08	0,60	4,77
Gent	10	8,47	0,55	4,42
Turnhout	3	2,54	0,38	3,05
Mechelen	4	3,40	0,29	2,34
Hasselt	3	2,54	0,25	2,02
Doornik	1	0,85	0,20	1,56
Charleroi	5	4,24	0,17	1,38
Namen	2	1,69	0,14	1,12
Federaal parket	2	1,69	0,11	0,89
Aarlen	3	2,54	0,11	0,88
Veurne	1	0,85	0,05	0,41
Bergen	1	0,85	0,04	0,34
Oudenaarde	1	0,85	0,04	0,31
Kortrijk	1	0,85	0,03	0,27
Dendermonde	2	1,69	0,03	0,24
Verviers	1	0,85	0,02	0,08
Totaal	118	100	12,51	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met illegale drughandel volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 51,69 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een seponering en in 42,37 % van een opsporingsonderzoek.

	2012	% 2012
Seponering	61	51,69
Opsporingsonderzoek	50	42,37
Gerechtelijk onderzoek	2	1,69
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	0,87
Verwijzing naar een rechtbank	2	1,69
Vonnis	2	1,69
Totaal	118	100

2.6.3. Financiële stromen

Net zoals in 2011 zien we veelvuldig gebruik van contanten in de doorgemelde dossiers in verband met illegale drughandel.

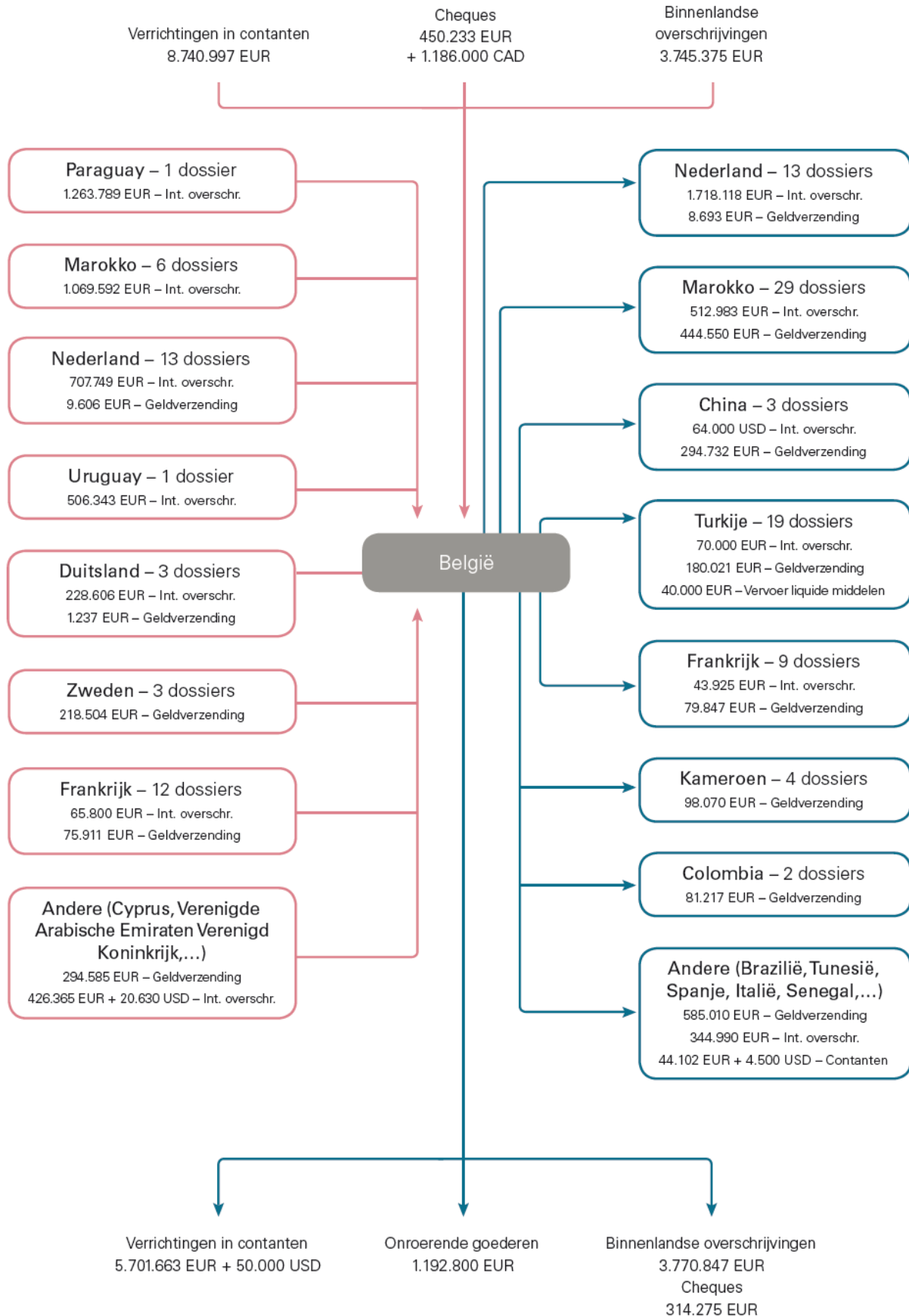
België is nog steeds een belangrijk land van oorsprong en van bestemming voor deze contanten.

Wanneer we de inkomende internationale stromen bekijken valt op dat in termen van de grootte van bedragen de fondsen voornamelijk uit Paraguay, Marokko, Nederland, Uruguay en Duitsland komen. Het dient te worden opgemerkt dat de fondsen die hun oorsprong vinden in Paraguay slechts één dossier vertegenwoordigen. Deze financiële stroom is eerder significant omwille van het bedrag dan van voorkomen.

Wanneer er gekeken wordt naar de uitgaande internationale financiële stromen kan worden gesteld dat de meerderheid via internationale overschrijvingen naar Nederland, Marokko, China en Turkije wordt overgemaakt.

Andere opvallendheden binnen de dossiers zijn het gebruik van legale structuren die zelf veel contanten voortbrengen (garage, nachtwinkel,...) om fondsen uit drughandel wit te wassen en buitenlanders die zonder enige economische activiteit of woonplaats verrichtingen uitvoeren in België.

Illegale drughandel – schematisch overzicht

2.6.4. Casus

Misdrijf	Witwassen Drughandel
Betrokkenen	Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Innen van cheques Investerings in onroerende goederen
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen economische verantwoording - Aanzienlijke verrichtingen in contanten - Investerings in onroerende goederen

De rekeningen op naam van X, die in België woont, vertoonden opvallende verrichtingen van contante aard. In de mededelingen werd vaak verwezen naar de betaling van huur. De betrokkene oefende geen mandaten uit in vennootschappen naar Belgisch recht en leek niet over een regelmatig inkomen te beschikken. Tevens legde X geen documenten voor ter staving van de herkomst van de fondsen.

X was eigenaar van meerdere onroerende goederen. Volgens het kadaster investeerde de betrokkene de voorbije vijf jaar vaak in appartementen, woningen en handelspanden. De totale aankoopprijs voor deze panden bedroeg bijna 800.000,00 EUR. De onroerende goederen werden betaald via cheques getrokken op de rekeningen van de betrokkene. X verklaarde dat hij koopt en verkoopt in de vastgoedsector. De betrokkene was echter niet door het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars als vastgoedmakelaar erkend.

De panden van X werden aan meerdere personen verhuurd, onder meer aan familieleden. Uit de financiële analyse van de rekeningen bleek dat de huurgelden via overschrijving of in contanten worden betaald. Bij laatstgenoemde betalingsvorm kan de herkomst van de fondsen echter moeilijk worden achterhaald. Bovendien vonden deze financiële verrichtingen plaats op diverse persoonlijke rekeningen van X en rekeningen op naam van familieleden.

Volgens politionele informatie werden meerdere familieleden van X met drugsfeiten in verband gebracht. Opvallend genoeg waren meerdere huurders van de panden op naam van X eveneens voor drugsfeiten gekend.

Gelet op bovenstaande elementen is het vermoeden groot dat de fondsen niet enkel huurinkomsten betreffen, maar tevens inkomsten vormen uit illegale drughandel, mede gelet op het bedrag en het regelmatige karakter. In totaal is er een bedrag van bijna 200.000,00 EUR waarvan de herkomst in twijfel kan worden getrokken. Vervolgens worden deze gelden opnieuw in onroerende goederen geïnvesteerd, waardoor opnieuw gelden met illegale herkomst met rechtmatige huurinkomsten kunnen worden vermengd.

2.7. Georganiseerde misdaad

2.7.1. Statistieken

In 2012 meldde de CFI meer dan tweemaal zoveel dossiers door in verband met georganiseerde misdaad als in 2011. De bedragen in deze dossiers bleven stabiel in 2011 maar stegen sterk in 2012.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	46	43	87	5,78
Bedragen ⁽¹⁾	23,54	23,28	1.048,60	46,50

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Deze sterke stijging van het aantal dossiers en bijhorende bedragen is het gevolg van de doormelding van verschillende dossiers die betrekking hadden op witwasverrichtingen via de goudsector (cf. 2.7.4. hieronder).

De prijs van dit edele metaal op de internationale markten maakt goud zowel voor handelaars (opkopers) als voor misdadigers interessant.

De goudkoers nam sinds 2008 gestadig toe, net zoals koper overigens. Deze opmars is het gevolg van de stijgende vraag naar goud op de internationale markt die op haar beurt voortvloeit uit de onzekere economische toestand in de Verenigde Staten en Europa en de toenemende vraag naar goud voor de vervaardiging van luxeproducten zoals juwelen in China en India.

Handelaars die goud kopen van particulieren op zoek naar liquide middelen is vandaag de dag een wijdverbreid verschijnsel. Een zoekopdracht op het internet toont aan dat er opkopers van oud goud in overvloed zijn. Grote bedrijven die in België gevestigd zijn smelten en hergebruiken dit goud, dat dan wordt doorverkocht aan kredietinstellingen of andere belangrijke cliënten die wensen te beleggen.

In tijden van financiële crisis zijn edele metalen interessante en betrekkelijk veilige beleggingen.

De FAG waarschuwt de financiële sector al enkele jaren dat goud voor witwassen of financiering van terrorisme zou kunnen worden gebruikt²³.

De CFI deed dezelfde vaststelling in 2012 en meldde acht verschillende dossiers met dezelfde modus operandi door.

Wel moet worden vermeld dat de verrichtingen in deze dossiers uitgevoerd werden toen de marktprijs van goud nog hoog was.

In 2012 meldde de CFI een groot aantal dossiers door aan de gerechtelijke overheden in verband met goudhandel voor een totaalbedrag van een miljard EUR.

De modus operandi in deze dossiers verloopt als volgt:

- wanneer bedrijven die edele metalen “recycleren” goud opkopen worden vooral grote sommen contanten (in totaal bijna een miljard EUR) opgenomen;

²³ FAG Verslag over witwastypologieën (1997-1998) – FAG Verslag over witwastypologieën (2002-2003) - FAG Verslag over typologieën van witwassen en financiering van terrorisme (10/06/2005) – www.fatf-gafi.org

- daarnaast komen ook overschrijvingen voor naar handelaars die oude juwelen en goudstukken opkopen en aan deze bedrijven doorverkopen;
- de rekeningen van deze handelaars en kleinhandelaars worden ook gebruikt om grote bedragen in contanten op te nemen;
- contanten kunnen anoniem worden gebruikt, dit vergemakkelijkt het witwasproces en gestolen juwelen kunnen zo gemakkelijk worden doorverkocht;
- goud en zilver, in juwelen, staven of munten kunnen gemakkelijk van het ene land naar het andere worden vervoerd; ze zijn naamloos en kunnen gemakkelijk worden overgedragen.

Sommige smelters of groothandelaars brachten grote sommen (meerdere honderden miljoenen EUR) in grote coupures op de markt. Zo ontstond het risico dat deze grote coupures tegen biljetten van 10, 20 of 50 EUR zouden worden ingewisseld die uit verschillende soorten illegale handel (drugs,...) voortkwamen.

Bij deze activiteit is er dus ook een verhoogd risico op witwassen.

In sommige dossiers die ook met goudverrichtingen verband hielden was de CFI van mening dat er veeleer sprake was van ernstige aanwijzingen van witwassen voortkomend uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend.

De stijging van het aantal dossiers en witgewassen bedragen is bijgevolg ook terug te vinden bij ernstige en georganiseerde fiscale fraude (cf. 2.1.1. hierboven).

2.7.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met georganiseerde misdaad volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (27,59%), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werden door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	24	27,59	889,15	84,79
Antwerpen	13	14,94	148,42	14,15
Federaal parket	22	25,29	4,26	0,41
Luik	5	5,75	3,57	0,34
Gent	3	3,45	1,00	0,10
Charleroi	6	6,90	0,91	0,09
Bergen	5	5,75	0,40	0,04
Ieper	1	1,15	0,39	0,04
Brugge	2	2,29	0,15	0,01
Oudenaarde	1	1,15	0,12	0,01

Verviers	1	1,15	0,08	0,01
Namen	2	2,29	0,08	0,01
Kortrijk	1	1,15	0,03	-
Turnhout	1	1,15	0,03	-
Totaal	87	100	1.048,60	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met georganiseerde misdaad volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 78,16% van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 17,24% sprake is van een seponering.

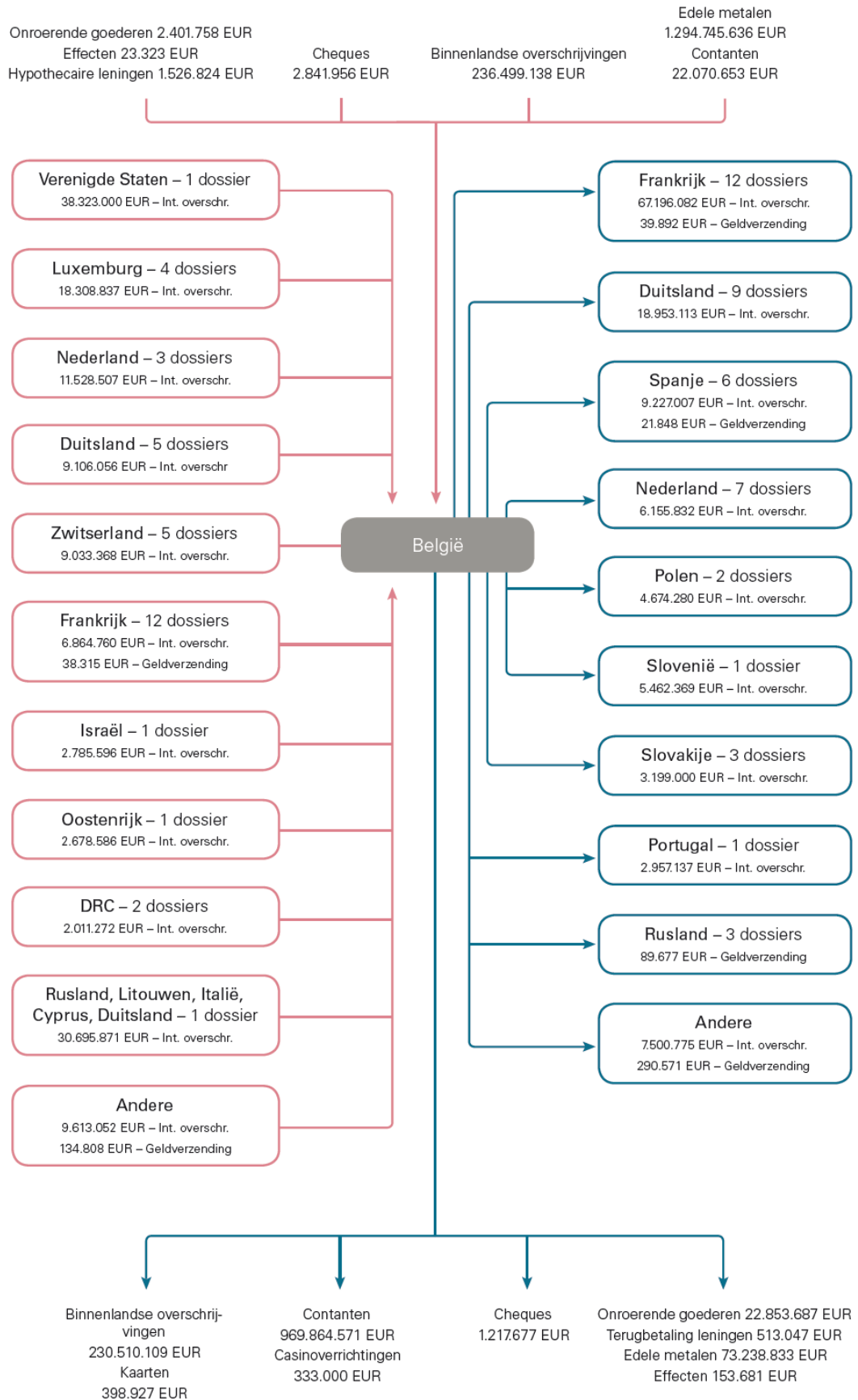
	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	68	78,16
Seponering	15	17,24
Gerechtelijk onderzoek	4	4,60
Totaal	87	100

2.7.3. Financiële stromen

De ontleding van de financiële stromen in verband met georganiseerde misdaad bevestigt bovenstaande modus operandi:

- de inkomende financiële stromen hebben voornamelijk betrekking op de verkoop van edele metalen, vooral goud voor een bedrag van 1,3 miljard EUR;
- de uitgaande stromen bestaan grotendeels uit opnames in contanten voor een totaalbedrag van bijna 1 miljard EUR. Zoals hierboven vermeld werden deze contanten vermoedelijk gebruikt om goud op te kopen;
- op de rekeningen van de betrokkenen in België vinden ook voor zowat 250 miljoen EUR binnenlandse overschrijvingen plaats voor de verkoop van goud dat via binnenlandse overschrijvingen wordt betaald, niet in speciën;
- er worden ook grote internationale overschrijvingen naar de Verenigde Staten uitgevoerd voor een totaalbedrag van 38 miljoen EUR in één dossier. Deze verrichtingen werden in het kader van de verkoop van goud uitgevoerd, vermoedelijk aan Amerikaanse vennootschappen in dezelfde sector;
- bij internationale overschrijvingen komen de Belgische buurlanden (Nederland, Frankrijk, Luxemburg, Duitsland) en Portugal en Spanje het vaakst voor.
- Investerings in onroerende goederen (investeringsstadium van witwassen) worden vooral gebruikt om fondsen voortkomend uit georganiseerde misdaad wit te wassen. Er werd meer dan 22 miljoen EUR in onroerende goederen geïnvesteerd (meer dan 75 % van dit bedrag in één dossier);
- Bepaalde Europese landen worden enkel gebruikt om fondsen uit weinig doorzichtige financiële centra te ontvangen. Deze doorvoerlanden zijn soms ook een tussenschakel in juridische constructies met uiteindelijke begunstigden in dergelijke financiële centra. Dit is onder meer het geval in een dossier waar fondsen uit Luxemburg vervolgens worden gebruikt om in onroerende goederen te investeren, voor een bedrag van bijna 18 miljoen EUR.

Georganiseerde misdaad – schematisch overzicht

2.7.4. Casus

Misdrijf	Witwassen Georganiseerde misdaad Misbruik van vennootschapsgoederen
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Opnames in contanten Verkoop van goud
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (edele metalen) - Aanzienlijke verrichtingen in contanten

A, een groothandel in edele metalen, is houder van verschillende rekeningen in België. Uit ontleding van de rekeningen bleek dat A de leveranciers van edele metalen grotendeels in contanten betaalde. Op één jaar tijd werd van een rekening van A in totaal meer dan 800 miljoen EUR in contanten opgenomen. De provisie op deze rekening werd hoofdzakelijk gevormd door betalingen van een Belgische bank voor de aankoop van edele metalen.

B, een handelaar in oud goud, levert oud goud aan A en betaalt hem in contanten. B zou op zijn beurt klanten in contanten betaald hebben omdat ze hierom vroegen. Hierbij boekte B vennootschappen die aan haar goud leverden in de boekhouding als particulier, eveneens zonder enige vorm van identificatie. B zou een dekmantel zijn voor de illegale activiteiten van X, namelijk witwassen door het omwisselen van gelden van criminele oorsprong.

A was politieel gekend inzake witwassen. Haar klanten zouden voornamelijk Antwerpse goudwinkels, particulieren en tussenpersonen betreffen die in de boekhouding allemaal onder de noemer “particulier” worden geboekt. Van deze “particuliere klanten” zou A geen identificatiegegevens vragen en evenmin naar de herkomst van het aangeboden goud vragen. Veel van deze partijen goud zouden afkomstig zijn, enerzijds uit een zwart circuit, uit juwelendiefstallen en anderzijds van criminele organisaties actief in prostitutie en drugs. De goudaankopen, zelfs voor een bedrag groter dan 15.000,00 EUR, zouden door A contant worden betaald. Te grote partijen werden in kleinere opgesplitst zodat de aankoopssom niet meer dan 15.000,00 EUR bedroeg.

Naast B waren ook andere leveranciers van A reeds politieel gekend.

Bovenstaande doet sterk vermoeden dat via A gelden uit het criminele milieu werden witgewassen. Het garanderen van anonimiteit en het uitbetalen in contanten trekt klanten uit het criminele milieu aan, wat een verklaring kan zijn voor de belangrijke omzetsijging.

2.8. Mensenhandel

2.8.1. Statistieken

De CFI meldde in 2012 een vergelijkbaar aantal dossiers door in verband met mensenhandel als in 2010. De bedragen in deze dossiers nemen toe in vergelijking met 2011 maar hiermee is slechts 0,73 % van het totale witgewassen bedrag in 2012 gemoeid.

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	53	70	54	3,59
Bedragen ⁽¹⁾	6,50	12,12	16,43	0,73

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Mensenhandel is een zeer winstgevende bezigheid en houdt weinig risico's in voor misdadigers die zich meestal achter stromanen of in hun land van herkomst verschuilen, waar ze een zekere bescherming "genieten". De hachelijke toestand van de slachtoffers wordt uitgebuit, hoewel dit tegenwoordig vaak zowel voor misdadigers als slachtoffers een "win-winsituatie" is.

Volgens schattingen van de Federale Politie²⁴ bedraagt de opbrengst van mensenhandel bijna een miljard EUR per jaar. De bedragen die de CFI aan het licht brengt zijn slechts een klein deel van de winst die deze illegale activiteiten voortbrengen.

Criminele netwerken zijn vandaag de dag steeds ingewikkelder en beter georganiseerd, vooral in westerse landen die de krachten bundelden om ze te bestrijden. Het wordt bijgevolg steeds moeilijker om financiële stromen in verband met mensenhandel op te sporen, zeker omdat een groot deel van opbrengst in contanten wordt verplaatst, ofwel door mensenhandelaars of slachtoffers zelf, of door koeriers die hiervoor worden ingezet.

2.8.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met mensenhandel volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (25,93%), die eveneens het hoogste bedrag (57,50%) aan witwassen vertegenwoordigen, werden door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	14	25,93	9,45	57,50
Antwerpen	9	16,67	2,72	16,55
Gent	5	9,26	1,56	9,49
Hasselt	2	3,70	1,12	6,81
Luik	7	12,96	0,44	2,67
Tongeren	2	3,70	0,27	1,62
Brugge	5	9,27	0,21	1,30
Nijvel	1	1,85	0,12	0,71

²⁴ Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2011

Kortrijk	1	1,85	0,12	0,71
Mechelen	1	1,85	0,10	0,63
Turnhout	2	3,71	0,10	0,58
Verviers	1	1,85	0,08	0,48
Veurne	1	1,85	0,06	0,42
Federaal parket	1	1,85	0,03	0,27
Bergen	1	1,85	0,03	0,17
Charleroi	1	1,85	0,02	0,09
Totaal	54	100	16,43	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met mensenhandel volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 66,66 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 25,93% sprake is van een seponering.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	36	66,66
Seponering	14	25,93
Gerechtelijk onderzoek	4	7,41
Totaal	54	100

2.8.3. Financiële stromen

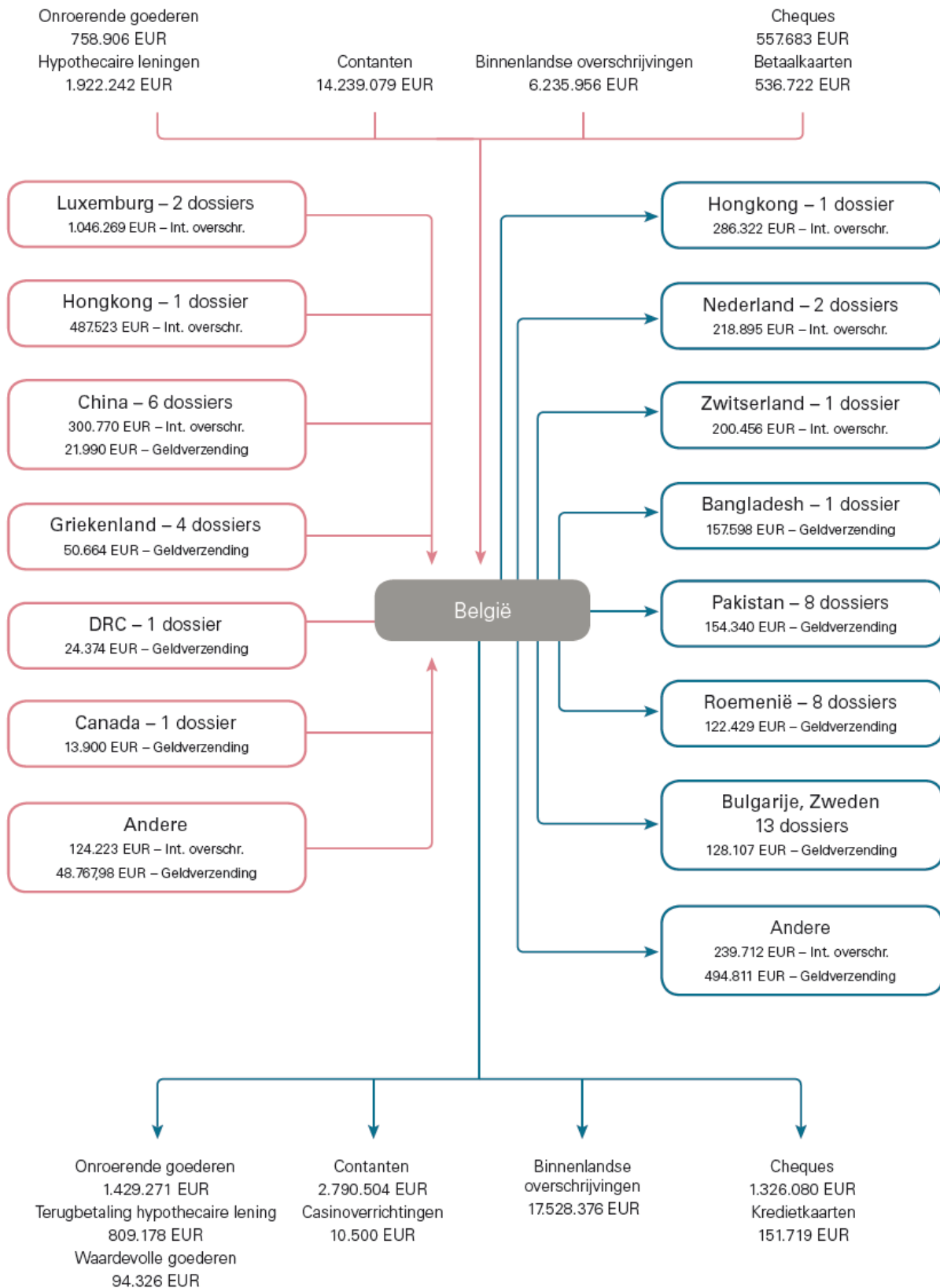
De voornaamste kenmerken van de financiële stromen 2012 in verband met mensenhandel zijn:

- belang van contanten (stortingen en opnames) en betalingen met betaalkaarten en binnenlandse overschrijvingen;
- zoals in dossiers in verband met handel in en uitbuiting van clandestiene werkkrachten wordt geld verzonden naar landen die als leverancier van clandestiene werkkrachten gekend staan zoals Bulgarije, Roemenië en Pakistan.

In België zijn Bulgarse en Roemeense netwerken, alsook Albanese en Thaise netwerken gevestigd die zich met exploitatie van prostitutie bezighouden. Ze gaan vrij professioneel tewerk en houden contact met hun clans en leiders in hun thuisland²⁵.

²⁵ Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2011

Mensenhandel – Schematisch overzicht

2.8.4. Casus

Misdrijf	Witwassen Mensenhandel
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Opnames in contanten Hypothecaire kredieten
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen economische verantwoording - Investerings in onroerende goederen

X, Y en Z zijn broers en eigenaar van meerdere onroerende goederen. De totale koopprijs bedroeg bijna 500.000,00 EUR en werd betaald door cheques, waarvan de provisie werd gevormd door hypothecaire kredieten. De betrokkenen zouden deze panden verhuren.

De rekeningen van X, Y en Z werden opvallend vaak gecrediteerd door middel van stortingen in contanten. Gezien er amper overschrijvingen van huurders werden opgetekend, kan worden vermoed dat de stortingen in contanten uit de contante betalingen van huur voortkwamen. De fondsen werden onder meer voor investeringen in onroerende goederen gebruikt.

Betrokkenen hebben diverse politionele voorgaanden, waaronder huisjesmelkerij en het bieden van hulp aan een vreemdeling die illegaal in België verblijft.

Het vermoeden is groot dat de fondsen voornamelijk voortkwamen van huurders die enerzijds illegaal in het land verblijven of anderzijds onder druk staan van de broers.

Vervolgens werden deze gelden opnieuw geïnvesteerd in onroerende goederen, waardoor er sprake is van een zelfbedruipend systeem. Nieuw onroerend goed brengt immers nieuwe huurinkomsten op.

Bij huisjesmelkerij worden de huizen verhuurd aan mensen die om woonruimte verlegen zitten, zoals mensen zonder legaal verblijfsstatuut. Het feit dat er gelden in contanten werden gestort versterkt ook het vermoeden dat er voor het betrokken pand sprake is van huisjesmelkerij.

2.9. Terrorisme, financiering van terrorisme met inbegrip van financiering van proliferatie

2.9.1. Statistieken

In 2012 meldde de CFI 20 dossiers door wegens ernstige aanwijzingen van financiering van terrorisme, voor een totaalbedrag van 1,9 miljoen EUR. Deze cijfers liggen volledig in de lijn van de voorgaande jaren en maken dat het aandeel van financiering van terrorisme als misdrijf in alle doormeldingen met 1,3% van het totale aantal en slechts 0,08% van het totaal doorgemeld bedrag zeer beperkt is. Bij terrorisme of proliferatie zijn absolute cijfers echter geen goede graadmeter voor de risico's die deze criminaliteitsvormen inhouden voor de maatschappij. Dossiers in verband met financiering van terrorisme zijn over het algemeen moeilijker op te sporen en de grote inspanningen die de CFI doet om de mechanismen van financiering van terrorisme of de proliferatie van massavernietigingswapens bloot te leggen zijn dan ook niet steeds in de statistieken van deze misdrijven terug te vinden.

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen of financiering van terrorisme per jaar

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal – terrorisme	4	1	1	0,07
Aantal – financiering van terrorisme ⁽¹⁾	15	21	19	1,26
Bedrag – terrorisme	0,16	0,04	0,04	-
Bedrag – financiering van terrorisme ⁽¹⁾	6,13	1,93	1,86	0,08

⁽¹⁾ met inbegrip van financiering van proliferatie – bedragen in miljoen EUR

Op het vlak van de bestrijding van terrorisme en proliferatie werkt de CFI intensief samen met de partnerdiensten in deze materies: de politie, het federaal parket, het Coördinatieorgaan voor Dreigingsanalyse (OCAD) en de inlichtingendiensten Veiligheid van de Staat en Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV). Om een zicht te krijgen op de internationale terrorismenetwerken is het immers van het grootste belang om inlichtingen uit diverse bronnen samen te kunnen voegen. De financiële informatie waarover de CFI beschikt in terrorismedossiers dient gekoppeld te worden aan de overwegend van menselijke bronnen afkomstige informatie van de politie- en inlichtingendiensten, om op die manier tot een coherente analyse te komen. Met dit doel voor ogen heeft de CFI in 2012 de contacten met OCAD, de Veiligheid van de Staat en ADIV drastisch opgevoerd. De programmawet van 29 maart 2012 wijzigde bovendien artikel 33 van de wet van 11 januari 1993, zodat de inlichtingendiensten als overheidsdiensten sinds 16 april 2012 ook als melder kunnen worden beschouwd, net zoals banken en wisselkantoren. Zo kan de CFI in de praktijk op basis van informatie gemeld door de inlichtingendiensten haar volledige onderzoeksbevoegdheden benutten en de initiële informatie met financiële gegevens aanvullen. In geval van ernstige aanwijzingen van financiering van terrorisme wordt het dossier aan het federaal parket doorgemeld. Dit mechanisme zou de vlotte uitwisseling van informatie rond financiering van terrorisme tussen de betrokken diensten moeten optimaliseren.

2.9.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met terrorisme of financiering van terrorisme volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen/financiering van terrorisme per parket weer. De meerderheid van de dossiers (70%) werd door de CFI doorgemeld naar het Federaal Parket.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Federaal parket	14	70,00	1,26	66,31
Tongeren	1	5,00	0,27	14,06
Verviers	1	5,00	0,17	9,09
Aarlen	1	5,00	0,12	6,12
Brussel	2	10,00	0,06	3,03
Charleroi	1	5,00	0,02	1,39
Totaal	22	100	1,90	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

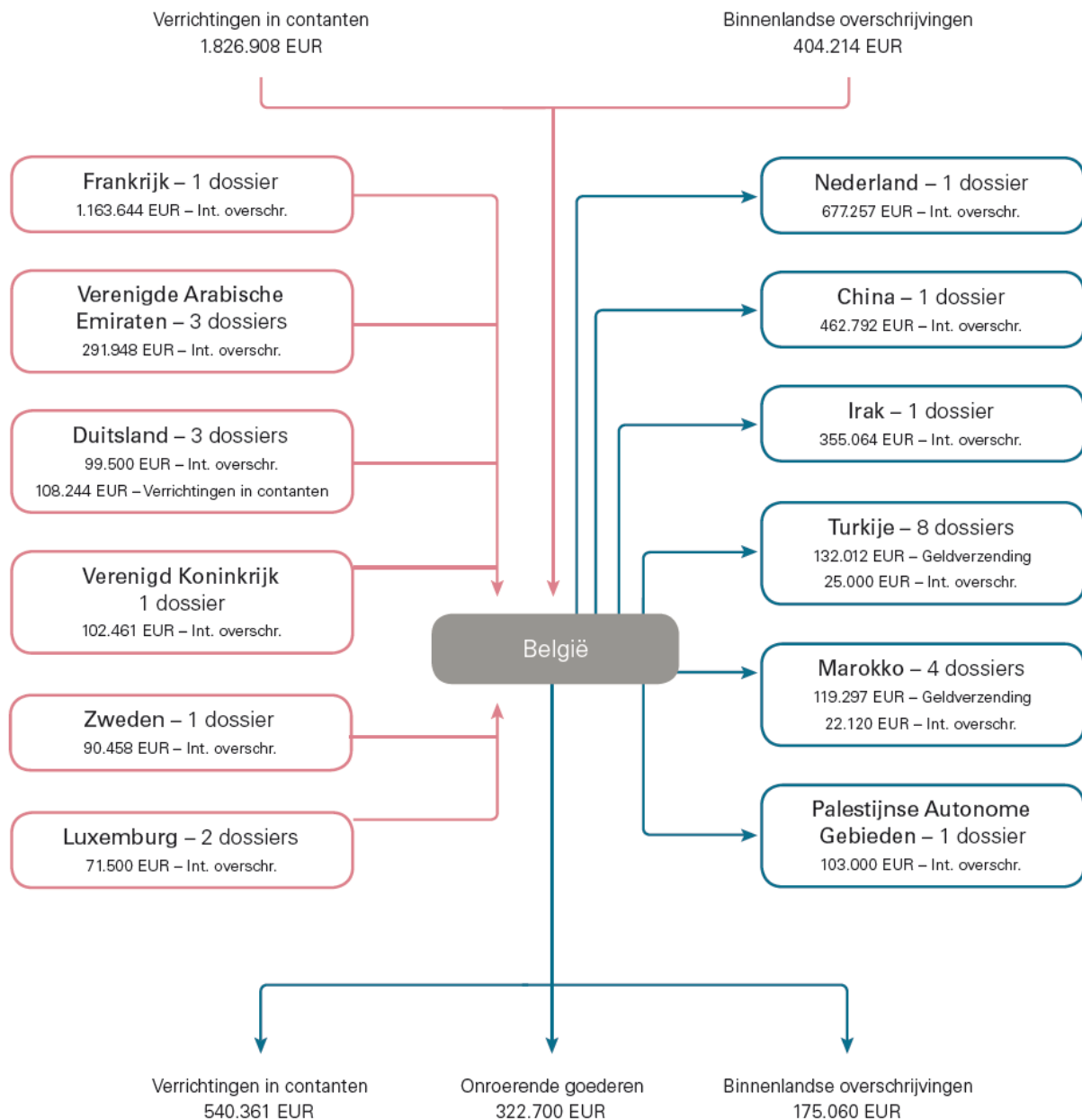
Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 85% van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek.

	2012	% 2012
Opsporingsonderzoek	17	85,00
Seponering	3	15,00
Totaal	20	100

2.9.3. Financiële stromen

Terrorisme en financiering van terrorisme – Schematisch overzicht

2.9.4. Casussen

Casus 1

Misdrijf	Financiering van terrorisme
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen Stortingen in contanten Opnames in contanten Binnenlandse overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Frankrijk, Zwitserland
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen economische verantwoording - Aanzienlijke verrichtingen in contanten - Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen

De Franse douanediens troffen in het voertuig van X een contante geldsom aan van 20.000,00 EUR. Komende uit Zwitserland, verzaakte de betrokkene aan de aangifteplicht om deze liquide middelen bij binnenkomst van Frankrijk aan te geven.

X was in België houder van bankrekeningen bij diverse financiële instellingen. Uit de analyse van deze rekeningen bleek dat betrokkene aanzienlijke tegoeden aanhield. Die werden eveneens gespijsd door aanzienlijke stortingen in contanten. Opmerkelijk is dat X eveneens een werkloosheidsuitkering ontving. De gelden werden onder meer voor overschrijvingen ten gunste van Z gebruikt.

Tijdens de douanecontrole was X in het bijzijn van Y die verklaarde dat hij een rekening in Zwitserland aanhield en dat op deze rekening ongeveer een saldo van meer dan 1 miljoen EUR zou staan.

Net zoals X ontvingen ook Y en Z werkloosheidssteun. Op de persoonlijke rekening van Y merkten we tevens stortingen in contanten. Een totaalbedrag van meer dan 10.000,00 EUR werd in contanten opgenomen.

Y en Z zijn politieel gekend als lid van een extremistische anarchistische groepering die banden heeft met personen die gekend zijn voor terroristische daden.

Gezien de aard van de tegoeden, het feit dat X in het bijzijn was van Y en de ideologische achtergrond van Y en Z is het mogelijk dat minstens een gedeelte van deze contanten uiteindelijk ter financiering van de hierboven vermelde illegale activiteiten zal worden aangewend.

Casus 2

Misdrijf	Witwassen Georganiseerde misdaad Financiering van terrorisme
Betrokkenen	Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken, wisselkantoren
Gebruikte middelen	
Betrokken jurisdicties	België, Rusland
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen economische verantwoording - Aanzienlijke verrichtingen in contanten

Op de rekeningen van X werden enkele stortingen in contanten uitgevoerd. Ook ontving hij verschillende overschrijvingen van personen met namen die Russisch klinken. Zelf schreef X bijna 7.000,00 EUR over naar Y. Verder verzond X vooral geld naar begunstigden in Rusland, maar ook in Polen en Frankrijk.

Op de rekening van Y zelf werd een totaalbedrag van ongeveer 165.000,00 EUR in contanten gestort en meer dan 100.000,00 EUR in contanten opgenomen. Op deze rekening ontving hij ook werkloosheidsuitkeringen en werden ook verschillende overschrijvingen afkomstig van mensen met Russische namen opgetekend. Deze overschrijvingen bevatten enkele keren dezelfde mededeling als de overschrijvingen op de rekeningen van X.

X en Y komen voor in een dossier waarbij personen van Tsjetsjeense herkomst bij horecazaken en personen van Russische afkomst afpersingen plegen; onder andere zagezegd als beschermgeld en door ontvoeringen van kinderen.

Ook W en Z, leden van de groep Tsjetsjenen, verzonden voor meer dan 20.000,00 EUR en 60.000,00 EUR naar verschillende begunstigden, hoofdzakelijk in Rusland (meer bepaald Tsjetsjenië).

Het vermoeden is groot dat de beschreven verrichtingen in de criminele activiteiten van X en de andere leden van de groep Tsjetsjenen kaderden. De overschrijvingen van Russen waren vermoedelijk betalingen in het kader van afpersingen of ontvoeringen. Ook de stortingen in contanten konden hierin kaderen.

X en andere leden van de criminele groep voerden verzendingen uit naar begunstigden in Rusland. Gezien de contacten met Tsjetsjeense rebellenleiders en moslimfundamentalisten waren dit vermoedelijk geldverzendingen naar Tsjetsjeense rebellen die het geld dan verder gebruikten om hun strijd te financieren. Het vermoeden is groot dat dit geld een herkomst heeft in georganiseerde misdaad.

Casus 3

Misdrijf	Financiering van terrorisme
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Internationale overschrijvingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Duitsland, Burkina Faso, Togo, Mali, Benin, Burundi, Zimbabwe
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen - Gevoelige landen

Op drie opeenvolgende dagen werden door X, Y en Z tijdens een douanecontrole in Zaventem voor een totaalbedrag van bijna 90.000,00 EUR in contanten aangegeven.

De gelden zouden afkomstig zijn van VZW A uit Duitsland in het kader van humanitaire hulp in Burundi, Benin en Zimbabwe. De drie geldkoeriers hebben allen de Belgische nationaliteit en wonen al lange tijd in België.

Er werden rekeningen teruggevonden op naam van X, Y en Z. Deze rekeningen werden onder meer gespijsd door overschrijvingen van een federatie die de Belgische koepel is van een radicale islamitische organisatie. In ongeveer een jaar tijd werd een totaalbedrag van bijna 20.000,00 EUR in contanten opgenomen. Verder werd bijna 10.000,00 EUR naar Turkije overgemaakt.

Via het Duitse meldpunt werd vernomen dat VZW A een van de grootste islamitische organisaties in Duitsland is. VZW A zou mogelijk banden hebben met organisatie B die in Duitsland verboden werd omdat die ervan beschuldigd werd een terroristische organisatie te steunen. Alle bestuursleden van B oefenden toen eveneens belangrijke functies uit in A.

Via de Belgische inlichtingendiensten werd vernomen dat X, Y en Z gekend zijn wegens hun activiteiten voor enkele lokale verenigingen van een radicale islamitische organisatie.

Gezien de aard van de verrichtingen en de mogelijke banden die VZW A heeft met de verboden organisatie B en diens mogelijke banden met een terroristische organisatie is het mogelijk dat minstens een gedeelte van de hierboven beschreven gelden ter ondersteuning van terroristische activiteiten kon dienen.

Nadat dit dossier aan het parket werd doorgemeld ontving de CFI verschillende nieuwe meldingen met nieuwe betrokkenen, in het bijzonder Belgen. Het gaat om soortgelijke verrichtingen als de verrichtingen die X, Y en Z uitvoerden. In Duitsland wierf VZW A fondsen die vervolgens naar verschillende Afrikaanse landen werden verstuurd, met name Burkina Faso, Togo en Mali. Toen de betrokkenen aan de douane aangifte deden van het vervoer van liquide middelen vermeldden ze dat de fondsen bedoeld waren om islamitische verenigingen te steunen.

Gelet op conflictsituatie in deze Afrikaanse regio's werden de verschillende betrokkenen in dit dossier mogelijk als geldkoeriers gebruikt om terroristische activiteiten financieel te ondersteunen.

2.10. Corruptie en politiek prominente personen

2.10.1. Statistieken

De witwasverrichtingen die in verband met corruptie worden vastgesteld stegen de afgelopen jaren als gevolg van de inspanningen van de FAG om de financiële wereld erop te wijzen dat dit misdrijf moet worden bestreden alsook als gevolg van de Arabische Lente. In 2009 werd slechts enkele dossiers (4 dossiers op een totaal aantal van 1.020 doorgemelde dossiers). In 2011 steeg net na de Arabische lente het aantal verdachte verrichtingen die de financiële sector opspoorde en die de CFI aan de gerechtelijke overheden doormeldde aanzienlijk, zowel met betrekking tot het aantal dossiers en de bedragen. De bedragen van de doorgemelde dossiers nemen daarentegen gevoelig toe, omwille van de doormelding van een dossier voor een bedrag van 60 miljoen EUR (cf. 2.10.4. hieronder).

	2010	2011	2012	% 2012
Aantal dossiers	12	23	15	1,00
Bedragen ⁽¹⁾	8,52	23,35	84,32	3,74

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

2.10.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2012 in verband met verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen en corruptie volgens parket

Onderstaande grafiek geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (46,66%) werd door de CFI doorgemeld aan het parket van Brussel. De hoogste bedragen aan witwassen werden echter naar het federaal parket en het parket van Antwerpen doorgemeld.

	Totaal aantal 2012	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2012⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Federaal parket	1	6,67	60,00	71,16
Antwerpen	1	6,67	15,87	18,82
Brussel	7	46,66	3,58	4,25
Namen	1	6,67	2,80	3,32
Luik	1	6,67	0,95	1,13
Charleroi	2	13,32	0,82	0,98
Gent	1	6,67	0,27	0,32
Leuven	1	6,67	0,03	0,03
Totaal	15	100	84,32	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2012 in verband met verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen en corruptie volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 66,67 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 26,67 % beslist werd te seponeren.

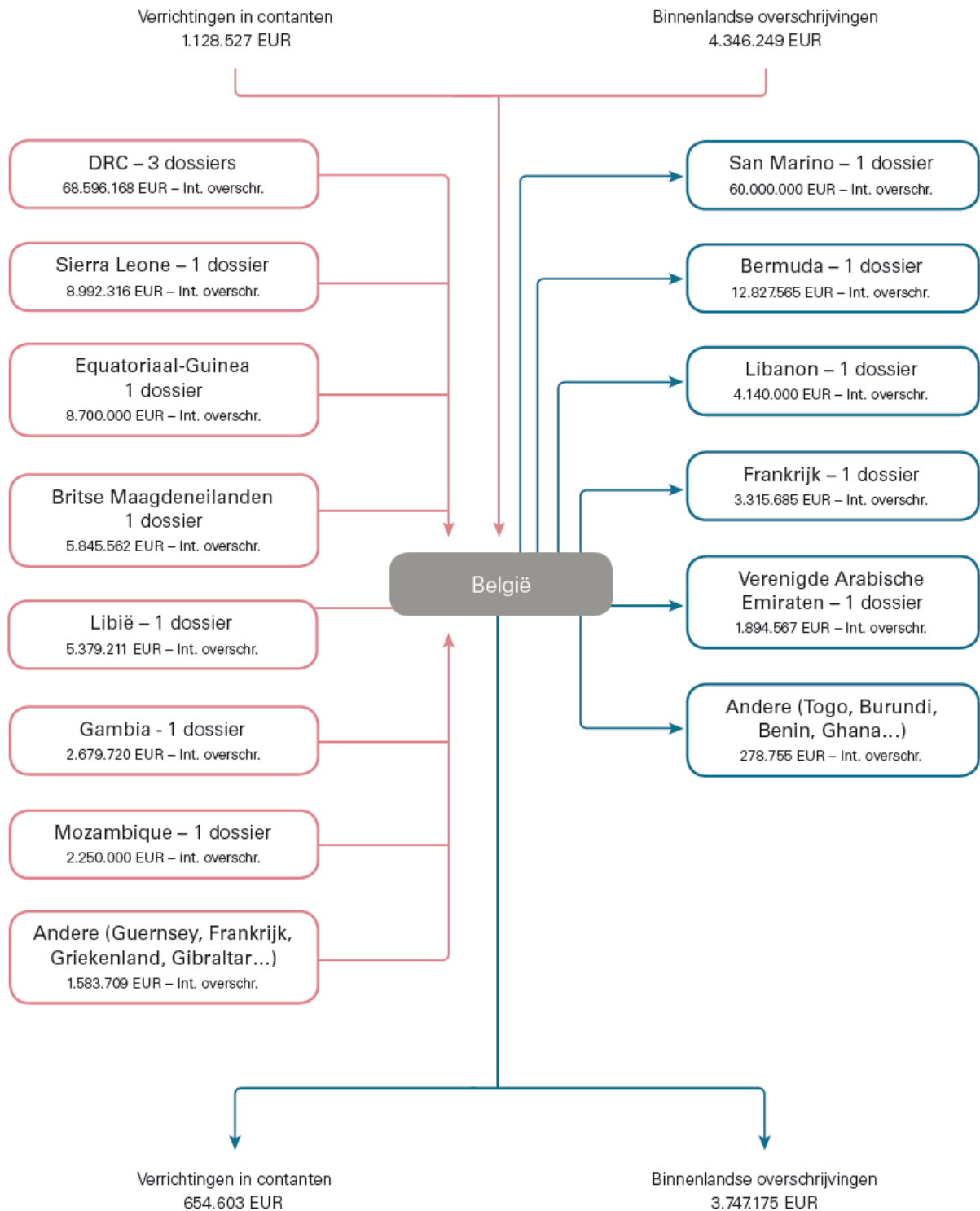
	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	10	66,67
Seponering	4	26,67
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	6,66
Totaal	15	100

2.10.3. Financiële stromen

Bij witwasverrichtingen in verband met corruptie:

- worden verrichtingen voornamelijk via het bankstelsel uitgevoerd;
- wordt gewoonlijk een opeenvolging van verrichtingen uitgevoerd: buitenlandse overschrijvingen, veelal van Afrikaanse landen, gevolgd door internationale overschrijvingen, voornamelijk naar weinig doorzichtige financiële centra;
- wordt België als doorvoerland gebruikt, de rekeningen in België worden enkel geopend om witwasverrichtingen uit te voeren;
- worden beoefenaars van niet-financiële beroepen als derde zaakaanbrenger gebruikt;
- wordt een beroep gedaan op derden (familie, vennoten) in dossiers met politiek prominente personen.

Corruptie – Schematisch overzicht

2.10.4. Casus

Misdrijf	Witwassen Corruptie Verduistering door personen die een openbaar ambt uitoefenen
Betrokkenen	Natuurlijke personen (waaronder politiek prominente personen)
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Zwitserland, San Marino, Frankrijk, Verenigde Arabische Emiraten
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Politiek prominente personen - Offshorecentra - Erg hoge bedragen (meer dan 60 miljoen EUR) - Schermvennootschappen

X, een Fransman die in Zwitserland woont, opende in 2005 een dertigtal rekeningen bij een financiële instelling in San Marino op naam van politiek prominente personen uit Afrika en Afrikaanse politiek prominente personen als uiteindelijke begunstigen.

De Afrikaanse vennootschap A schreef grote sommen op deze rekeningen over. Het geld werd voordien op rekeningen geplaatst die X bij dezelfde financiële instelling in San Marino op naam van verschillende “lege” vennootschappen in offshorecentra opende.

Een ander deel van de fondsen afkomstig van vennootschap A werd via dezelfde offshorebedrijven naar begunstigen in Frankrijk en in mindere mate ook naar België en de Verenigde Arabische Emiraten overgeschreven om investeringen in onroerend goed, voornamelijk in Frankrijk, uit te voeren.

Dergelijke structuur opzetten om geldstromen langs te laten verlopen is verdacht, dit is mogelijk bedoeld om de herkomst en de bestemming van de fondsen te verbergen.

Gelet op de herkomst van de fondsen, vooral van vennootschap A, een administratieve en technische instelling verantwoordelijk voor het ondertekenen en uitvoeren van overheidsopdrachten en contracten voor de uitbesteding van een openbare dienst van een Afrikaans land, gelet op de enorme financiële stromen (meer dan 60 miljoen EUR tussen 2005 en 2011) en gelet op het profiel van de personen waarvoor deze verrichtingen hoofdzakelijk werden verricht (politiek prominente personen of hun verwanten) kan worden afgeleid dat bij deze verrichtingen geld betrokken is dat door Afrikaanse hoogwaardigheidsbekleders (verduistering van overheidsgelden of corruptie) illegaal verkregen werd.

X legde contracten en andere documenten met onregelmatigheden voor om zo te trachten de wettige herkomst van de fondsen aan te tonen.

Uit politionele bron bleek dat in Frankrijk een gerechtelijk onderzoek werd geopend betreffende oneerlijk verworven goederen door Afrikaanse presidenten om na te gaan hoe deze staatshoofden een omvangrijk huizenbezit in Frankrijk hadden opgebouwd. Ze werden er immers van verdacht talloze appartementen en herenhuizen in Parijs en de regio Parijs met verduisterd overheidsgeld te hebben gekocht.

Op basis van deze informatie maakte sommige verrichtingen in dit dossier deel uit van dit onderzoek.

De overschrijvingen die in Frankrijk, België en de Verenigde Arabische Emiraten voor investeringen in onroerende goederen werden uitgevoerd maakten deel uit van het investeringsstadium van het witwasproces.

3. Gerechtelijke opvolging

Eind 2011 werd de CFI op de hoogte gebracht dat er verdachte verrichtingen werden uitgevoerd op de bankrekeningen van twee vennootschappen te Brussel met dezelfde volmachthouders, een Belg en een buitenlander. Een van de twee vennootschappen verstreekte internetdiensten.

Een van de twee volmachthouders nam telkens duizenden EUR in contanten op (400.000 EUR in 2010 en 152.700 EUR in 2011) en dit was verdacht.

De overige verrichtingen op de rekeningen hielden blijkbaar verband met de handelsactiviteiten van deze vennootschappen.

De opnames in contanten stemden niet overeen met de gebruikelijke verrichtingen op deze rekeningen.

De volmachthouder die de contanten opnam verklaarde telkens dat hij de bestemming van de fondsen niet kende.

Na ontleding vond de CFI voldoende ernstige aanwijzingen van witwassen en meldde dit dossier door aan de gerechtelijke overheden voor witwassen van geld voortkomend uit misbruik van vennootschapsgoederen.

De vennootschappen hadden veel schulden op korte termijn en beschikten amper over eigen vermogen.

Elk misbruik van vennootschapsgoederen had bijgevolg ook meteen een negatieve invloed op hun financiële toestand, ten nadele van hun respectieve schuldeisers.

Uit het gerechtelijk onderzoek door de federale politie bleek dat de eerste volmachthouder die de contanten opnam een stroman was en de twee volmachthouder de werkelijke uiteindelijke begunstigde van de twee vennootschappen was. Het geld dat de eerste volmachthouder in contanten opnam werd meteen aan deze uiteindelijke begunstigde overhandigd. De opnames in contanten werden met valse facturen gestaafd.

Na een eerste ontleding van de documenten werden verschillende huiszoekingen uitgevoerd. Zo kon uit een kluis 410.000 EUR in contanten en allerlei juwelen in beslag worden genomen.

Het onderzoek toonde ook aan dat deze *modus operandi* al sinds 2009 aan de gang was en meer dan 730.000 EUR aan activa aan deze twee vennootschappen werd onttrokken.

Om het verschil tussen de contanten die tijdens het onderzoek in beslag werden genomen en het totaalbedrag van de onttrokken activa weg te werken werd een appartement van de hoofdverdachte te koop gesteld.

De belastingdienst werd op de hoogte gebracht en de twee vennootschappen ondergingen een fiscale herziening.

De informatie die de CFI doormeldde was voldoende duidelijk en onderbouwd en de federale politie kon dit dossier in zeer korte tijd behandelen. In deze zaak werd meer dan 750.000 EUR teruggevorderd.

4. Rechtspraak van hoven en rechtbanken

De ontleding van beslissingen van hoven en rechtbanken die in 2012 in doorgemelde dossiers werden genomen heeft dit jaar betrekking op een veertigtal gerechtelijke beslissingen, er werd enkel met de definitieve beslissingen rekening gehouden. Hieronder worden bijzonderheden met betrekking tot de procedure en onderliggende misdrijven uiteengezet.

Met betrekking tot de procedure worden drie argumenten vaak aangehaald:

Redelijke termijn

De overschrijding van de redelijke termijn wordt in beslissingen veelvuldig ingeroepen, al dan niet terecht. Wanneer dit argument, overeenkomstig artikel 21ter van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering gerechtvaardigd is leidt dit meestal tot strafvermindering²⁶, indien de rechten van de beklaagde niet ernstig en onherstelbaar werden beschadigd heeft de overschrijding van de redelijke termijn desgevallend een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring tot gevolg²⁷.

Verjaring

Ongeacht de omvang van het onderzoek of de ernst van de feiten (en ook al zijn deze gegrond) verbreekt verjaring de strafvervolgning, ten voordele van de beklaagde²⁸. Zo verwijst de correctionele rechtbank te Charleroi²⁹ naar de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie van 2 mei 2006 (R.G. P.06.0125.N, 2 mei 2006 www.juridat.be) overwegende dat: “*Indien aldus geen precieze aanvangsdatum van de verjaringstermijn kan worden bepaald, dient de rechter rekening te houden met de voor de beklaagde meest gunstige datum.*”

Salduz-arrest

De rechtspraak van het Salduz-arrest³⁰ werd in de rechtbank te Dendermonde³¹ aangehaald. De rechter was van mening dat dit arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens “*niet automatisch voor gevolg heeft dat het definitief onmogelijk is om de zaak van een verdachte (...) op eerlijke wijze te behandelen [indien de beklaagde tijdens zijn verhoor niet door een advocaat wordt bijgestaan]. Wanneer de verklaringen niet als doorslaggevend bewijs door de rechter gebruikt worden, er kennelijk geen misbruik of dwang is gebruikt (...) blijft het eerlijke karakter van het proces gevrijwaard*”.

De onderliggende misdrijven die het vaakst in overweging worden genomen zijn:

Witwassen

Voor het plegen van een witwasmisdrijf volstaat het dat iedere wettige oorsprong van witgewassen fondsen wordt uitgesloten, zoals herhaald door het hof van beroep te Brussel³² en de rechtbank te

²⁶ Corr. Gent, 18 jan. 2010, onuitgegeven, alsook Corr. Dendermonde, 2 nov. 2012, onuitgegeven; Corr. Bergen, 21 dec. 2012, onuitgegeven.

²⁷ Corr. Charleroi, 19 dec. 2012, onuitgegeven.

²⁸ Corr. Charleroi, 17 jan. 2012 definitieve uitspraak door Corr. Charleroi, 5 apr. 2012, onuitgegeven (hoewel de btw-carrusel bewezen leek, verviel de strafvordering door verjaring. De beklaagden werden aanvankelijk bij verstek veroordeeld en daarna op tegenspraak door dezelfde rechtbank berecht.)

²⁹ Corr. Bergen, 21 dec. 2012, onuitgegeven

³⁰ E.H.R.M., *Salduz vs. Turkije*, 27 november 2008. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bepaalde in het arrest “*Salduz vs. Turkije*” dat een verdachte van bij de vrijheidsberoving over de bijstand van een advocaat moet kunnen beschikken.

³¹ Corr. Dendermonde, 2 nov. 2012, onuitgegeven, blz. 34.

³² Brussel, 2 mei 2012, onuitgegeven, het gerechtelijk dossier werd dankzij het verslag van de CFI heropend.

Tongeren³³. Formeel bewijs van het onderliggende misdrijf is niet vereist, overeenkomstig het arrest van het Hof van Cassatie van 25 september 2001. De correctionele rechtbank te Gent³⁴ vermeldt: “Het witwasmisdrijf is een autonoom misdrijf dat los staat van het basismisdrijf”.

Illegale drughandel

In een grootschalige zaak waarbij drugs van Zuid-Amerika naar Europa en Australië in landbouwmachines verstopt zaten³⁵ veroordeelde de rechtbank te Dendermonde een beklagde tot vijf jaar effectieve gevangenisstraf en werd meer dan een miljoen EUR verbeurdverklaard. De rechtbank te Charleroi³⁶ oordeelde in een eenvoudiger maar ongelooflijk dossier: een cannabis-teler zorgde door zijn buitensporig elektriciteitsverbruik voor problemen bij de bureaus en werd zo ontmaskerd.

Illegale handel in goederen en koopwaren (diamanten, auto's)

Diamanten

In ons jaarverslag 2011 werd een arrest van het hof van beroep te Antwerpen besproken. Dit dossier werd ondertussen door het Hof van Cassatie en vervolgens het Hof van Beroep te Brussel behandeld³⁷. Het Hof van Cassatie bevestigde het in beslag genomen bedrag (zowat 50.000.000 USD) maar beperkte de debatten die hierop volgden voor het hof van beroep te Brussel. Ze stelde valsheid in geschrifte vast met de bedoeling de Angolese herkomst van de diamant te verhullen en zo een wettige schijn aan de goederen van de daders te geven.

De rechtbank te Antwerpen nam twee beslissingen in zaken met betrekking tot illegale diamanthandel waarbij de oorsprong van de diamanten telkens werd verhuld. In de eerste zaak³⁸ werd de herkomst van de diamanten verhuld aan de hand van valse facturen. Deze beslissing stelt dat zowel het embargo van diamanten uit de Democratische Republiek Congo als de rechten van de mens werden geschonden. De beklagden werden tot zware straffen veroordeeld vermits ze uit winstbejag handelden en er geen rekening mee hielden dat ze meehielpen een bloedig conflict in de Democratische Republiek Congo in stand te houden. De daders werden tot drie jaar effectieve gevangenisstraf veroordeeld, er werden echter ook geldelijke veroordelingen (waaronder een boete van meer dan 40 miljoen EUR voor schending van douanewetgeving) opgelegd.

Hoewel de CFI in haar verslag van deze zaak van oordeel was dat er ernstige aanwijzingen waren van terrorisme en financiering van terrorisme weerhield de correctionele rechtbank te Antwerpen deze aanklacht niet.

De tweede beslissing die we van de rechtbank te Antwerpen ontvingen betreft diamanthandel waarbij via een ondoorgroendelijke reeks betalingen werd getracht de oorsprong van diamanten te verhullen. Naast de veroordelingen werd meer dan 15 miljoen EUR en een gebouw verbeurd verklaard.

Auto's

Verscheidende dossiers hebben betrekking op autohandel. In een beslissing werden ook inbreuken op sociale wetgeving³⁹ bestraft. In deze beslissing vond de rechter een verbeurdverklaring verkieslijker en passender dan een gevangenisstraf, misdrijf loont immers niet. Illegale handel in voertuigen gaat vaak

³³ Corr. Tongeren, 10 januari 2012, onuitgegeven, met vermelding van het verslag van de CFI.

³⁴ Corr. Gent, 4 jan. 2012, onuitgegeven.

³⁵ Corr. Dendermonde, 2 okt. 2012, onuitgegeven.

³⁶ Corr. Charleroi, 23 jan. 2012, onuitgegeven.

³⁷ Antwerpen, 17 feb. 2010 (aanvankelijke procedure); Hof van Cassatie 26 okt. 2010 (arrest met verwijzing naar het hof van beroep te Brussel dat aanleiding gaf tot het arrest van 4 sept. 2012).

³⁸ Corr. Antwerpen, 6 dec. 2004, onuitgegeven.

³⁹ Corr. Gent, 18 jan. 2010, onuitgegeven.

gepaard met bedrog met de kilometerstand⁴⁰, vervalsing van het chassisnummer en fraude bij de inschrijving van voertuigen⁴¹.

Mensenhandel

Deze aanklacht kwam voor in een dossier waarin het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zich burgerlijke partij stelde⁴² met betrekking tot Afrikaanse en Aziatische vrouwen die onder meer via internet tot prostitutie worden gedwongen. Gelet op de ernst van de feiten werd de hoofddader tot vijf jaar effectieve gevangenisstraf veroordeeld, kreeg hij een boete van 55.000 EUR opgelegd en werd hij tien jaar uit zijn burgerrechten ontzet.

Handel in clandestiene werkkrachten

Handel in clandestiene werkkrachten en mensenhandel komen voor in de vordering van meerdere beslissingen maar worden niet als zodanig bestraft, de feiten worden enkel vanuit de invalshoek van inbreuken op sociale wetgeving gezien.

Deze beslissingen geven aan dat, indien dit nog moest worden aangetoond, inbreuken op sociale wetgeving (uitbuiting van clandestiene werkkrachten) niet mogen worden onderschat omdat achter deze misdrijven vaak mensenhandel en mensensmokkel schuilgaan.

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude

De ernstige en georganiseerde fiscale fraude die de CFI aan het parket doormeldde staat centraal in een vonnis van de rechtbank te Bergen met betrekking tot een btw-carrousel in de petroleumsector⁴³. Via deze bedrieglijke werkwijze verschool de dader zich achter een vennootschap die de btw terugkreeg van een vorige leverancier die de btw niet had betaald. Aangezien de feiten lang geleden werden gepleegd paste de rechter artikel 21ter van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering toe.

Oplichting, misbruik van vertrouwen

Een vonnis door de rechtbank te Gent⁴⁴ betrof een klacht voor internetoplichting. In deze zaak werd een gsm via het internet gekocht en hiervoor werd ook 350 EUR betaald, de gsm werd echter nooit geleverd.

In bovenvermelde dossiers rond autohandel is eveneens sprake van oplichting en misbruik van vertrouwen.

De rechtbank te Veurne⁴⁵ sprak een vonnis uit over een misbruik van vertrouwen. De misdrijven misbruik van vertrouwen en diefstal brachten meer dan 270.000 EUR op, die de dader gebruikte om te gokken.

Misbruik van vennootschapsgoederen

De rechtbank te Gent⁴⁶ stelde zelfs na de faillietverklaring van een vennootschap vast dat deze vennootschap meer dan 500.000 EUR naar een andere vennootschap overschreef, waar de beklaagden

⁴⁰ Corr. Leuven, 4 dec. 2012, onuitgegeven.

⁴¹ Corr. Charleroi, 19 dec. 2012, onuitgegeven.

⁴² Corr. Tongeren, 3 mei 2012, onuitgegeven.

⁴³ Corr. Bergen, 21 dec. 2012, onuitgegeven.

⁴⁴ Corr. Gent, 26 sept. 2012, onuitgegeven.

⁴⁵ Corr. Veurne, 21 dec. 2012, onuitgegeven.

⁴⁶ Corr. Gent, 21 jan. 2013, onuitgegeven.

voordeel uit haalden. Samen met andere misdrijven bedroegen de onttrokken activa meer dan één miljoen EUR. De beklaagden werden tot enkele maanden gevangenisstraf veroordeeld, er werd ook meer dan één miljoen EUR verbeurd verklaard.

Misdrijf in verband met de staat van faillissement

Het hof van beroep te Antwerpen⁴⁷ bevestigde een beslissing van de rechtbank te Hasselt en baseerde zich op het verslag van de CFI en haar analyse van een overschrijving naar Spanje. De verduistering in verband met de staat van faillissement werd bewezen geacht. De betrokken bedragen lopen op tot ongeveer 200 000 EUR en de gevangenisstraffen beperken zich tot enkele maanden gevangenisstraf met uitstel, een boete en het verbod een functie als bestuurder uit te oefenen.

Vervoer van liquide middelen

De rechtbank te Oudenaarde⁴⁸ bestudeerde de inbeslagneming door de douane van 17.000 EUR in contanten die niet werden aangegeven. De rechtbank stelde witwassen vast voor het deel dat niet aan de fiscus werd aangegeven ($17.000 \times 45\% = 7.650$ EUR), dit bedrag werd verbeurd verklaard.

Besluit

De rol van de CFI is duidelijk te merken in vele beslissingen: ofwel kan strafvervolgning worden ingesteld, ofwel kan seponering⁴⁹ worden vermeden. Vaak wordt het verslag van de CFI aangehaald om overschrijvingen en financiële stromen te ontleden⁵⁰. Dit toont aan dat de gegevens die de CFI verzamelt en de ontleding door de CFI van groot belang kunnen zijn.

De internationale samenwerking tussen meldpunten is van fundamenteel belang, zoals twee beslissingen bevestigen⁵¹. De eerste beslissing betreft diamanthandel. In het tweede geval werd het gerechtelijk dossier dankzij het verslag van de CFI heropend en werd verwezen naar de informatie over vermoedens van btw-fraude die van een buitenlands meldpunt werd ontvangen.

⁴⁷ Antwerpen, 22 okt. 2012, onuitgegeven.

⁴⁸ Corr. Oudenaarde, 24 sept. 2012, onuitgegeven.

⁴⁹ Brussel, 2 mei 2012, onuitgegeven.

⁵⁰ Corr. Hasselt, 16 mei 2012, onuitgegeven.

⁵¹ Corr. Antwerpen, 4 maart 2004, onuitgegeven en Brussel, 2 mei 2012, onuitgegeven.

IV. ANDERE ACTIVITEITEN

1. De vierde Europese richtlijn

Zoals vermeld in het activiteitenverslag 2011 van de CFI voerde de FAG een grondige hervorming van haar normen door en werden de herziene veertig aanbevelingen in februari 2012 goedgekeurd. Tegelijkertijd onderzocht ook de Europese Commissie het Europese kader ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

Het voorstel voor een nieuwe richtlijn dat in februari 2013 werd gepubliceerd beoogt de intrekking van zowel de derde richtlijn ter bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme, Richtlijn 2005/60/EG van 26 oktober 2005⁵² als Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG⁵³.

De vierde Europese richtlijn is in bepaalde opzichten strenger dan de veertig herziene aanbevelingen van de FAG, in het bijzonder met betrekking tot het toepassingsgebied (geldt voortaan ook voor alle aanbieders van gokdiensten en voor handelaren in goederen met een drempel van 7.500 EUR), informatie over de uiteindelijke begunstigden (die voor meldingsplichtige entiteiten en bevoegde autoriteiten beschikbaar moet worden gesteld) en sancties.

De belangrijkste doelstelling van de nieuwe richtlijn is de doeltreffendheid van de maatregelen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme te verhogen.

Daarom werkt de richtlijn op basis van een risicogebaseerde aanpak.

Lidstaten, hun toezichhoudende autoriteiten en meldingsplichtige entiteiten moeten elk op hun niveau de risico's op witwassen en financiering van terrorisme beoordelen en toereikende maatregelen nemen om ze te beperken. Deze maatregelen moeten evenredig zijn met de vastgestelde risico's.

Nadere uitleg van het voorstel

De Europese Commissie stelt in hoofdzaak onderstaande wijzigingen aan de derde richtlijn ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme voor:

Uitbreiding van het toepassingsgebied van de richtlijn:

De drempel voor handelaren in waardevolle goederen die contante betalingen behandelen (koop/verkoop) wordt van 15.000 EUR naar 7.500 EUR verlaagd. Momenteel vallen handelaren in goederen enkel onder de richtlijn indien ze contante betalingen van 15.000 EUR of meer ontvangen. Dit is in België niet het geval vermits contante betalingen van meer dan 5.000 EUR (3.000 EUR in 2014) niet toegestaan zijn.

Handelaren zijn volgens het nieuwe voorstel bovendien verplicht cliëntenonderzoek te verrichten bij de uitvoering van een occasionele koop- of verkooptransactie van ten minste 7.500 EUR.

Deze twee maatregelen moeten voorkomen dat handelaren in goederen voor doeleinden van witwassen van geld of financiering van terrorisme zouden worden gebruikt.

Ook aanbieders van gokdiensten vallen nu onder de richtlijn. De aanbevelingen van de FAG slaan daarentegen enkel op casino's. Onderzoek in de Europese Unie toont aan dat ook andere gokgebieden kwetsbaar zijn voor misbruik door criminelen.

⁵² PB L 309 van 25/11/2005, blz. 15

⁵³ PB L 214 van 04/08/2006, blz. 29

Risicogebaseerde aanpak:

De nieuwe richtlijn plaatst de risicogebaseerde aanpak centraal om risico's voor het financiële stelsel en de bredere economische stabiliteit vast te stellen en te beperken.

Elke nieuwe maatregel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme die een lidstaat toepast moet gegrond zijn op een voorafgaand onderzoek van de risico's op witwassen en financiering van terrorisme.

De risicobeoordelingen moeten op drie gebieden worden uitgevoerd:

- de **lidstaten** dienen de risico's waarmee zij worden geconfronteerd te bepalen, te begrijpen en te beperken. Dit kan worden aangevuld met risicobeoordelingswerkzaamheden die op supranationaal niveau (bv. door de Europese toezichthoudende autoriteiten of Europol) worden uitgevoerd en de resultaten moeten met andere lidstaten en meldingsplichtige entiteiten worden gedeeld.
- **meldingsplichtige entiteiten die onder de richtlijn vallen**, zijn verplicht hun risico's te bepalen, te begrijpen en de meest geschikte maatregelen nemen om deze te beperken. Ze moeten de risicobeoordelingen die zij uitvoeren documenteren, actualiseren en ter beschikking van de toezichthoudende autoriteiten stellen;
- de **toezichthoudende autoriteiten** moeten de risico's op witwassen of financiering van terrorisme van meldingsplichtige entiteiten die onder hun toezicht vallen bepalen en begrijpen en de beschikbare middelen gebruiken om zich op gebieden te concentreren waar de risico's op witwassen van geld en financiering van terrorisme groter zijn.

Vereenvoudigd en verscherpt cliëntenonderzoek:

In het voorstel voor richtlijn dienen de meldingsplichtige entiteiten verscherpte maatregelen te nemen indien de risico's groter zijn en mogen zij vereenvoudigde maatregelen nemen indien de risico's aantoonbaar kleiner zijn.

De bepalingen inzake vereenvoudigd klanttoezicht zoals bepaald in de derde richtlijn waren te vrijblijvend, bepaalde categorieën van klanten of verrichtingen waren namelijk geheel van cliëntenonderzoeksvereisten vrijgesteld.

Voortaan moeten beslissingen over wanneer en hoe vereenvoudigd cliëntenonderzoek moet worden verricht op basis van een risicobeoordeling worden gerechtvaardigd.

Voor politiek prominente personen is de richtlijn verscherpt en geldt ze ook voor personen aan wie binnenlands prominente publieke functies worden toevertrouwd alsook voor politiek prominente personen die voor internationale organisaties werkzaam zijn.

Informatie over de uiteindelijke begunstigde(n):

De nieuwe herziene Europese richtlijn schrijft nieuwe maatregelen voor om de informatie over de uiteindelijke begunstigde(n) helderder en toegankelijker te maken.

Rechtspersonen moeten informatie over hun uiteindelijke begunstigten bijhouden. Deze informatie moet ter beschikking van de bevoegde autoriteiten en meldingsplichtige entiteiten worden gesteld.

Wat juridische constructies betreft zijn trustees verplicht hun status op te geven wanneer zij cliënt worden en dient eveneens informatie over de uiteindelijke begunstigde voor de bevoegde autoriteiten en de meldingsplichtige entiteiten beschikbaar te worden gesteld.

Gelijkwaardigheid van derde landen:

Overeenkomstig de bepalingen van de derde antiwitwasrichtlijn betreffende gelijkwaardigheid van derde landen moet worden nagegaan of derde landen over een “gelijkwaardig” stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme beschikken zoals in de Europese Unie van kracht is. Deze informatie wordt vervolgens gebruikt om voor bepaalde aspecten van het cliëntenonderzoek vrijstellingen toe te staan.

In de herziene richtlijn werden de bepalingen betreffende positieve “gelijkwaardigheid” geschrapt, aangezien de cliëntenonderzoeksregeling sterker risicogebaseerd wordt en het gebruik van vrijstellingen op grond van louter geografische factoren minder relevant is.

Administratieve sancties:

Om administratieve sancties af te stemmen bevat de herziene richtlijn een geheel van sancties en moeten de lidstaten ervoor zorgen dat deze inzetbaar zijn bij systematische inbreuken op belangrijke vereisten van de richtlijn, namelijk cliëntenonderzoek, bewaring van bewijsstukken, melding van verdachte verrichtingen en interne controles.

Andere maatregelen:

Het voorstel tot richtlijn versterkt en breidt de samenwerking tussen meldpunten in de Europese Unie uit.

Er worden ook bepaalde taken aan de Europese toezichtautoriteiten toevertrouwd. Er wordt hen gevraagd een beoordeling uit te voeren en advies te verstrekken over de risico's op witwassen van geld en financiering van terrorisme die de Europese Unie loopt.

Ten slotte bespreekt het voorstel tot richtlijn ook de noodzaak om een evenwicht tot stand te brengen tussen de wil om preventieve maatregelen en stevige controlestelsels tegen het witwassen van geld en financiering van terrorisme in te voeren enerzijds, en de bescherming van de rechten van de personen die bij de verwerking van persoonsgegevens betrokken zijn anderzijds.

2. Egmont Groep

De Egmont Groep vergaderde in juli 2012 in Sint-Petersburg, Rusland. Driehonderd deelnemers vertegenwoordigden meldpunten uit 109 gebieden en 17 internationale organisaties en namen deel aan de twintigste algemene vergadering van de Egmont Groep. De algemene vergadering werd samen voorgezeten door De Heer Boudewijn Verhelst, Plaatsvervangend Voorzitter van de CFI, en De Heer Yury Chikhanchin, Directeur van Rosfinmonitoring.

Tijdens deze vergadering werden de meldpunten van Gabon, Jordanië, Tadzjikistan en Tunesië als nieuwe leden van de Egmont Groep aanvaard.

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) werd als waarnemend lid aanvaard.

Gedurende deze week van vergaderingen ondertekenden de aanwezige delegaties 65 samenwerkingsakkoorden (MOU).

De Egmont Groep begon met een omvangrijke herziening van de basisdocumenten. De besprekingen hadden bijgevolg voornamelijk betrekking op de voorstellen om deze documenten te wijzigen.

Er werden ook opleidingen georganiseerd over onderwerpen die voor de aanwezigen van belang waren. Deze opleidingen hadden hoofdzakelijk betrekking op de vastgoedsector, de risico's op witwassen en financiering van terrorisme van nieuwe financiële producten, de mogelijkheid van meldpunten om de uitvoering van een verrichting uit te stellen, de samenwerking tussen meldpunten en de politie en anticorruptie-instellingen, feedback en communicatie met de politie.

3. Internationale samenwerking

De CFI raadpleegt buitenlandse meldpunten wanneer uit de melding aan de CFI, via de betrokken personen of via de verrichtingen, banden met een ander land blijken.

Ook dit jaar bevroeg de CFI stelselmatig het buitenland en ontving ze heel wat verzoeken van buitenlandse meldpunten. De statistieken over de internationale samenwerking staan verder in dit verslag.

De operationele samenwerking met het buitenland geschiedt in de regel op grond van samenwerkingsovereenkomsten tussen de verschillende meldpunten (*Memorandum Of Understanding* of MOU). In 2012 werden vijf nieuwe MOU's ondertekend (Fiji, Filippijnen, Madagaskar, Niger, Vaticaanstad). Soms worden meldpunten, waarmee geen MOU bestaat, toch bevraagd wanneer dit operationeel nuttig is en voor zover de uitgewisselde inlichtingen beschermd zijn door een strikte vertrouwelijkheid. Het is belangrijk te benadrukken dat de uitwisseling van gegevens steeds beveiligd gebeurt. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en de toestemming wordt enkel verleend op grond van wederkerigheid.

De onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen en de verzonden buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoeken, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI een buitenlands meldpunt bijvoorbeeld op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen vraag aan dit meldpunt richtte. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten bijvoorbeeld informatie over betrokkenen met adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen⁵⁴ voor bepaalde oplichtingpraktijken. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI eveneens als spontane informatie-uitwisseling beschouwd.

⁵⁴ Waarschuwingen of witwastechnieken worden via de webstek of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

3.1. Overzicht van de verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten in 2012

	MOU ⁽¹⁾	2012
Luxemburg	22/04/1999	180
Frankrijk	1/02/1994	113
Nederland	29/06/1995	27
Guernsey	27/09/2000	22
Rusland	12/12/2002	9
Zwitserland	16/07/1999	9
Slovakije	6/06/2000	8
Verenigd Koninkrijk	24/05/1996	8
Jersey	14/07/2000	6
Duitsland	19/12/2000	5
Spanje	16/12/1996	5
Ierland	17/10/2000	4
Polen	21/03/2002	4
Bahama's	30/11/2001	3
Democratische Republiek Congo	27/09/2011	3
Roemenië	27/11/2000	3
Verenigde Staten	8/07/1994	3
Albanië		2
Argentinië	24/06/2004	2
Bulgarije	2/03/1999	2
Canada	2/01/2003	2
Cyprus	9/10/1998	2
Eiland Man		2
Guatemala	3/02/2003	2
Mali	12/08/2010	2
Malta	23/01/2003	2
Aruba	14/06/2004	1
Bermuda	30/06/2005	1
Brazilië	23/07/1999	1
Britse Maagdeneilanden	2/02/2001	1
Chili	12/07/2007	1
Curaçao	7/06/2002	1
Denemarken	30/03/1998	1
Filippijnen	2/02/2012	1
Finland	29/10/1998	1
Gibraltar	17/10/2000	1
Hongarije	18/01/2000	1
Hongkong, China	21/12/1998	1
Israël	28/06/2002	1
Italië	15/05/1998	1

Japan	27/06/2003	1
Kameroen		1
Kazachstan		1
Kroatië	25/01/1999	1
Maleisië		1
Marokko	26/08/2010	1
Monaco	20/10/2000	1
Oekraïne	19/09/2003	1
Oostenrijk	17/10/2000	1
Paraguay		1
Peru	7/10/2005	1
Portugal	5/03/1999	1
Senegal	21/11/2005	1
Singapore	7/09/2001	1
Slovenië	23/06/1997	1
Sri Lanka	16/06/2010	1
Turkije	16/05/2003	1
Vaticaanstad	19/06/2012	1
Verenigde Arabische Emiraten	26/05/2009	1
Zuid-Afrika	29/07/2003	1
TOTAAL		464

⁽¹⁾ De CFI werkt in de regel op grond van een MOU samen met buitenlandse meldpunten, maar kan zo nodig op grond van wederkerigheid eveneens *ad hoc* gegevens uitwisselen.

3.2. Overzicht van de verzoeken om inlichtingen gericht aan buitenlandse meldpunten in 2012

In 2012 verstuurde de CFI 1.639 verzoeken om inlichtingen naar buitenlandse meldpunten, hoofdzakelijk naar Nederland, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Luxemburg, buurlanden van België. Deze verspreiding van de verzoeken om inlichtingen stemt overeen met de statistieken (nationaliteit en land van verblijf van de hoofdbetrokkene in doorgemelde dossiers) en met de typologische analyse en analyse van de financiële stromen in de doorgemelde dossiers. Deze landen komen het vaakst voor als landen van herkomst of bestemming van fondsen in de doorgemelde dossiers.

	MOU	2012
Nederland	29/06/1995	271
Frankrijk	01/02/1994	264
Verenigd Koninkrijk	24/05/1996	90
Duitsland	19/12/2000	87
Luxemburg	22/04/1999	76
Spanje	16/12/1996	61
Marokko	26/08/2010	44
Turkije	16/05/2003	43
Democratische Republiek Congo	27/09/2011	41

Italië	15/05/1998	38
Roemenië	27/11/2000	35
Rusland	12/12/2002	34
Zwitserland	16/07/1999	32
Verenigde Staten	08/07/1994	29
Hongkong, China	21/12/1998	28
China	05/11/2008	26
Verenigde Arabische Emiraten	26/05/2009	26
Bulgarije	02/03/1999	23
Cyprus	09/10/1998	21
Polen	21/03/2002	21
Britse Maagdeneilanden	02/02/2001	18
Griekenland	08/10/1999	18
Canada	02/01/2003	16
Portugal	05/03/1999	15
Tunesië	05/05/2011	12
Israël	28/06/2002	10
Monaco	20/10/2000	10
Libanon	10/09/2002	9
Litouwen	18/10/1999	9
Servië	20/02/2004	9
Algerije	27/04/2010	8
Kameroen		8
Letland	27/07/1999	8
Zuid-Afrika	29/07/2003	8
Brazilië	23/07/1999	7
Noorwegen	07/06/1995	7
Zweden	22/03/1996	7
Benin	15/10/2010	6
Curaçao	07/06/2002	6
Hongarije	18/01/2000	6
Ierland	17/10/2000	6
India		6
Malta	23/01/2003	6
Oekraïne	19/09/2003	6
Panama	03/05/2001	6
Senegal	21/11/2005	6
Tsjechië	17/11/1997	6
Australië	23/06/1997	5
Slovenië	23/06/1997	5

Thailand	24/04/2002	5
Filippijnen		4
Jersey	14/07/2000	4
Kaaimandeilanden		4
Liechtenstein	15/03/2002	4
Nigeria		4
Singapore	07/09/2001	4
Slovakije	06/06/2000	4
Argentinië	24/06/2004	3
Belize		3
Burkina Faso	11/03/2011	3
Denemarken	30/03/1998	3
Egypte		3
Georgië	08/08/2005	3
Guernsey	27/09/2000	3
Japan	27/06/2003	3
Mauritius	14/11/2005	3
Peru	07/10/2005	3
Taiwan		3
Bahama's	30/11/2001	2
Colombia	06/06/2002	2
Eiland Man		2
Finland	29/10/1998	2
Indonesië	01/02/2005	2
Macedonië	21/10/2008	2
Moldavië	07/12/2007	2
Oostenrijk	17/10/2000	2
Qatar		2
Wit-Rusland		2
Aruba	14/06/2004	1
Costa Rica		1
Estland	20/11/2000	1
Gibraltar	17/10/2000	1
Ivoorkust		1
Kroatië	25/01/1999	1
Madagaskar	02/10/2012	1
Maleisië		1
Mali	12/08/2010	1
Paraguay		1
Syrië		1

Togo	12/08/2010	1
Vaticaanstad	19/06/2012	1
Venezuela	06/08/2003	1
Totaal		1.639

De internationale strijd tegen het witwassen van geld en financiering van terrorisme heeft baat bij een sterke en effectieve gezamenlijke Europese aanpak. Een nauwe samenwerking tussen de EU-FIU's is bijgevolg van bijzonder belang. Momenteel gebruiken de meldpunten van de Europese Unie, waaronder de CFI, het FIU.NET als een instrument voor de uitwisseling van operationele data.

3.3. Technische bijstand

In 2012 werkte de CFI mee aan de organisatie van opleidingen voor witwasverantwoordelijken in de financiële en niet-financiële sector en buitenlandse meldpunten. In 2012 ontving de CFI delegaties uit Servië, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Madagaskar, Niger en Vaticaanstad. In 2012 vergaderde de CFI ook met het Amerikaanse ministerie van Justitie om in België en Kenia voor verschillende landen in de Hoorn van Afrika opleidingen te organiseren. De CFI ontving in januari 2013 reeds een eerste delegatie uit Kenia.

Een lid van de CFI stelde bijstand en ervaring ter beschikking voor de wederzijdse evaluatie van Guinee in opdracht van GIABA.

4. Vorming van magistraten

De CFI ontving een magistate van het parket van Charleroi in het kader van een gerechtelijke stage. De CFI nam ook aan verscheidene stages deel die door het Instituut voor gerechtelijke opleiding werden georganiseerd.

LEXICON

Dit lexicon bevat een lijst van definities van de verschillende termen die in het jaarverslag 2012 worden gebruikt.

Aanvullende melding: nieuwe melding aan de CFI door dezelfde of een andere melder over verdachte financiële verrichtingen uitgevoerd door, of verdachte feiten die verband houden met, dezelfde of een andere betrokkene die bekend is bij de CFI en die in verband kunnen worden gebracht met verrichtingen of feiten die reeds voorheen werden gemeld.

Buitenlands meldpunt: meldpunt gevestigd in het buitenland dat functies uitoefent gelijkaardig aan de CFI en dat aan gelijkwaardige verplichtingen inzake beroepsgeheim onderworpen is.

Circulatie of opstapeling: opeenvolging van financiële verrichtingen met de bedoeling elk verband tussen de ingebrachte activa en de criminele oorsprong ervan zo vlug mogelijk uit te wissen.

Date/romance scam (emotionele oplichting): vorm van oplichting waarbij wordt geadverteerd op ontmoetingsites of -fora met van het internet geplukte foto's van aantrekkelijke mannen en vrouwen. Na verloop van (korte) tijd wordt herhaaldelijk betaling aan de klanten gevraagd, of blijkt de 'internet-date' plots geld nodig te hebben.

Doorgemeld bedrag: som van de bedragen van de verdachte verrichtingen vastgesteld in dossiers overgemaakt aan het bevoegde parket.

Doorgemeld dossier: geheel van de analyse door de CFI van één of meerdere met elkaar verband houdende meldingen, die duidt op ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme en dat op deze gronden door de CFI aan het bevoegde parket wordt overgemaakt.

Doormelding: verzameling van informatie die de CFI doormeldt aan een parket bij ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme.

Dossier: verzameling van alle meldingen uit één of meerdere bronnen, die met elkaar in verband kunnen worden gebracht. Hier is enkel sprake van verdachte verrichtingen of feiten en nog niet noodzakelijkerwijze van witwassen of van financiering van terrorisme.

Filière: crimineel netwerk of organisatie, in wiens opdracht verdachte verrichtingen worden uitgevoerd die op grond van gemeenschappelijke kenmerken aanleiding geven tot gelijktijdige doormelding van verschillende dossiers aan de gerechtelijke overheden.

Financiële instelling (of financieel beroep): elke persoon of entiteit die beroeps- of bedrijfsmatig voor of namens een cliënt één of meer van de volgende activiteiten of transacties verricht⁵⁵:

1. Ontvangst van deposito's en andere terug te betalen gelden van het publiek
2. Uitlenen van geld
3. Financiële leasing
4. Overmaking van gelden of geldswaarden
5. Uitgifte en beheer van betaalmiddelen (bijv. kredietkaarten en debetkaarten, cheques, reischeques, betaalopdrachten en bankcheques, elektronisch geld).
6. Verlenen van garanties en stellen van borgtochten.
7. Handel in:
 - (a) instrumenten van de geldmarkt (cheques, wissels, depositobewijzen, derivaten, enz.);
 - (b) buitenlandse valuta;

⁵⁵ Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org

- (c) wisselkoers-, rentepercentage- en indexinstrumenten;
 - (d) overdraagbare effecten;
 - (e) termijnmarktgoederen.
8. Deelneming in de effectenzaken en financiële dienstverlening in verband daarmee.
 9. Individueel en collectief portfoliobeheer.
 10. Bewaarneming en beheer van contante of liquide effecten ten behoeve van derden.
 11. Andere vormen van het investeren, administreren of beheren van fondsen of geld ten behoeve van derden.
 12. Accepteren en aanbieden van levensverzekeringen en andere aan investeringen gekoppelde verzekeringen.
 13. Wisselen van geld en valuta's.

Financiële stromen: geldstromen waarvan de algemene ontleding gericht is op zowel de geografische herkomst als de bestemming van het geld in functie van de onderliggende misdrijven die mogelijk verband houden met de bewuste verdachte stromen.

Geldverzending of *money remittance*: dienstverlening waarbij een tussenpersoon via internationale systemen voor geldverzending in opdracht van zijn cliënt een bedrag dat vooraf in contanten werd gestort verzendt naar een door de cliënt aangeduide begunstigde. In België worden deze diensten voornamelijk verstrekt door wisselkantoren, hoewel dit tegenwoordig is uitgebreid naar andere sectoren.

Geseponeerd dossier: dossier dat de CFI beslist af te sluiten bij gebrek aan ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet.

Inbreng: alle middelen waarmee de fondsen die voortkomen uit een misdadige activiteit voor het eerst in de financiële kringloop worden gesluisd, meestal in de vorm van grote hoeveelheden baar geld.

Investing: alle werkwijzen die toelaten activa van criminele herkomst, meestal vooraf ingebracht en in circulatie gebracht, te beleggen in de formele economische en financiële kringloop.

Melder: onderneming of persoon die valt onder het toepassingsgebied van de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme⁵⁶.

Melding: inlichtingen betreffende één of meerdere verdachte verrichtingen of feiten uitgevoerd door één of meerdere personen of in verband met één persoon of meerdere personen die met elkaar in verband kunnen worden gebracht en die aan CFI meegedeeld worden door een melder.

Meldpunt: administratieve, gerechtelijke, politionele of gemengde overheid belast met het ontvangen, ontleden en zo nodig doormelden van verdachte verrichtingen gemeld door ondernemingen en personen onderworpen aan de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme⁵⁷.

Missing trader: schermvennootschap die gebruikt wordt bij btw-carrouselfraude om bij intracommunautaire verrichtingen op frauduleuze wijze btw van de staat terug te vorderen of niet te betalen.

Money mules: plaatselijke tussenpersonen die geld afkomstig uit een misdrijf (*phishing*, oplichting, ...) op hun persoonlijke bankrekeningen ontvangen, opnemen in contanten, een commissie afhouden en het saldo via geldverzending versturen naar een begunstigde.

Niet-financieel beroep: volgende beroepen⁵⁸:

⁵⁶ Cf. art. 2, art. 3 en art. 4 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

⁵⁷ Cf. art. 22 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

- a) Casino's (met inbegrip van internetcasino's).
- b) Makelaars in onroerende zaken.
- c) Handelaren in edelmetalen.
- d) Handelaren in edelstenen.
- e) Advocaten, notarissen, andere onafhankelijke juridische beroepsbeoefenaren en accountants - hiermee worden bedoeld zelfstandige beroepsbeoefenaren, partners en beroepsbeoefenaren in dienst van professionele kantoren. Hiermee worden geen "interne beroepsbeoefenaren" bedoeld die in dienst zijn bij andere soorten ondernemingen noch beroepsbeoefenaren die werken voor overheidsinstellingen waarop mogelijk reeds maatregelen ter bestrijding van witwassen van toepassing zijn.
- f) Trusts en trustmaatschappijen, hiermee worden bedoeld alle personen en ondernemingen die niet elders onder deze aanbevelingen vallen en die als onderneming een of meer van de volgende diensten aan derden aanbieden:
 - optreden als oprichter van rechtspersonen;
 - optreden (of een ander doen optreden) als directeur of secretaris van een onderneming,
 - partner in een vennootschap of maatschap of een soortgelijke positie bekleden in een andere rechtspersoon;
 - verschaffen van een zetel, zakelijk adres of accommodatie, correspondentie of administratief adres aan een onderneming, vennootschap of maatschap of een andere rechtspersoon of organisatievorm;
 - optreden (of een ander doen optreden) als bewindvoerder van een uitdrukkelijk ingestelde trust;
 - in naam optreden (of een ander doen optreden als) van een aandeelhouder.

Nigeriaanse oplichting (419-fraude), *advance fee scam, mass marketing fraud*: Vorm van oplichting waarbij aan slachtoffers een bijzonder lucratief voorstel wordt gedaan, meestal in de vorm van een contract, loterijwinst, of een erfenis die kan opgestreken worden. Indien het slachtoffer reageert op dit initieel voorstel, worden persoonlijke gegevens van de slachtoffers gevraagd of worden bijkomende documenten opgestuurd om het voorstel aannemelijker te maken. Na verloop van (korte) tijd wordt er een voorschot aan de klanten gevraagd om de volledige som te kunnen innen. Deze vragen om geld blijven komen tot de slachtoffers onraad ruiken en stoppen met betalen.

Openstaand dossier: dossier in de ontledingsfase waar nog geen ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme werden vastgesteld.

Phishing: vorm van internetfraude waarbij vertrouwelijke informatie (meestal bankgegevens) van mogelijke slachtoffers verkregen wordt door hen te laten inloggen op een valse webstek van een schijnbaar betrouwbaar bedrijf zoals een bank. De slachtoffers worden vaak via e-mails naar deze valse webstek gelokt.

Politiek prominente persoon: ("*politically exposed person*" of PEP) persoon die belast is of was met een prominente overheidsfunctie in het buitenland, zoals een staatshoofd, regeringsleider, prominent politicus, hooggeplaatste rijksambtenaar, gerechtsdienaar of hoge militair, directeur van een staatsbedrijf of partijfunctionaris⁵⁹.

Preventief stelsel: stelsel ingevoerd om de repressieve aanpak van witwassen (artikel 505 van het Strafwetboek) aan te vullen met een reeks administratieve maatregelen tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Strategische analyse: proactief onderzoek naar trends in witwassen en financiering van terrorisme om het operationele werk van financiële analisten aan te vullen en te versterken, alsook gepaste aanbevelingen te doen op vlak van intern beleid en eventueel op wetgevend vlak.

⁵⁸ Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org

⁵⁹ Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org en art. 12 § 3 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

Toezichthoudende overheid: (semi-)overheidsinstantie belast met het toezicht of controle van de instellingen en personen bedoeld in de wet⁶⁰ ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

Typologische analyse: ontleding van de doorgemelde dossiers aan de hand van typologieën die een overzicht biedt van de voornaamste trends van de afgelopen jaren op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme.

Verdachte verrichting: verrichting die volgens instellingen en personen, onderworpen aan de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme, aanwijzingen bevat van witwassen of financiering van terrorisme, wegens de aard of het ongebruikelijk karakter gelet op de activiteiten van de cliënt, dan wel wegens de begeleidende omstandigheden of de hoedanigheid van de betrokken personen.

Verzet: beslissing waarbij de CFI zich gedurende maximaal vijf werkdagen, te rekenen van de kennisgeving, de uitvoering van elke verrichting verhindert in een zaak waarvoor zij is gevat, indien zij dit nodig acht wegens het ernstig of dringend karakter van deze zaak⁶¹.

Waarschuwingssignaal: kenmerk dat verband houdt met de aard of omstandigheid van de verrichting die de aandacht van meldende instellingen en personen moet trekken en als aanwijzing dient om een financiële verrichting als mogelijk verdacht aan te merken en aanleiding geeft tot een grondigere ontleding, desgevallend gevolgd door een melding aan de CFI.

Witwasstadium: één van de drie fasen waarin een witwasactiviteit zich voordoet, meer bepaald in het stadium van inbreng, circulatie of investering.

⁶⁰ Cf. art. 38 en 39 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

⁶¹ Cf. wet van 11 januari 1993, art. 23, § 2 – www.ctif-cfi.be, Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

AFKORTINGEN

CFI: Cel voor Financiële Informatieverwerking

COIV: Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring

FAG: Financiële Actiegroep: De Financiële Actiegroep is een intergouvernamenteel orgaan met als doel zowel nationale als internationale beleidslijnen te ontwikkelen en aan te moedigen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. Het secretariaat van de FAG is gevestigd bij de hoofdzetel van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De 36 leden van de FAG zijn: Argentinië, Australië, België, Brazilië, Canada, Denemarken, Duitsland, de Europese Commissie, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongkong (China), Ierland, IJsland, India, Italië, Japan, Luxemburg, Mexico, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, de Republiek Korea, de Russische Federatie, de Samenwerkingsraad van de Golfstaten, Singapore, Spanje, Turkije, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, de Volksrepubliek China, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland. De verslagen van de FAG kunnen (in het Engels en het Frans) op het internet worden geraadpleegd (www.fatf-gafi.org). De Belgische afvaardiging bij deze instelling wordt geleid door de Voorzitter van de CFI.

FIU: *Financial Intelligence Unit*

GIABA: Groupe Intergouvernemental d'Action contre le Blanchiment d'Argent en Afrique de l'Ouest

Moneyval: *Comité van deskundigen van de Raad van Europa inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen en financiering van terrorisme (MONEYVAL)* telt 29 vaste leden en twee tijdelijke leden: Albanië, Andorra, Armenië, Azerbeidzjan, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Estland, Georgië, de Heilige Stoel, Hongarije, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Malta, Moldavië, Monaco, Montenegro, Oekraïne, Polen, Roemenië, Russische Federatie (ook lid van de FAG), San Marino, Servië, Slovakije, Slovenië, Tsjechië, Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië. Er worden ook voor een periode van twee jaar twee leden aangeduid door het Voorzitterschap van de FAG. Momenteel zijn dit Oostenrijk en Frankrijk. Israël is een actieve waarnemer sinds januari 2006. (www.coe.int/moneyval)

MOU: *Memorandum of Understanding* of samenwerkingsovereenkomst.

OLAF: Europees Bureau voor Fraudebestrijding

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

Telefoon : 02 / 533.72.11 - Fax: 02 / 533.72.00

E-mail: info@ctif-cfi.be

Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Claude DELEPIÈRE
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit verslag en uitleg bij de cijfers en statistieken uit hoofdstuk II schriftelijk aanvragen door naar info@ctif-cfi.be te e-mailen.

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

*Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel
Telefoon : 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00
E-mail : info@ctif-cfi.be - www.ctif-cfi.be*

*Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Claude DELEPIÈRE Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel*